

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav pro jazyk český

Diplomová práce

Bc. Kateřina Synková

Prezentace číslovek ve výuce češtiny pro cizince

Presentation of Numerals in Teaching Czech as a Foreign Language

Praha 2018

Vedoucí práce: Mgr. Svatava Škodová, Ph.D

Poděkování:

Ráda bych zde poděkovala vedoucí diplomové práce Mgr. Svatavě Škodové, Ph.D. za její trpělivost, rady a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu, a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 18. 12. 2018

Bc. Kateřina Synková

Klíčová slova:

Čeština jako cizí jazyk, čeština pro cizince, číslovky, Společný evropský referenční rámec pro jazyky, učebnice češtiny pro cizince, žákovský korpus

Keywords:

Czech as a Foreign Language, Czech for foreigners, Numerals, Common European Framework of Reference for Languages, Czech Textbooks for Foreigners, Learner corpora

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou číslovek v kontextu výuky češtiny jako cizího jazyka. Teoretická část popisuje důvody, kvůli kterým jsou problematické v procesu výuky a jsou také popsána obecná metodická doporučení pro výuku číslovek. Cílem práce je navrhnout co nejvhodnější způsob, jak vyučovat vybrané číslovky společně se souvisejícími gramatickými jevy. Prostředkem k dosažení cílů je analýza číslovek ve vybraných učebnicích češtiny pro cizince a analýza vybraných tvarů ve studentském korpusu CzeSL-SGT. Korpusová analýza pomáhá blíže vymezit obtížné jevy a na základě jejich výstupů jsou vytvořeny pracovní listy pro vybraný typ číslovek, jež mohou být využity v učebním procesu. Tyto materiály obsahují také doporučení, jak s jednotlivými aktivitami pracovat.

Abstract

This diploma thesis deals with the issues of numerals in the context of teaching Czech as a foreign language. The theoretical part describes the reasons why numerals are so problematic in the process of teaching and the common methodological recommendations for the teaching of numerals are described here as well. The goal of this thesis is to suggest the most suitable way to teach selected numerals along with the related grammatical cases. Numerals in the chosen textbooks of Czech for foreigners and the analysis of the chosen forms in the CzeSL-SGT learner corpora were analysed for this purpose. The analysis of the corpus helps to define the difficult cases in more detail. Based on the analyses, the worksheets were created for the chosen types of numerals that can be used in the teaching process. These materials also contain recommendations for working with the individual activities.

Obsah

Seznam zkratk	10
Úvod.....	11
1 Číslovky a jejich klasifikace	12
1.1 Číslovky v literatuře.....	12
1.2 Výslovnost číslovek	15
1.3 Slovtvorba číslovek.....	17
1.4 Deklinace číslovek	18
1.4.1 Substantivní deklinace	18
1.4.2 Zájmenná deklinace	20
1.4.3 Adjektivní deklinace	20
1.4.4 Smíšená deklinace.....	20
1.4.5 Specifická deklinace.....	20
1.4.6 Nesklonné tvary	20
2 Společný evropský referenční rámec pro jazyky	22
2.1 Číslovky v SERR na úrovni A1	22
2.2 Číslovky v SERR na úrovni A2	24
2.3 Číslovky v SERR na úrovni B1.....	26
2.4 Číslovky v SERR na úrovni B2.....	26
2.5 Číslovky na úrovni C1	27
3 Číslovky ve výuce češtiny jako cizího jazyka.....	31
3.1 Základní číslovky	32
3.2 Řadové číslovky	33
3.3 Násobné číslovky	34
3.4 Druhé a souborové číslovky.....	34
3.5 Úhrnné číslovky	35
3.6 Podílové číslovky	35
4 Analýza učebnic.....	36
4.1 Kritéria analýzy.....	37
4.2 Analýza učebnic pro úroveň A1	38
4.2.1 Čeština expres 1	38
4.2.2 Čeština expres 2	41
4.2.3 Basic Czech I.....	44
4.2.4 Česky krok za krokem 1 (1–12).....	47
4.3 Analýza učebnic pro úroveň A2.....	53
4.3.1 Čeština expres 3	53

4.3.2	Basic Czech 2.....	53
4.3.3	Česky krok za krokem 1 (13–24).....	56
4.4	Analýza učebnic pro úroveň B1.....	59
4.4.1	Česky krok za krokem 2.....	59
4.4.2	Čeština pro cizince B1.....	63
4.5	Analýza učebnic pro úroveň B2.....	66
4.5.1	Basic Czech 3.....	66
4.5.2	Čeština pro cizince B2.....	68
4.5.3	Série Basic Czech.....	70
4.5.4	Série Česky krok za krokem.....	70
4.5.5	Série Čeština expres.....	71
4.5.6	Série Čeština pro cizince.....	71
4.6	Výsledky analýzy pro úroveň A1.....	71
4.6.1	Čeština expres 1.....	71
4.6.2	Čeština expres 2.....	72
4.6.3	Basic Czech 1.....	72
4.6.4	Česky krok za krokem 1 (1-12).....	73
4.6.5	A1 – Celkový přehled.....	73
4.7	Výsledky analýzy pro úroveň A2.....	74
4.7.1	Basic Czech II.....	74
4.7.2	Česky krok za krokem 1 (13–24).....	74
4.7.3	A2 – Celkový přehled.....	74
4.8	Výsledky analýzy pro úroveň B1.....	75
4.8.1	Česky krok za krokem 2.....	75
4.8.2	Čeština pro cizince B1.....	76
4.8.3	B1 – Celkový přehled.....	76
4.9	Výsledky analýzy pro úroveň B2.....	76
4.9.1	Basic Czech III.....	76
4.9.2	Čeština pro cizince B2.....	77
4.9.3	B2 – celkový přehled.....	77
5	Analýza korpusu.....	79
5.1	Stavba vzorku.....	79
5.2	Lemma JEDEN.....	80
5.2.1	A1.....	80
5.2.2	A2.....	81
5.2.3	B1.....	82
5.2.4	B2.....	83

5.3	Lemma DVA.....	84
5.3.1	A1.....	85
5.3.2	A2.....	85
5.3.3	B1.....	86
5.3.4	B2.....	87
5.4	Lemma V DVA.....	87
5.4.1	A1.....	88
5.4.2	A2.....	88
5.4.3	B1.....	88
5.4.4	B2.....	88
5.5	Lemma V TŘINÁCT.....	89
5.5.1	A1.....	89
5.5.2	A2.....	89
5.5.3	B1.....	89
5.5.4	B2.....	90
5.6	Lemma DVACET.....	90
5.6.1	A1.....	90
5.6.2	A2, B1, B2.....	90
5.6.3	Zhodnocení lemmatu DVACET.....	91
5.7	Lemma DEVADESÁT.....	91
5.8	Lemma DVA TISÍCE.....	91
5.8.1	A1.....	91
5.8.2	A2, B1, B2.....	91
5.9	Lemma DEVĚT TISÍC.....	91
5.10	Lemma DVAKRÁT x PĚTKRÁT.....	92
5.11	Lemma SEDUM x OSUM.....	92
5.12	Lemma PRVNÍ.....	92
5.12.1	A1.....	92
5.12.2	A2.....	93
5.12.3	B1.....	94
5.12.4	B2.....	95
5.13	Lemma DRUHÝ.....	95
5.13.1	A1.....	96
5.13.2	A2.....	96
5.13.3	B1.....	97
5.13.4	B2.....	97
5.14	Lemma TŘI.....	98

5.14.1	A1.....	98
5.14.2	A2.....	98
5.14.3	B1.....	99
5.14.4	B2.....	99
5.15	Shrnutí výsledků.....	100
6	Pracovní listy.....	102
6.1	Pracovní list 1.....	103
6.2	Pracovní list 2.....	112
6.3	Pracovní list 3.....	119
Závěr	124
Seznam pramenů	126
Seznam učebnic	129
Seznam tabulek	131
Seznam příloh	136
Přílohy	138

Seznam zkratk

Sg.	singulár
Pl.	plurál
Nom.	nominativ
Ak.	akuzativ
Gen.	genitiv
Lok.	lokál
Instr.	instrumentál
BC	Basic Czech
ČKZK	Česky krok za krokem
ČPC	Čeština pro cizince
ČE	Čeština expres
ma	Maskulinum animatum
mi	Maskulinum inanimatum

Úvod

Student, který se učí cizí jazyk, se v průběhu svého studia musí vypořádat s velkým množstvím komplikovaných faktů, jež učební proces obsahuje. Tato diplomová práce se zabývá tematikou českých číslovek z pohledů studentů¹ cizinců. Jedná se o doposud nedostatečně metodicky propracovanou oblast ve výuce češtiny jako cizího jazyka.

Cílem práce je předložit přehled o současném přístupu k prezentaci číslovek ve výuce češtiny pro cizince. Na základě tohoto přehledu budou předložena metodická doporučení pro efektivní výuku vybraných druhů číslovek, ale i dalších gramatických jevů bezprostředně s nimi spojených.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části práce jsou shrnuty a popsány české číslovky tak, jak je prezentují normativní příručky češtiny. Pozornost se věnuje jejich třídění v českých mluvnicích i v mluvnicích určených studentům cizincům. Tato část se věnuje také fonetice číslovek a jejich problémovým prvkům pro proces výuky. Druhá kapitola předkládá popisy číslovek na jednotlivých úrovních české verze Společného evropského referenčního rámce včetně souvisejících gramatických jevů.

V praktické části je uvedena analýza číslovek v učebnicích, jež byly vybrány na základě zvolených kritérií. V tomto analytickém procesu je pozornost věnována aktuálním učebnicím češtiny pro cizince. Analýza podává přehled o tom, jakým způsobem jsou číslovky prezentovány v učebnicích češtiny pro cizince. Na analýzu učebnic navazuje analýza vybraných jevů v žakovském korpusu CzeSL-SGT. Pro ni byly zvoleny ty jevy, jež jsou v odborné literatuře popisovány jako problematické či často chybové v procesu výuky. Z výsledků analýz jsou vybrány co nejobtížnější jevy pro studenty. Výstupem celé práce jsou tři pracovní listy pro úroveň A1. Konkrétní úroveň byla vybrána až v průběhu tvorby celé práce na základě výsledků analýz korpusových projevů a učebnic. Pracovní listy obsahují metodické pokyny, jak s nimi pracovat.

¹ V této práci je pojmem student označován jedinec učící se češtinu jako cizí i druhý jazyk.

1 Číslovky a jejich klasifikace

V kapitole je představen systém českých číslovek z pohledu češtiny jako cizího jazyka. Pozornost bude věnována popisu prezentace číslovek, zvl. těch, které činí potíže jinojazyčným studentům. Informace v této kapitole jsou čerpány ze dvou publikací určených zejména pro české bohemisty² a dále z gramatik³, které jsou určené primárně zahraničním studentům. Porovnáním informací uváděných v těchto publikacích bude jasné, se kterými druhy číslovek se cizojazyční studenti pravděpodobně setkají v procesu výuky, přičemž o těchto bude práce pojednávat. Představeny budou také slovotvorné sufixy českých číslovek, jejichž vědomá znalost usnadňuje proces učení. Kapitola dále představí jednotlivé deklinační typy číslovek a informace o tom, na jakých jazykových úrovních se s nimi studenti seznamují.

1.1 Číslovky v literatuře

Číslovky jsou z hlediska kategorizace specifickým slovním druhem kvůli své nejednotné slovnědruhové povaze v rámci kategorie. Tento slovní druh není sjednocen z morfologického hlediska s ohledem na paradigma, nýbrž je sjednocen pouze sémanticky. Jsou to výrazy vyjadřující kvantovost, tedy počet jevů, pořadí jevů, násobek jevů apod. Numeralia vyjadřují kvantovost počitatelnou i nepočitatelnou, která může mít charakter určitý i neurčitý, vyjádřitelný čísly či nikoli (Karlík a kol., 2012, s. 301).

Jelikož tento slovní druh vyjadřuje kvantovost, je v mluvnici Poldaufa a Šprunka užíván pojem *kvantitativa*. „*Kvantitativa jsou slova, která udávají počet nebo množství. Kvantitivům, která udávají počet něčeho číslem, a výrazům od nich odvozeným, říkáme číslovky.*“ (Poldauf, Šprunk, 1968, s. 123). Kvantovost je formována substantivností, adjektivností i adverbialností, díky čemuž numeralia mohou pojmenovávat substanci, vlastnost a okolnost (Komárek a kol., 1986, s. 105).

Právě tato variantnost je jednou z komplikací objevujících se při studiu češtiny. Studenti jsou nuceni naučit se různá paradigma. Z hlediska dalších slovnědruhových charakteristik by mohly číslovky patřit mezi jiné slovní druhy. Takto číslovky pojímá Cvrček,

²KOMÁREK, Miroslav, KOŘENSKÝ, Jan, PETR, Jan a VESELKOVÁ, Jarmila, 1986. *Mluvnice češtiny 2. Tvaroslovi*. Praha: Academia.

ADAM, Robert, 2015. *Morfologie. Příručka k povinnému předmětu bakalářského studia oboru ČJL*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2800-4.

³HÁDKOVÁ, Marie a MAERTIN, J. Jessica, 2006. *The course of Czech grammar*. Dubiecko: INFOA, ISBN 80-7240-351-6. KYSELÁKOVÁ, Dana a PAVLÍKOVÁ, Ludmila, 1992. *Česká gramatika pro zahraniční posluchače medicíny – 1. díl (hláskoslovi, tvaroslovi)*. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 80-210-0517-3.

POLDAUF, Ivan a ŠPRUNK, Karel, 1968. *Čeština jazyk cizí: Mluvnice češtiny pro cizince*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

TAHAL, Karel, 2010. *A grammar of Czech as a foreign language* [online]. Ústí nad Labem: Factum [cit. 2018-01-27]. Dostupné z: <http://www.factumcz.cz/K.Tahal-Grammar.pdf>.

který ve své mluvnici řadí neurčité číslovky mezi příslovce a zájmena (Cvrček a kol., 2010, s. 226).

Vzhledem k cíli práce není záměrem předkládat komplexní pojetí číslovek a jejich problematiku v české gramatické tradici. Studenti studující cizí jazyk se s ním nesetkávají stejným způsobem jako např. studenti bohemistiky. Během procesu učení je celý systém jazyka zjednodušený a jinak strukturovaný, což se týká i terminologie. V první kapitole budou představeny druhy číslovek takovým způsobem, jak se s nimi pravděpodobně seznámí studenti češtiny jako cizího jazyka, což bude vycházet z informací, které jsou uváděny v publikacích pro cizojazyčné studenty češtiny.

Pro srovnání jednotlivých přístupů je potřeba alespoň částečně představit české pojetí číslovek. Pro tento cíl byly zvoleny výše zmíněné publikace doporučené studentům bohemistiky na FF UK jako jedny ze základních studijních příruček.

Publikace *Morfologie. Příručka k povinnému předmětu bakalářského studia oboru ČJL* (Adam, 2015) uvádí kombinovanou klasifikaci číslovek. Jde o dvě sémantické klasifikace číslovek a dvě formální. Formální přístup rozlišuje číslovky podle jejich slovnědruhové povahy a dělí je na a) číslovky *substantivní, adjektivní a adverbialní*, b) číslovky morfologicky *jednoduché/syntetické (jedna/pětadvacátý)* a morfologicky *složené/analytické (dva a půl/třicet jedna)*. Sémantický přístup kategorizuje číslovky na základě jejich významu, přičemž rozlišuje číslovky *určité*, které je možné zapsat číslicí, *neurčité* a *deiktické* (kde je neostrá hranice mezi číslovkami a zájmeny), dále číslovky:

- a) *základní (jeden, tucet)* – vyjadřují počet substancí;
- b) *násobné (dvakrát, trojmo)* – vyjadřují, kolikrát byl děj uskutečněn;
- c) *řadové (druhý, potřetí)* – vyjadřují pořadí substance nebo děje;
- d) *druhové (dvojí, osmery)* – vyjadřují počet druhů určitého jevu;
- e) *souborové (dvoje, sedmery)* – mohou vyjadřovat počet ustálených souborů, ale v případě pomnožných substantiv označují počet kusů;
- f) *úhrnné (šestero, desatero)* – vyjadřují počet kusů substancí, které jsou chápány jako ustálené;
- g) *skupinové (dvojice, pětica)* – vyjadřují počet kusů, který tvoří skupinu;
- h) *dílové (čtvrt, pětina)* – vyjadřují, na kolik dílů se dělí celek (Adam, 2015, s. 74–75).

Mluvnice češtiny (Komárek a kol., 1986, s. 114–123) uvádí kromě výše zmíněných také číslovky *velikostní, úplnostní, solitérní a numerické*. Číslovky velikostní jsou užívány zejména pro vyšší hodnoty, přičemž udávají počet jednotek jevu udávaného substantivem (*pětitisícový náklad = náklad ve výši 5000 výtisků*). Úplnostní číslovky *oba/obě/oboje/obojí*

vystupují v opozici k základním číslovkám *dva/dvě/dvoje/dvoji*. Kromě významu *dva* přidávají ještě rys úplnosti. Podobně jako předchozí typ i číslovky solitérní *jediný/jediná/jediné* vystupují v protikladu k číslovkám základním *jeden/jedna/jedno*. Vedle číselné hodnoty je navíc rys omezenosti počtu (podobně *jedenkrát x jedinkrát*). Číslovky numerické mají téměř totožné tvary jako číslovky základní, ale slouží k pojmenování čísel a mají substantivní charakter. Odlišnosti se objevují u číslovek *jedna* a *dva* a kombinovaných výrazů pro čísla vyšších hodnot, která mají tyto číslovky na místě jednotek. Zatímco základní číslovky *jeden/jedna/jedno* mění koncovku podle rodu, pro pojmenování čísel se ustálil tvar feminina *jedna* a tvar maskulina *dva*.

Porovnáním těchto údajů s gramatikami, které jsou určeny studentům cizincům, je zřejmé, že množství typů číslovek uváděných v gramatických příručkách pro zahraniční studenty je redukováno, ovšem řada informací o číslovkách je mnohem detailnější než pro rodilé mluvčí. Číslovky *základní*, *řadové* a *násobné* je možné nalézt ve všech uvedených publikacích. Možným důvodem, proč jsou tyto druhy v každé publikaci, je skutečnost, že bývají téměř od počátku užívání jazyka používány v komunikaci. Ostatní druhy číslovek jsou spojeny s dalšími gramatickými jevy, které jsou řazeny k pokročilým úrovním osvojení jazyka. Souborové a podílné číslovky přidávají Hádková a Maertín (2006), Kyseláková a Pavlíková (1992) uvádí taktéž podílné, ale místo souborových uvádí druhové. Žádná z publikací však nevěnuje pozornost číslovkám úhrnným, skupinovým, velikostním, dílovým, solitérním a numerickým. Stěžejním tématem této práce tedy budou právě číslovky, které jsou probírány v příručkách pro cizince, tedy *základní*, *řadové*, *násobné*, *souborové*, *druhové* a *podílné*.

Názory na to, co a kdy má být studentům prezentováno, se u jednotlivých autorů liší. Tato práce se opírá o názory Hrdličky (2002, s. 74), který považuje za základní kritérium podíl gramatiky na utváření komunikační kompetence mluvčího. Právě pro tuto kompetenci potřebují studenti znát především významy jednotlivých číslovek a kontexty, v jakých je lze využít. V diplomové práci jsou číslovky zpracovávány z hlediska sémantického přístupu čili na základě jejich významu. I sémantické hledisko má ale své komplikace. Hrdlička (2016, s. 43–44) připomíná sémantické rozdíly mezi číslovkami *dva* a *oba*, což je jeden z problémů, se kterými se studenti v procesu výuky setkávají.

Následující podkapitoly 1.2, 1.3 a 1.4 předloží vybrané problémy z hlediska výslovnosti, slovtvorby a deklinace číslovek, což jsou vše důležité prvky pro získání znalosti českého číslovkového systému.

1.2 Výslovnost číslovek

Dobré zvládnutí obtížností českého jazyka, tedy i číslovek, spočívá taktéž v osvojení zvukové podoby neboli získání fonologické kompetence. Ta představuje „*znalost a dovednost vnímat a produkovat zvukové jednotky jazyka a jejich realizaci v určitých kontextech (alofony), dále fonetické rysy, které odlišují fonémy, jako např. znělost, labializace.*“ (Hádková a kol., 2005, s. 253).

Fonetice češtiny z pohledu cizinců by bylo možné věnovat samotnou diplomovou práci. Z tohoto důvodu zde budou prezentovány pouze problémy, které se přímo týkají tématu práce, tedy číslovek.

Konkrétní fonetické chyby studentů jsou v největší míře vázány na výchozí jazyky. V procesu výuky je nutné věnovat pozornost přízvuku, a to hlavně u těch studentů, jejichž jazyky mají přízvuk na jiné slabice či pohyblivý přízvuk. Až na výjimky je přízvuk v češtině ustálen na první slabice. Jednou z výjimek je spojení s prepozicemi např. *ve čtyři* [*'ve čtyři*], kdy přízvuk přejímá prepozice a následující slovo je nepřízvučné.

Časté odchylky se objevují i u výslovnosti *y*. Zejména slovanské studenty je důležité vést k povědomí o stejné výslovnosti *i/y*, *i/y'*⁴. Pro cizojazyčné studenty bývá problematické zvládnutí krátkých a dlouhých vokálů. Jejich záměna může mít významotvornou i gramatickou funkci (*tři x tři*) (Šindelářová, 2011).

Při čtení textů dochází k výslovnostním odchylkám u slov, jež obsahují *ě*. Jeho výslovnost je jako krátké *e* [*e*], ale mění se výslovnost předchozího konsonantu (*bě* [*bje*], *pě*, [*pje*], *vě* [*vje*], *mě* [*měe*], *mně* [*měe*], *dě* [*d'e*], *tě* [*t'e*], *ně* [*ňe*]). Pokud ke změkčení předchozího konsonantu nedojde, opět to může mít vliv na změnu významu *pět lahví* [*pjet*] x *pet lahví* [*pet*]. Naopak především rusky (ukrajinsky apod.) hovořící studenti měkkí tyto konsonanty až příliš a produkují tak tvary, které mají navíc *-j-* *dě* [*d'e*] x *dě* *[*dje*]⁵ (Šindelářová, 2011).

Neméně komplikovaná je pro studenty také vokalizace prepozic *k*, *v*, *s*, *z* x *ke*, *ve*, *se*, *ze*. K vokalizaci dochází, pokud za prepozicí následuje slovo se stejným počátečním konsonantem (*se sedmi*) či slovo se shlukem konsonantů (*ve čtyři*). Objevuje-li se však v tomto shluku *l*, *r*, *ř* k vokalizaci nedochází vždy (*k prvnímu*) (Zíková, 2012).

Téměř pokaždé se studenti setkají s problematickými konsonanty, jež mají odlišnou realizaci v jejich mateřském jazyce, disponují více variantami nebo vůbec neexistují. Mezi

⁴ Podrobně se dané problematice věnuje ZÍKOVÁ, Magdalena, 2012. Nejčastější výslovnostní chyby v češtině mluvčích slovanských a asijských jazyků. In: *Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ)*. Praha: Akropolis, 2012, s. 113–128. ISBN 978-80-7470-027-9.

⁵ Hvězdička je v této práci využívána pro chybné tvary.

nejčastější chyby, kterých se nerodíli mluvčí dopouští, patří redukce kvantity a kvality konsonantů. U konsonantů *ch* a *ř* bývá problém jejich neexistence v jiných jazycích. Cizojazyční mluvčí také často produkují odlišným způsobem *r*, *h* a *g*. Asijští studenti mívají problém s rozlišením *r* x *l*, *b* x *v*, *v* x *h*. Pokud produkují slovo obsahující *j*, často je doplněno o průvodní vokál např. *jmenuju* [**jmenuju*, **jmenuju*] (Zíková, 2012). Průvodní vokály se objevují také u rusky hovořících studentů, a to zejména u slov, jež začínají vokálem *e*- [*eva*] x [**jeva*] (Integrační centrum pro cizince, 2015, s. 16).

Výslovnost číslovek v některých případech umožňuje odlišné výslovnostní varianty. Kromě číslovky *tři* (a slov s ní utvořených), jež je komplikovaná kvůli problematickému *ř*, je číslovka *čtyři* je pravděpodobně první, u které studenti narazí na různé způsoby vyslovování. Cvrček (2010, s. 230) kromě spisovné výslovnosti *čtyři* uvádí ještě čtyři další varianty – *štyři*, *čtyry*, *štyry* a *štyří*. Podobné varianty nalezneme u číslovek, které obsahují kombinace s číslovkou *čtyři* (*štrnáct*, *čtrnáct*, *štyrycet*, *štyřicet* apod.). Další výslovnostní varianty pak nabízí i číslovky *sedm*, *osm* a jejich kombinace (*sedm*, *sedum*, *osm*, *osum*, *vosum*, *sedmnáct*, *sedumnáct*, *osmnáct*, *osumnáct*, *vosmnáct*, *vosumnáct* apod.). V případě slovanských studentů (především rusky hovořících) bývá problémem průvodní vokál, jež vyslovují u číslovek končících sufixem *-náct*. Pokud chtějí vyslovit číslovky typu *jedenáct*, *dvanáct* [*jedenáct*, *dvanáct*], velmi často jejich produkce obsahuje tvary jako **jedenáct*, **dvanáct* [*jedenáct*, *dvanáct*], což vzhledem k možnému způsobu čtení číslovek *1100*, *1200* jako *jedenáct set* a *dvanáct set*, může způsobit nedorozumění (Integrační centrum Praha, 2015, s. 16). Ze zkušeností vyučujících bylo zjištěno, že řada studujících taktéž redukuje hlásky. Zřetelně se tento problém objevuje u číslovek *dva/devět*, *dvanáct/devatenáct*, *dvacet/devadesát* apod. U tvarů odvozených od čísla *devět* bývá první *e* často velmi silně redukováno, čímž dochází k záměnám právě s uvedenými tvary.

Podkapitola 1.2 byla věnována primárně mluvené produkci číslovek. Pro práci se studenty je důležité mít na mysli, že problémy se mohou odrážet i v percepci na straně cizinců. Jak bylo zmíněno výše, u některých národností nastávají produkční problémy u různých hlásek, což může nastat i v případě jejich percepce. Vyučující by tento faktor v procesu výuky neměli opomínat a výukové aktivity by se měly zaměřovat také na trénink percepce. Pro úspěšné osvojení českých číslovek je jejich správná výslovnost a správný příjem velmi důležitou součástí učebního procesu.

1.3 Slovo tvorba číslovek

Podkapitola 1.3 se věnuje typickým slovo tvorným sufixům. Způsob, kterým jsou sufixy prezentovány v učebních materiálech⁶ (zejména grafické zpracování) může usnadnit celý proces učení.

V procesu výuky cizího jazyka se postupuje od základních lexikálních i gramatických jednotek k vyšším. Během samotných počátků studia jsou studentům představovány číslovky základní, jež jsou nezbytné pro zvládnutí českého číslovkového systému. Tvary *nula* až *deset* jsou předkládány formou hotových lexémů. Číslovky, které jsou vyšší než deset, se tvoří příponami *-náct* (*jedenáct* až *devatenáct*), *-cet* (*dvacet*, *třicet*, *čtyřicet*), *-desát* (*padesát* až *devadesát*). U číslovek *čtyři*, *pět* a *devět* nastává i změna slovo tvorného základu (*čtyři* x *ČTRnáct*, *pět* x *PATnáct*, *devět* x *DEVATENáct*). Tvary vyšších číslovek mají formu slovní spřežky či víceslovného výrazu (*pětatřicet*, *třicet pět*), dalším typem jsou slova nemotivovaná, popřípadě přejatá (*tisíc*, *milion* apod.). Pokud jsou osvojeny tvary základních číslovek, mohou studenti postupovat k dalším druhům.

Číslovky řadové (*čtvrtý*, *dvacátý* apod.) jsou odvozeny od základních číslovek (výjimku tvoří číslovky *první* a *druhý*). Základem je základní číslovka + přípona *-ý* (popřípadě *-í*). U číslovek *milión*, *bilión* se využívá přípona *-tý* (číslovka *miliarda* nemá řadovou podobu). S těmito tvary se ovšem studenti setkávají až na vyšších úrovních (B1, B2), stejně tak jako s číslovkami souborovými, druhovými a úhrnnými (*sedmero*), jež byly utvořeny pomocí sufixů (Sedláček, 1972, s. 48–49). Souborové číslovky jsou utvořeny pomocí sufixů *-oj(e)* a *-er(y)*, zatímco druhové číslovky mají stejný základ, ale využívají sufixy *-oj(i)*, *-er(y)*, např. *dvoji*, *šestery*. Podobný sufix *-er(o)* používáme v případě číslovek úhrnných (*patero*, *desatero*).

Z druhových číslovek byly odvozeny číslovky násobné sufixem *-it(y)*, popřípadě *-at(y)*, *-ak(y)*, např. *trojitý*, *trojatý*, *trojaký*. Zlomkové číslovky mají charakter podstatných jmen a utváří se ze základních či řadových číslovek (*osmina*, *tisícina*) (Čechová, 1996, s. 146).

Zde popsané způsoby tvorby číslovek budou zdrojem důležitých informací pro přehled o tom, jak jsou číslovky představovány v učebnicích. V analýzách bude přihlíženo zejména k užití signální gramatiky, jež by mohla být aplikována právě na jednotlivé druhy sufixů a tím by mohla usnadnit proces učení.

⁶ Kapitola 4 obsahuje analýzu učebnic, kde je mj. pozornost věnována právě grafickému zpracování číslovek.

1.4 Deklinace číslovek

Podkapitola 1.4 podává přehled o způsobech deklinace českých číslovek, se kterými se studenti setkávají v průběhu svého studia. Deklinace číslovek představuje velmi komplikovaný systém, ve kterém nezdědka chybují i rodilí mluvčí. Komplikovaná situace je způsobena mj. právě nejednotným typem deklinace. Prezentací jednotlivých typů se často liší i odborné lingvistické příručky, které se ne vždy shodují v prezentovaných tvarech, což má vliv na fakt, že i rodilí mluvčí musí často spoléhat na vlastní znalosti a postoje (Hrdlička, 2011b, s. 13).

1.4.1 Substantivní deklinace

Prvním deklinačním typem je substantivní deklinace, již mají základní číslovky *tři*, *čtyři*, *pět...*, *sto*, *tisíc*, *miliarda* a jejich složeniny, číslovky typu *devatero* a číslovková substantiva (*dvojka trojka, dvacítko*) (Karlík a kol., 2012, s. 306–309). Z těchto číslovek pouze tvary *sto*, *tisíc* a *miliarda* vyjadřují jmenný rod. Většina deklinačních tvarů je shodná s plurálovými tvary vzoru *kost*. Substantivním způsobem lze skloňovat také tvary jako *polovina*, *čtvrtina* apod. (Poldauf, Šprunk, 1968, s. 123). Číslovky *sto*, *devatero* a *desatero* se skloňují podle tvaru *město*, *milion* jako *hrad*, *miliarda* jako *žena*, stejně tak *polovina*, *třetina*, *čtvrtina*.

Hrdlička (2009, s. 102–103) uvádí problémovost genitivních tvarů číslovek *tři* a *čtyři* a předkládá jednotlivé přístupy několika autorů mluvnic češtiny, kde se vyskytují tvary *tří*, *čtyř*, *třech*, *čtyřech*. Šmilauer podává jako spisovné pouze tvary *tří*, *čtyř* (Šmilauer, 1972, s. 197). Mluvnice češtiny II přidává navíc i tvary *třech* a *čtyřech*, které jsou považovány za hovorové s tendencí ke stylové neutrálnosti (Komárek a kol., 1986, s. 405–406). Hrdlička také shrnuje přístupy Karlíka a Čechové. Karlík a kol. (2012, s. 307) nekomentuje tvar *třech*, ale tvar *čtyřech* hodnotí jako výraz substandardní. Čechová (1996, s. 200) prezentuje tvary *tří*, *třech*, *čtyř* a *čtyřech* vedle sebe jako rovnocenné. Toto nejednotné pojmání číslovek *tři* a *čtyři* podtrhuje komplikovanost celého systému. Odlišnosti ve zpracování číslovek v materiálech pro rodilé mluvčí se následně odráží i v učebních materiálech češtiny pro cizince⁷. Autoři se musí vypořádat s volbou jednotlivých variant. Hrdlička (2009, s. 103) dále tvrdí, že učebnice češtiny jsou v tomto směru poměrně jednotné a konzervativní, jelikož preferují starší tvary *tří*, *čtyř*. V následné analýze (viz str. 36) jsou informace o tom, zda se přístup v novějších učebnicích proměnil.

⁷ *Česky krok za krokem 2* prezentuje tvary *tří/třech*, *čtyř/čtyřech*, zatímco publikace *Communicative Czech*, jež nebyla zařazena do analýzy kvůli kritériím, prezentuje pouze tvary *tří* a *čtyř*.

Pro číslovky na škále *pět–devadesát devět* je charakteristická zjednodušená deklinace, která disponuje dvěma tvary, jelikož tvary nerozlišují jmenný rod. Základní tvar je totožný pro nom. a ak., druhý je zakončen *-i* ve všech pádech (Karlík a kol., 2012, s. 307).

Základní číslovky na škále 21–99 disponují dvěma výslovnostními variantami. Existuje podoba složeného slova (*jedenadvacet, jednadvacet, dvaadvacet, ... pětadvacet*), nebo podoba tvaru dvouslovného (*dvacet jeden, dvacet jedna, dvacet jedno, dvacet dva* atd.). Jednoslovné tvary mají shodnou deklinaci jako číslovky v rozmezí *pět až dvacet*, zatímco tvary dvouslovné musí skloňovat oba tvary (od *dvaceti dvou* do *devadesáti pěti*). Pokud se číslovky složené z desítek a tvaru *jeden, jedna, jedno* spojují s počítaným předmětem, má předmět tvar nominativu sg. (*dvacet jeden muž*). Dvouslovné číslovky skládající se z desítek a číslovky *dva/dvě, tři* nebo *čtyři* mají počítaný předmět v nominativu pl. Oproti tomu jednoslovné číslovky s tvary *jeden, jedna, jedno, dva, dvě, tři, čtyři* (*jedenadvacet mužů, třiadvacet žen*) mají počítaný předmět v tvaru genitivu pl., stejně tak jako předmět po číslovkách *pět až devět* (Čadská a kol., 2005, s. 176). V těchto konstrukcích má číslovka nominativní tvar (Karlík a kol., 2012, s. 308).

Číslovky, které vyjadřují desítky a výš, musí skloňovat každou část, což z hlediska výuky češtiny jako cizího jazyka bývá problém, jelikož tyto složené tvary nemusí mít stejný způsob deklinace (*dvacet jedna, bez dvaceti jedné* – kombinace substantivní a zájmenné deklinace). Hrdlička (2011a, s. 151) spatřuje problémovost deklinace číslovek v poměrně bohaté variantnosti jednotlivých tvarů, výskytu dublet a triplet, spisovných, nespisovných a hyperkorektních variant (*čtyři sta padesát osm lidí; bez čtyř set/bez čtyři sta padesáti osmi/osmapadesáti lidí; o devateru řemesel, o devateru řemeslech, o devatero řemeslech*).

Základní číslovky *dvě stě, tři sta, čtyři sta, pět set, šest set, sedm set, osm set, devět set* obsahují tvar *set*, který se deklinuje stejným způsobem jako počítaný předmět po číslovkách *dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm* a *devět*. Číslovka *dvě stě* se skloňuje výše zmíněným způsobem, který je pozůstatkem duálu (Čadská a kol., 2005, s. 176–177).

Skloňování neurčitých číslovek *mnoho, několik, kolik, tolik* většinou obsahuje pouze dva tvary: nominativ a akuzativ mají totožný základní tvar, zatímco genitiv, dativ, lokál a instrumentál jsou zakončeny *-a* (např. *mnoho, bez mnoha, k mnoha, pro mnoho, o mnoha, s mnoha*). S výjimkou nominativu a akuzativu má stejný pád i jméno spojené s číslovkou (Čadská a kol., 2005, s. 177).

1.4.2 Zájmenná deklinace

Číslovky *jeden, nejeden* a jejich varianty jsou izolované tvary a deklinují se stejným způsobem jako zájmeno *ten*, např. *jedna, bez jedné/té, jeden bez jednoho/toho*. Tvarotvorný kmen *jedn-* má v nom. sg. ma. a ak. sg. mi. vložené *-e-* (*jeden/ten, bez jednoho/toho, jednomu/tomu, pro jednoho/toho muže/pro jeden/ten dům apod.*). Plurálové tvary se shodují s deklinací zájmen *ti, ty, ta* (Karlík a kol., 2012, s. 309).

1.4.3 Adjektivní deklinace

Tato deklinace se užívá u číslovek řadových, druhových a násobných. Adjektivní měkkou deklinaci používáme u číslovek, jež jsou v základním tvaru zakončeny *-í* a slova jsou skloňována podle vzoru *jarní*, např. *první, poslední, třetí, tisíci, dvojí, trojí, obojí*. Adjektivní tvrdou deklinaci mají číslovky v základním tvaru končící *-ý*, např. *druhý, čtvrtý, pátý, čtvrtý, dvojí, půlmiliónový*. Počítaný předmět je shodný s číslovkou v rodě, čísle a pádě (Hrdlička, 2011a, s. 151). V případě tvoření neurčitých číslovek řadových odvozených od základních řadových číslovek užíváme stejnou deklinaci jako u určitých řadových číslovek *několikátý, k několikátému, o několikátém apod.* (Čadská a kol., 2005, s. 178).

1.4.4 Smíšená deklinace

Soubořové číslovky jsou skloňovány smíšeným způsobem. V nom. a ak. (*dvoje, oboje, troje, čtyři*) mají jmenné tvary, zatímco ve zbylých pádech se užívá adjektivní deklinace (*dvojích, dvojím atd.*) (Karlík a kol., 2012).

1.4.5 Specifická deklinace

U číslovek *dva, oba, dvě, obě* se objevují pozůstatky duálové deklinace, je to tedy deklinace specifická. Podobně jako u číslovky *jeden* je zde shoda v rodě, čísle a pádě se jménem. V případě složených tvarů číslovek, které obsahují na druhé pozici právě tyto číslovky, se skloňují obě dvě části (*dvacet jedna – dvaceti jednoho*) (Karlík a kol., 2012, s. 309).

1.4.6 Nesklonné tvary

Tvary typu *napoprvé, málo, půl, polovic, čtvrt, jednou, dvakrát, pár* (ve spojení s předmětem) apod. jsou nesklonné a svůj tvar neměnní (Poldauf, Šprunk, 1968). Stojí-li ovšem například číslovka samostatně, substantivizuje se a je skloňována podle vzoru *město* (*Strávil tam bez mála měsíc*) (Hrdlička, 2011a, s. 151).

V kapitole jsou shrnuty nejdůležitější informace o českých číslovkách. Mezi problematické jevy, které se týkají číslovek, lze v oblasti výslovnosti zařadit odlišení krátkých a dlouhých vokálů, což může vést ke změně významu (*tři/tří*), vokalizaci prepozic, výslovnost konsonantu *ř* a také více výslovnostních variant u číslovek *čtyři*, *sedm*, *osm* (a vyšších hodnot, které tyto tvary obsahují). Až na vokalizaci může špatná výslovnost či neporozumění dané variantě vést k nedorozumění. Právě nedorozumění se objevuje u slovanských (zejména rusky a podobně mluvících) studentů, jež při výslovnosti číslovek se sufixem *-náct* často vkládají *-e-*, přičemž může dojít k záměně s tvary *set* (*jedenáct x jedenáct set*). V neposlední řadě je problémem redukce *-e-* u tvarů, které obsahují číslovku *devět* a její odvozeniny. Následně může docházet k záměně s tvary obsahujícími číslovku *dvě* a její odvozeniny (*dvě/devět* apod.). Z hlediska samotných tvarů představují problém odlišné sufixy u číslovek obsahující *dva*, *tři*, *čtyři x pět*, *šest*, *sedm*, *osm* atd. (*dvacet x padesát*, *tři sta x pět set*). Dalším problémem je komplikovaná deklinace, jež obsahuje velké množství deklinačních způsobů, zároveň jsou součástí číslovkového systému také nesklonné tvary. S deklinací souvisí nutnost deklinace obou tvarů složených forem (*dvacet jedna*, *bez dvaceti jednoho/jedné*). Vše je komplikováno výskytem dublet, popřípadě triplet (*tři/třech*).

Toto představení jednotlivých druhů číslovek, jejich deklinace a výslovnostní problémy poslouží jako podklad pro analýzu vybraných učebnic češtiny pro cizince. V závěru práce bude vycházeno ze zjištěných poznatků a bude navržen co nejvhodnější postup pro prezentaci vybraného druhu číslovek v hodinách češtiny pro cizince.

2 Společný evropský referenční rámec pro jazyky

Druhá kapitola představí konkrétní jevy z oblasti číslovek v popisech jednotlivých úrovní Společného evropského referenčního rámce pro jazyky⁸, konkrétně na úrovních A1, A2, B1 a B2, jelikož zbylé dvě úrovně v české verzi zatím neexistují. Vylučovací metodou bude uvedeno, které zbývající typy číslovek by měly být probírány na úrovni C1.

2.1 Číslovky v SERR na úrovni A1

Podle popisu úrovně A1 je znalost číslovek u studentů výrazně omezena. Číslovky jsou vybírány s ohledem na nejčastější komunikační cíle studentů úrovně A1. Těmito cíli jsou: „*situace každodenního praktického života (nakupování, návštěva divadel, pošty, restaurace apod.), styk s úřední osobou, návštěva zdravotnického zařízení, společenský styk (psaní vzkazů, pozvánky, přání atp.), situace spojené s ubytováním, situace spojené s veřejnou dopravou, hledání cesty, telefon.*“ (Hádková a kol., 2005, s. 4).

Studenti se mají seznámit s číslovkami *základními, řadovými, násobnými, podílovými* a s číslovkami *numerickými*. Na této úrovni se neočekává znalost dalších typů číslovek (Hádková a kol., 2005, s. 253). Referenční popis češtiny pro účely zkoušky k získání trvalého pobytu⁹ doplňuje explicitně číslovky *neurčité*.

- Základní číslovky – podle Hádkové (2005, s. 253) se studenti učí tyto číslovky ve vybraných pádech (nominativ, genitiv a akuzativ sg./pl.), společně se způsobem čtení časových a číselných údajů, přičemž by měli umět k číslovce přiřadit i správný tvar substantiva (*jeden mobil, dva mobily, pět mobilů*). Oproti tomu Cvejnová (2014, s. 175) tvrdí, že studenti by měli na úrovni A1 ovládat tvary nominativu sg., akuzativu sg., vokativu sg., lokálu sg., genitivu sg. (poslední dva zmíněné pouze po předložkách určení místa), znalost instrumentálu sg. je zde pouze ve významu prostředku. Referenční popis úrovně A1 doporučuje vést studenty k užití genitivu pl. po číslovkách *pět* a výše, ovšem oni zpočátku netuší, že toto existuje. Pokud ví, že tyto formy jsou vyžadovány, většinou je neznají.
- Řadové číslovky – studenti se seznamují pouze s tvary nominativu, genitivu a akuzativu sg. u nižších číslovek typu *první, druhý* atd. Předpokládá se znalost několika prvních číslovek, tvaru *stý* a tázací formy *kolikátý*.

⁸ *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2002.* Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0404-4.

⁹ CVEJNOVÁ, Jitka a kolektiv, 2014. *Referenční popis češtiny: Pro účely zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR - A1, A2* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2018-04-21]. ISBN 978-80-7481-076-3. Dostupné z: http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/uploads/Dokumenty/referencni_popis_2014.pdf.

- Násobné číslovky – studenti poznají výraz *jednou* a naučí se tvořit složeniny pomocí *-krát (třikrát, pětkrát, mnohokrát* atd.) (Cvejnová, 2014, s. 58).
- Neurčité číslovky umožňují používat velké množství tázacích výrazů (*kolikrát, kolikátý, kolik*) (Hádková a kol., 2005, s. 253).
- Z podílových číslovek se studenti seznámí s výrazy spojenými s určováním času *čtvrt, půl, tři čtvrtě* a jejich podobami substantivizovanými *čtvrťka, půlka* (Hádková a kol., 2005, s. 253).

Z hlediska témat se studenti setkávají s vyjadřováním časových údajů. Nejčastěji je jako první prezentován čas digitální, poté jsou představeny tvary *čtvrt/tři čtvrtě na + akuzativ, půl + genitiv* řadové číslovky (Hádková a kol., 2005, s. 146).

Mluvčí úrovně A1 by měl být dále schopen vyjádřit počítaný výskyt *násobnou číslovkou (třikrát), násobnou číslovkou*, prepozicí *za* a tvarem *akuzativu (Jednou za týden)* (Hádková a kol., 2005, s. 150).

Mluvčí umí vyjádřit druhovost formou *základní číslovky + druh + genitiv (Kupte dva druhy sýra)*. Společně s tím je studentům předkládáno několik základních tvarů zlomků *půl/půlka (+ genitiv), čtvrt/čtvrťka (+ genitiv), čtvrt/půl/tři čtvrtě + kila/litru (+ genitiv)* (Hádková a kol., 2005, s. 153).

V souvislosti s nakupováním oděvů a bot zvládnou mluvčí sdělit požadovanou velikost spojením *velikost + číslovka (velikost třicet osm)*. Jsou také schopni vyjádřit délku pomocí konstrukce *metr + číslo (metr padesát)*. Stejně tak umí na této úrovni formulovat cenu a slevu (Hádková a kol., 2005, s. 156).

S vyjadřováním délky je spojeno i sdělení vzdálenosti *základní číslovkou + délkovou mírou (osm kilometrů)* a dotazování na tuto vzdálenost *kolik + délková míra (Kolik kilometrů je to z Lysé do Nymburka?)*. Na této úrovni je představeno vyjadřování délkové míry (*milimetr, centimetr, metr, kilometr + korektní číslovka*), váhy a hmotnosti (*gram, dekagram, kilogram, metrák, tuna + genitiv*), objemu (*litr, půl litru, decilitr, metr krychlový + genitiv*). V souvislosti s objednáním v restauraci nejsou studentům cizí ani tvary *dvojka, trojka, sedmička (0,2,0,3, 0,7 l)* (Hádková a kol., 2005, s. 157).

Dalším okruhem, kde jsou potřeba číslovky, je počasí. Studenti se naučí, jak sdělit počet stupňů např. *pod nulou/mínus + číslovka, nad nulou/plus + číslovka* a zároveň i *zlomkem (36,7 °C – třicet šest celých sedm)*. Dále sem patří také vyjadřování věku nejen formálním způsobem vyjádření typu *být + mi + kolik*, ale také způsobem neformálním *mít + kolik (let)* (Hádková a kol., 2005, s. 161).

Tento výčet témat vyučujícím nabízí pestrou škálu situací, ve kterých mohou být číslovky funkčně prezentovány a procvičovány. V dalších částech práce bude možné zjistit, jaké ze situací jsou využívány v učebnicích češtiny pro cizince a zároveň tyto údaje poslouží jako inspirace pro tvorbu pracovních materiálů.

Syntaktické funkce číslovek vymezuje popis úrovně A1 takto: „*Základní číslovky tvoří nevalenční determinant S: Vidím **tři** ulice. Máš **šest** bratrů. Řadové číslovky plní adjektivní syntaktické funkce: Chci ten **druhý** svetr. Násobné složeniny s **-krát** tvoří (samostatně, nebo se S/ADV výrazem pro časový úsek) nevalenční okolnostní doplnění přísudku: Viděl jsem ten film **dvakrát**. Plavu **dvakrát za týden**. Neurčité číslovky plní funkce číslovek základních, řadových a násobných: **Kolikátý** jsi? Číselná substantiva se syntakticky chovají jako substantiva: Vezmu si dvě **stovky**. Podílové číslovky (i jejich S verze) plní substantivní syntaktické funkce: Chci **čtvrtku** chleba.“ (Hádková a kol., 2005, str. 253–254).*

Z předchozí části je patrné, že číslovky a s tím související gramatické jevy, jež jsou vyučovány na úrovni A1, jsou značně omezené. Autoři české verze popisu úrovně A1, metodických doporučení a také učebnic vychází především z komunikačních potřeb člověka, který se pohybuje v cizí zemi a v cizím prostředí. Proto se studenti na této úrovni setkávají s číslovkami základními, řadovými, násobnými, neurčitými a s částí podílových číslovek.

Omezená je také znalost pádového systému. Již v úvodu kapitoly bylo ukázáno, že názory na tuto problematiku se liší. Shoda panuje v tom, že by studenti měli znát nominativ sg., akuzativ sg, genitiv sg., (podle Cvejnové je tato znalost omezena na předložkové vazby). Podle popisu A1 by studenti měli aktivně ovládat také plurálové tvary genitivu a akuzativu.

Z témat je na úrovni A1 pozornost věnována časovým údajům (v souvislosti s otázkou *Kolik je hodin?*), odpovědím na otázku *Kolikrát?*, vyjádření věku, druhovosti a nakupování. Při nakupování studenti umí sdělit cenu a slevu. Při nakupování oblečení a obuvi zvládnou říci velikost, délku. Studenti se učí formulovat vzdálenost, váhu a objem. V souvislosti s počasím se naučí sdělit teplotu.

Komunikace na této úrovni je celkově velmi omezená a předpokládá se spolupráce a ohled komunikačního partnera, který musí přizpůsobit svůj styl vyjadřování mluvě cizince.

2.2 Číslovky v SERR na úrovni A2

Mluvčí na této úrovni mají schopnost orientovat se v situacích, které se vyskytují v běžném každodenním životě (cestování, ubytování, komunikace na úřadech, využití volného času, nakupování, objednávání jídel a nápojů). Jedinec na úrovni A2 by měl být schopen

poskytnout a získat konkrétní informace v oblasti osobních i neosobních údajů (např. jméno, věk, adresa, zjišťování cesty, časových údajů, údaje o otevíracích dobách apod.). Měl by být také schopen vytvářet a udržovat sociální a profesionální kontakty (komunikace s nadřízenými či podřízenými, role hostitele a hosta, oblast společenského styku, výměna informací, názorů, pocitů, přání, které se týkají zejména společenského zájmu apod.). Charakteristický je jednoduchý a předvídatelný způsob vyjadřování (Čadská a kol., 2005, s. 4).

Referenční popis úrovně pro češtinu A2 představuje gramatiku v určitém a přehledném systému, přičemž doplňuje, co je, a co není pro tuto úroveň závazné. Popis této úrovně pochopitelně staví na znalostech, které by mluvčí měli mít již z úrovně A1. Na úrovni A2 jsou doplněny výrazy vyjadřující vyšší počet (*milion, miliarda*) (Čadská a kol., 2005, s. 61).

Důležitou oblastí je vyjadřování počtu. Studenti znají gramatickou strukturu *Kolik + genitiv*. Mluvčí dokáží užívat *základní číslovky + správný tvar počítaného předmětu*. Při užití číslovek *dva, dvě* jsou schopni vybrat správnou variantu vzhledem k rodu substantiva spojeného s číslovkou. Od číslovky *pět* a výš umí aktivně používat genitivní formy plurálu. Podrobněji by se měla věnovat pozornost řadovým a násobným číslovkám, jelikož ty jsou na úrovni A1 probírány zejména v souvislosti s datem, ale nepočítá se s vyššími řadovými číslovkami. Na úrovni A2 jsou prezentovány řadové číslovky v souvislosti s vyjádřením pořadí (*první, pátý, dvanáctý*) a násobné pro popsání násobnosti (*třikrát, několikrát, tolikrát*). Řadové číslovky výčtové umožňují vyjádření výčtu (*za první, za druhé, za desáté*) (Čadská a kol., 2005, s. 61–62).

Na úrovni A2 se představuje určení konkrétního času a konkrétního času děje. Na otázku *Kolik je hodin?* umí mluvčí odpovědět formou *Je jedna hodina. Jsou dvě, tři, čtyři hodiny. Je pět, šest atd. hodin. Je jedna hodina a deset minut*. Při zařazování děje na časovou osu otázkami *V kolik hodin?/Kdy?* umí mluvčí využít strukturu prepozice *v + akuzativ*, např. *Sejdeme se v jednu. Autobus odjíždí v pět hodin*. Co se týče časových údajů, měl by mluvčí úrovně A2 ovládat vyjádření trvání a odpovědět na otázky *Jak dlouho? Kolik? Odkdy? Dokdy? Odkdy dokdy?* Studenti znají spojení *trvat + akuzativ, od + genitiv a do + genitiv* (Čadská a kol., 2005, s. 54–55). Rozvíjí se zde i vyjádření frekventovanosti děje spojením *násobné číslovky + za + akuzativ* (*Třikrát za týden*) (Čadská a kol., 2005, s. 59).

Úroveň A2 rozšiřuje znalosti z úrovně A1, přičemž v oblasti základních číslovek doplňuje tvary pro vyšší hodnoty.

Detailněji je probrán čas. Ten je na úrovni A1 především digitální. Studenti jsou sice seznámeni s druhým způsobem vyjádření, ale většinou ho neovládají aktivně. Aktivní znalost je až od úrovně A2. Kromě otázky *Kolik je hodin?* umí odpovědět také na otázku *V kolik hodin?*

Představení číslovek je v tomto popisu doplněno o informace, které číslovky mají být prezentovány, a kterým není věnována pozornost. Probírány nejsou číslovky druhové, násobné a podílné, s číslovkami souborovými se studenti seznamují pouze lexikálně, podobně i s číslovkami řadovými výčtovými, kde se představují tvary *za prvé, za druhé, za třetí* (Čadská a kol., 2005. s. 178–179).

2.3 Číslovky v SERR na úrovni B1

B1 neboli prahová úroveň představuje stupeň znalostí a dovedností, které mluvčímu umožňují vést komunikaci plynuleji. Komunikace obsahující běžná každodenní témata či témata, jež jsou mluvčímu zájmově blízká (koníčky, práce apod.), by měla být srozumitelná bez výrazných potíží. Komunikační cíle jsou prakticky shodné s úrovní A2 ovšem oproti předchozí úrovni nejsou redukovány, jelikož Šára komunikační cíle specifikuje více do detailu a uvádí širší spektrum situací, ve kterých se mluvčí dokáže orientovat (Čadská a kol., 2005. s. 5).

Číslovky jsou popisovány v části věnované morfologii. Opět jsou okomentovány vybrané jevy, zda patří či nepatří do této úrovně. Podle popisu by na této úrovni měly být probrány číslovky *základní, druhové, řadové, násobné a souborové*. Jednotlivé typy číslovek jsou doplněny o jejich gramatické popisy (adjektivní/substantivní typ, vyjádření rodu, informace o deklinaci apod.). Řadové číslovky byly doposud prezentovány pouze lexikálně a v rámci nižších hodnot, nyní by měly být prezentovány tvary pro vyšší hodnoty (*sto dvacátý*). Studenti se učí souborové a druhové číslovky, ale neočekává se znalost jejich deklinace, ovládají tedy pouze nominativní tvary těchto číslovek.

Na této úrovni je dokončena kompletní znalost deklinace základních číslovek. U číslovek *tři* a *čtyři* jsou uvedeny navíc i nespisovné tvary instrumentálu *třema* a *čtyřma*, které jsou typické pro mluvený jazyk (Šára a kol., 2001, s. 293).

2.4 Číslovky v SERR na úrovni B2

Na úrovni B2 se student stává ještě nezávislejším na svém komunikačním partnerovi. Mluvčí by měl bez obtíží porozumět hlavním myšlenkám projevu, který pronáší komunikační partner spisovnou češtinou (Holub a kol., 2005, s. 5–9).

Podle popisu úrovně B2 si student na této úrovni je vědom dělení číslovek na různé typy pomocí významu a dále na číslovky určité a neurčité. Zároveň se setkal celkem se čtyřmi způsoby vyjádření kvantifikace:

- a) samostatné slovo, „základ“ (*jeden, dva, ... tisíc*);
- b) odvození (derivace) od výše zmíněného základu (*dvanáct*);
- c) slovní spojení (kolokace) (*dvacet jeden*);
- d) složené slovo (kompozitum) (*dvaadvacet*) (Holub a kol., 2005, s. 286).

V případě číslovek *oba, obě* studenti znají i mluvenou podobu s protetickým *v-* *voba, vobě*. Číslovky *dva, oba, dvě, obě* mají nespisovnou podobu v genitivu a lokálu *dvouch, vobouch*. Číslovky *tři, čtyři* jsou v genitivu kromě tvaru *tří, čtyř* doplněny i o tvary *třech, čtyřech*. Instrumentální spisovné tvary jsou doplněny o podoby *třema, čtyřma*, včetně výslovnostních variant (např. *štyřma, štyrma*) (Holub a kol., 2005, s. 196).

U číslovek typu *jedenadvacet* a *dvacet jedna* se nepředpokládá, že by mluvčí aktivně zvládli oba dva typy, nýbrž si mohou zvolit jeden z nich. Řadové číslovky student zná, rozumí jim a dovede je aktivně využívat pro vyjádření konkrétního pořadí. V každodenním životě se mluvčí spíše setkají s nižšími hodnotami, ale neměl by být problém v porozumění číslovkám vyšších hodnot (Holub a kol., 2005, s. 289).

Na úrovni B2 už studenti mají rozumět číslovkám souborovým a druhovým. Zároveň by měli být schopni je sami aktivně použít ve správném tvaru. Předpokládá se také schopnost odlišení spojení souborových číslovek s pomnožnými substantivy, kdy označují prostý počet, od spojení s počítatelnými substantivy, kdy je označován počet souborů (*jedny/dvoje brýle* vs. *jedny/dvoje boty*). Problém by neměly představovat ani číslovky násobné a dílové (Holub a kol., 2005, s. 290–292).

2.5 Číslovky na úrovni C1

Jelikož prozatím neexistuje český popis úrovně C1 (ani C2), není možné tam nahlédnout pro doporučení, které číslovky by na této úrovni měly být vyučovány. V počátku práce byly vypsány jednotlivé typy číslovek a podle předchozích popisů je zjevné, že na tuto vyšší úroveň zbyly číslovky úhrnné, skupinové a velikostní, ačkoli pravděpodobně se s nimi lexikálně studenti setkají již dříve, takže jim budou rozumět.

Následující tabulky přehledným způsobem předloží souhrn informací získaný z popisů jednotlivých úrovní. V každé tabulce jsou uvedeny typy číslovek probírané na dané úrovni

včetně patřičných pádů. Ve druhé části tabulek jsou uvedeny gramatické konstrukce společně s významy, na kterých jsou prezentovány.

Tabulka 1 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni A1

A1	
typy číslovek	základní, řadové, násobné, podílové, numerické, neurčité
pády základních číslovek	nominativ sg., genitiv sg., akuzativ sg., lokál sg. + správný tvar substantiva
pády řadových číslovek	nominativ sg., genitiv sg., akuzativ sg.
tvary násobných číslovek	<i>jednou</i> , složeniny s tvarem <i>-krát</i>
tvary neurčitých číslovek	<i>kolikrát, kolik, kolikátý, mnohokrát</i>
tvary podílových číslovek	<i>čtvrt, půl, tři čtvrtě, čtvrtka, půlka</i>
gramatické konstrukce	význam
<i>čtvrt na/tři čtvrtě na</i> + akuzativ základní číslovky	vyjádření času
<i>půl</i> + genitiv řadové číslovky	
násobná číslovka, prepozice <i>za</i> + akuzativ (<i>jednou za rok</i>)	počítaný výskyt
základní číslovka + <i>druh</i> + genitiv (<i>dva druhy sýra</i>)	množství
<i>půl/ka</i> + genitiv, <i>čtvrt/ka</i> + genitiv, <i>čtvrt/půl/tři čtvrtě</i> + <i>kila/litru</i> + genitiv	
velikost + základní číslovka	nakupování
cena + základní číslovka	
sleva + základní číslovka	
základní číslovka + patřičná míra	vzdálenost, váha, hmotnost, objem
<i>kolik</i> + patřičná míra	
<i>dvojka, sedmička</i>	vyjádření objemu, cestování
<i>pod/nad nulou / minus/plus</i> + základní číslovka	počasí
zlomek (36,7)	teplota
být + <i>mi</i> + základní číslovka / <i>mít</i> + základní číslovka	věk

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 2 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni A2

A2	
základní číslovky pro vysoké hodnoty	<i>milion, miliarda</i>
gramatické konstrukce	význam
<i>kolik + genitiv</i>	zjišťování množství
základní číslovka + počítaný předmět	odpovědi na otázku KOLIK?
čísllovky <i>dva/dvě</i> + počítaný předmět	
čísllovky 5 a vyšší + genitiv pl. (aktivní užití)	
řadové číslovky <i>za první, za druhé</i> atd.	vyjádření výčtu
je <i>jedna</i> (hodina)	určení konkrétního času a děje
jsou <i>dvě/tři/čtyři</i> (hodiny)	
je <i>pět, šest</i> atd. (hodin)	
<i>od</i> + genitiv základní číslovky, <i>do</i> + genitiv základní číslovky	trvání
násobná číslovka + prepozice <i>za</i> + akuzativ (<i>3x za týden</i>)	násobnost děje

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 3 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni B1

B1	
typy číslovek	souborové, druhové, řadové číslovky (vyšší hodnoty)
souborové číslovky	nominativní formy + pl. substantiva
druhové číslovky	
základní číslovky	kompletní deklinace
čísllovka <i>tři</i> + tvar <i>třema</i>	
čísllovka <i>čtyři</i> + tvar <i>čtyřma</i>	

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 4 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni B2

B2	
souborové číslovky	kompletní deklinace
druhové číslovky	
čísllovky <i>oba/obě</i> + protetické <i>v-</i>	
čísllovky <i>oba/obě</i> , genitivní varianta <i>obou</i> + nespisovná varianta <i>obouch</i>	
čísllovky <i>dvě/dva</i> , genitivní varianta <i>dvou</i> + nespisovná varianta <i>dvouch</i>	
čísllovky <i>tři/čtyři</i> , genitivní varianta <i>tří/čtyř</i> + nespisovná varianta <i>třech/čtyřech</i>	
čísllovky <i>tři/čtyři</i> , instrumentální varianta <i>třemi/čtyřmi</i> + nespisovná varianta <i>třema/čtyřma</i>	

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z popisů jednotlivých úrovní je patrné, že stěžejní objem učiva, jenž se týká číslovek, by měli studenti zvládnout na úrovních A1 a A2. Právě zde jsou položeny základy pro vršení dalších gramatických prvků a kontextů souvisejících s číslovkami.

Z uvedených shrnutí je patrné, že pro výuku češtiny jako cizího jazyka jsou na úrovních A1–B2 doporučovány číslovky základní, řadové, násobné, souborové, podílové a druhové, numerické. Kromě prezentace jednotlivých typů číslovek podává kapitola přehled o tom, kdy jsou vyučovány příslušné pády, přičemž znalost deklinace zmíněných číslovek je zcela kompletní na úrovni B2.

Pro úrovně A1 a A2 jsou v přehledech vypsány významy, na nichž jsou příslušné tvary prezentovány:

- vyjádření času,
- počítaný výskyt (*kolikrát*),
- množství + zjišťování množství,
- nakupování,
- vzdálenost, váha, hmotnost, objem,
- vyjádření objemu, cestování,
- počasí,
- teplota,
- věk,
- vyjádření výčtu,
- trvání,
- násobenost děje.

Od úrovně B1 se studenti učí také tvary nespisovné typické pro mluvený jazyk. Mezi ně patří tvary číslovek *tři*, *čtyři*, *dva*, *oba* a protetické *v-*.

V kapitole bylo uvedeno, které typy číslovek v jednotlivých popisech nebyly uvedeny, a tudíž by měly být probírány na úrovni C1 (číslovky úhrnné, skupinové a velikostní).

3 Číslovky ve výuce češtiny jako cizího jazyka

Kapitola představí vybraná doporučení prezentace číslovek studentům cizincům. Tato doporučení vychází z manuálů k učebnicím, jež budou analyzovány v následující části práce, mluvnic pro rodilé i nerodilé mluvčí a odborné literatury věnované tématu výuce češtiny pro cizince. Jelikož pro samotný proces výuky v současné době neexistuje metodologie, která by věnovala pozornost tomu, jak učit české číslovky, budou předložena obecná metodická doporučení pro výuku gramatiky, která jsou nyní obecně přijímána, přičemž budou usouvztažněna k jednotlivým typům číslovek, jež jsou představeny výše.

Přístupy k výuce cizích jazyků se různě proměňují, avšak v poslední době panuje shoda v tom, že češtinu, jakožto flektivní jazyk nelze vyučovat bez prezentace gramatické složky¹⁰ (Hrdlička, 2010, s. 92). Způsob prezentace mluvnické složky je závislý na tom, jakou vyučovací metodu a metodologii vyučující zvolí. Od 70. let dominuje ve výuce cizích jazyků komunikační přístup, v jehož důsledku bývají prezentované gramatické jevy zjednodušovány (resp. hovoří se o tzv. parcelaci gramatických jevů a jejich cyklické výuce). Při prezentaci gramatického jevu může vyučující zvolit, zda bude postupovat induktivně či deduktivně (Cvejnová, 2014, s. 24–25). Existují také přístupy, které na přímou, tj. explicitní prezentaci gramatiky rezignují. Zredukování jazykového systému je žádoucí, ale mělo by se jednat o funkčně zaměřenou redukci. Podle Hrdličky (2010, s. 92–93) by mluvnice neměla být pouze cílem, ale zároveň prostředkem k dosažení komunikačního cíle. Redukce rozsahu gramatického jevu se v případě číslovek týká zejména těch číslovek, které disponují dubletními a tripletními tvary. U některých číslovek se vyskytují konkurenční tvary (*třema/třemi*). Pro studenty je nejužitečnější ten způsob prezentace, který zohledňuje frekvenci a stylovou neutrálnost/spisovnost.

Pro efektivní výuku je žádoucí kombinovat jednotlivé metody, kde dojde ke střídání komunikačních a drilových cvičení i typů cvičení, jež budou zahrnovat i herní prvky. Zároveň je vhodné začlenit apercepci i aktivní nácvik daného jevu do všech dovedností. Studenti by se měli naučit některé základní fráze a prosté dialogy nazpaměť (Cvejnová, 2014, s. 24–25).

Podle zásad komunikačně orientovaného vyučování by i české číslovky měly být prezentovány v provázanosti s konkrétním tématem, které usnadní jejich užití v praktickém životě a napomůže pochopit význam jednotlivých druhů. Procvičování probíraných jevů by tedy nemělo být založeno na izolovaných větách, nýbrž vhodně ukotveno ve smysluplném

¹⁰ Jedním ze zastánců redukováného přístupu k výuce je M. Malinovský, podle něhož si studenti vystačí v počátku pouze s nominativem. Více viz MALINOVSKÝ, Milan, 1995. „Redukce“ gramatiky. *Slovo a slovesnost*. 56 (3), s. 218–222.

kontextu a taktéž by mělo být dostatečné. Obecně se doporučuje spirálovitý styl výuky, kdy se vyučující společně se studenty k již probraným jevům navrací. V neposlední řadě by vyučující měl zohlednit individuální potřeby studentů (jinou potřebu užití číslovek bude mít ekonom oproti člověku pracujícímu na stavbě).

3.1 Základní číslovky

Jak je patrné z analýzy učebnic (viz str. 36), prvním typem číslovek, s nimiž se studenti seznámí, jsou číslovky základní. V počátku studia jsou prezentovány pouze nominativní tvary. V případě číslovek *jedna, dva* by měli být studenti upozorněni na existenci rodových variant.

U základních číslovek Holá (2010) v internetové příručce pro učitele¹¹ doporučuje, aby studenti z anglosaského světa byli seznámeni s odlišným evropským způsobem ručního psaní číslovek 1 a 7¹².

Jako hotové lexémy jsou vyučujícími i autory učebnic předkládány tvary *0–10, 11–19*, číslovky *20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 1 000, 1 000 000, 1 000 000 000*. Jelikož jsou tyto tvary vyučovány povětšinou v počátcích studia, je dobré zaměřit se na jejich výslovnost a celkově na výslovnost problematických hlásek (viz první kapitola). Studenti by měli znát tvary číslovek tvořených pomocí sufixů *-náct, -set, -desát*, přičemž je důležité se více zaměřit na tvary, které mají změnu v kmeni¹³. Při procvičování těchto tvarů by vyučující neměl opomíjet trénovat jejich mluvenou, ale i psanou formu.

Další tvary základních číslovek jsou složeny z číslovek již uvedených. V případě stovek musí studenti rozlišovat mezi tvary *stě, sta, set*. Z praxe vyučujících je známo, že v těchto tvarech studenti často chybují a jednotlivé tvary užívají především v počátcích studia špatně.

Ačkoli v počátcích studia se neočekává znalost plurálních forem, je dobré vést studenty k vědomí toho, že po číslovkách *pět* a výše je počítaný předmět ve tvaru genitivu pl. Není nutné prezentovat jim kompletní přehled jednotlivých vzorů pro genitiv pl. V počáteční fázi výuky lze ukázat pouze nejfrekventovanější koncovky genitivních tvarů (*pět mobilů, pět studentů, pět káv-, pět restaurací, pět aut-*).

V případě složených tvarů je zejména pro porozumění nezbytné studenty upozornit na možné převrácené čtení (*dvacet jedna a jedenadvacet*). Na nižších úrovních se však neočekává aktivní užívání převrácených tvarů. V souvislosti se čtením číslovek na škále

¹¹ Náleží k učebnici *Čeština expres 1*.

¹² Jednička se píše se zobáčkem, sedmička má přeškrtnutou nohu.

¹³ *Čtrnáct, patnáct, devatenáct, padesát, šedesát, devadesát*.

1101–1999 je žádoucí studující poučit taktéž o dvojnásobném způsobu čtení (*tisíc sto jedna/jedenáct set jedna*) (Tahal, 2010, s. 31).

V předchozí kapitole bylo uvedeno, na kterých úrovních se studenti učí jednotlivé pády. Při procvičování pádů číslovek by měla být volena taková slova, která nebudou působit problémy při deklinaci a studenti je již dobře znají, čímž se budou moci plně soustředit na nový gramatický prvek – číslovky. Studenti velmi často chybují při deklinaci složených tvarů, jelikož jsou deklinovány obě dvě části a s tím spojené jméno (*dvacet jedna studentů, bez dvaceti jednoho studenta, tři sta studentů, ke třem stům studentů* apod.).

Vyučující by se při každém procvičení měl pokusit vytvořit autentickou situaci, do které by se studenti pravděpodobně mohli dostat v reálném životě mimo lekce (např. *objednávání jídel v restauraci, situace u lékaře, řešení reklamace v obchodě* apod.).

3.2 Řadové číslovky

V počátcích studia jsou vyučovány separovaně zejména nižší tvary *první, druhý (-é, -á), třetí, čtvrtý (-é, -á)* a to formou hotových lexémů (jak je patrné v analýze učebnic pro úroveň A1 str. 38–53, jsou pro prezentaci volena různá témata). Již na úrovni A1 se studenti učí genitivní tvary řadových číslovek, aby mohli vyjádřit datum, což bývá taktéž nejčastěji formou již hotových lexémů.

Pro užívání řadových číslovek je důležitá znalost číslovek základních. Jestliže se v kmeni slova objevuje *-ět* či *-et*, dochází ke změně na *-át* (*deset/desátý*) (Poldauf, Šprunk, 1968, s. 132). Studenti by o této změně měli vědět od prvního momentu seznámení s tímto typem, jinak budou v užití jednotlivých tvarů často chybovat. V momentě, kdy se seznamují s řadovými číslovkami, jsou seznámeni se jmenným rodem, takže by měli být schopni spojovat řadové číslovky se správnými rody. Pouze tvary *první, třetí* a *tisící* jsou tvary neměnné s ohledem na rod (Poldauf, Šprunk, 1968, s. 132). Vzhledem k jejich adjektivnímu charakteru je vhodné na tuto podobnost s adjektivy upozorňovat. Povědomí o tomto faktu může usnadnit užití těchto číslovek i jejich deklinaci. Právě tvary *první, třetí* a *tisící* jsou deklinovány podle měkkého typu *jarní*, zatímco zbylé číslovky podle vzoru tvrdého *mladý* (včetně tvarů neurčitých). Při procvičování jednotlivých pádů by vyučující neměl opomenout fakt, že u složených tvarů se musí skloňovat obě části (*dvacátý první, bez dvacátého prvního, k dvacátému prvnímu* atd.).

Při výuce řadových číslovek a jejich psané formy by měli být studenti poučeni o způsobu psaní s tečkou za číslicí.

3.3 Násobné číslovky

V případě vyjádření násobných číslovek číslicí se využívá za číslovkou symbol x ($4x$, $120x$ apod.) (Cvrček, 2010, s. 279). Vyučující by neměl zapomenout studenty upozornit na koexistenci tvarů *jednou* a *jedenkrát*. Studenti se totiž učí, že tyto číslovky jsou čteny jako základní číslovka + *krát* (*jedenkrát*, *dvakrát*, *tříkrát*), zatímco tvar *jednou* je v tomto odlišný.

Ve výuce češtiny pro cizince jsou tyto číslovky často využívány jako zjednodušený způsob počítání v počátcích studia, jelikož při využití tohoto druhu číslovek není potřeba znalost genitivu pl. a akuzativu pl. Z tohoto důvodu je dobré zapojit je do výuky paralelně s prezentací akuzativu sg. (*šestkrát pivo*, *dvakrát vodu*). V okamžiku, kdy studenti znají užití akuzativu sg., lze zapojit tyto číslovky. Jak je patrné z analýzy učebnic pro úroveň A1 (str. 42–55), akuzativ sg. bývá prezentován na tématu nakupování či objednávání v restauraci. Toto jsou situace, které často vyžadují vyjádření vyšších hodnot. Studenti ještě neznají správné tvary po číslovkách *dva* a výše, přičemž právě násobné číslovky umožní tvořit gramaticky správné věty. V počátečních fázích studia se užívají pouze nižší hodnoty těchto číslovek a povětšinou jsou do výuky zakomponovány jako hotové lexémy, ale jelikož je jejich tvorba jednoduchá, studenti zvládnou vytvořit i vyšší hodnoty.

3.4 Druhé a souborové číslovky

V okamžiku, kdy se studenti učí druhé číslovky, již musí znát rozdíly mezi jmény hromadnými a pomnožnými. Prezentaci těchto číslovkových tvarů by měly předcházet aktivity zaměřené na rozpoznávání těchto jmen. Druhé číslovky označují údaje o počtu druhů a dávají odpověď na otázku *kolikery?* Ovšem v případě pomnožných podstatných jmen určují jejich počet. Základní tvary jsou *dvoji*, *oboji*, *troji*, *čtverý*. Od číslovky *pět* a výš se ke kmeni přidávají sufixy *-erý*, *-erá*, *-eré*. Stejně jako v případě řadových číslovek se *-ět* a *-et* v kmeni proměňuje na *-at-* (Janda, Townsend, 2000, s. 32).

Při výuce těchto i souborových číslovek (podávají odpověď na otázku *kolikery?*), jež často bývají vyučovány společně, je žádoucí využívat takové příklady, které budou ilustrovat rozdíly mezi jednotlivými typy (*dvoje ponožky* = *dva páry x dvoji ponožky* = *zelené a modré*).

Obtížným momentem ve výuce je deklinace těchto číslovek. Souborové číslovky *jedni*, *jedny*, *jedna* jsou deklinovány jako tvary *ti*, *ty*, *ta*. Tvary *oboje*, *dvoje*, *troje* jsou skloňovány jako měkká adjektiva (kromě tvaru nom. a ak. pl. *dvoje kalhoty*, *bez dvojí kalhot*, *dvojm kalhotám*, *dvoje kalhoty*, *o dvojí kalhotách*, *s dvojími kalhotami*). Tvary

čtvery a vyšší jsou deklinovány jako tvrdá adjektiva (*čtvery kalhoty, bez čtverých kalhot, čtverým kalhotám, čtvery kalhoty, o čtverých kalhotách, se čtverými kalhotami*).

Druhové číslovky jsou deklinovány stejně jako souborové opět s výjimkou nominativních a akuzativních tvarů (*To jsou dvojí kalhoty, bez dvojích kalhot, k dvojím kalhotám, mám dvojí kalhoty, o dvojích kalhotách, s dvojími kalhotami*).

3.5 Úhrnné číslovky

S tímto druhem číslovek se studenti setkají pravděpodobně pouze formou hotových lexémů. V jazyce jsou tyto jazykové prostředky považovány za archaické a přežívají v ustálených spojeních typu *čtvero ročních období, desatero božích přikázání, devatero řemesel* apod. (Komárek a kol., 1986, s. 117). V lekcích se s těmito typy studenti setkají s největší pravděpodobností pouze v textu, což dokládá také analýza učebnic v této práci (str. 71).

3.6 Podílové číslovky

Při výuce podílových číslovek by měla být pozornost zaměřena hlavně na způsoby čtení jednotlivých tvarů a jejich deklinaci. Podrobněji se s tímto typem číslovek studenti setkávají až na vyšších úrovních (B1 a výše), takže by s deklinací v češtině měli být obeznámeni. V případě zlomků by měli vědět, že první část zlomku je skloňována jako číslovka základní, zatímco část druhá jako substantivum. U desetinných čísel je dobré upozornit na možné způsoby čtení čísel typu *0,1* jako *nula/žádná celá jedna (desetina)*. Při procvičování procent by vyučující měl dbát na používání tvarů, jež obsahují nejen desetiny, ale i setiny a tisíciny. Právě v těchto tvarech nezdědka chybují i rodilí mluvčí a je důležité, aby studenti věděli, jakým způsobem jsou tyto tvary čteny.

Kapitola představila obecná doporučení pro výuku gramatiky se zaměřením na číslovky při výuce češtiny jako cizího jazyka. Komentovány byly pouze ty typy číslovek, se kterými se pravděpodobně studenti v průběhu studia setkají, což vychází z publikací doporučených pro zahraniční studenty češtiny. Tyto informace budou brány v potaz při tvorbě pracovního listu.

4 Analýza učebnic

Analýza učebnic bude podávat přehled o prezentaci číslovek v současných učebnicích češtiny pro cizince.

Při výběru učebnic byla snaha pracovat s těmi nejaktuálnějšími. Z tohoto důvodu byly vybrány učebnice vydané v roce 2006 a později v České republice. Do analýzy není možné zahrnout úplně všechny dostupné učebnice, tudíž byla zvolena kritéria, která umožní výběr zúžit.

Prvotně byly voleny učebnice pro široký okruh uživatelů, tj. učebnice, které nejsou orientovány pouze na specifickou cílovou skupinu uživatelů (jako je např. *Čeština pro ekonomy*¹⁴). Zahrnuti jsou učebnice primárně určené pro práci v kurzu, nikoli pro samouky, jelikož cílem práce je usnadnit prezentaci číslovek nejen studentům, ale i učitelům.

Zpracovány jsou učebnice pro úroveň A1–B2. Každá úroveň měla obsahovat tři učebnice, které této úrovni odpovídají. Zvolená kritéria však nebyla možná naplnit pro úroveň B1 a B2. Na trhu není dostupných více učebnic, jež by splňovaly zvolená kritéria. Do konečného vzorku patří deset¹⁵ učebnic. V kategorii A1 jsou učebnice čtyři, zatímco v kategorii B1 a B2 pouze dvě. Učebnice *Česky krok za krokem 1* pokrývá dvě úrovně, což v analýze bude zohledněno.

¹⁴ REMEDIOSOVÁ, Helena a ČECHOVÁ, Elga, 2013. *Čeština pro ekonomy: nástavbový kurz češtiny pro cizince*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum. Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-2376-4.

¹⁵ ADAMOVIĆ, Ana a HRDLIČKA, Milan, 2010. *Basic Czech III*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-1796-1.

ADAMOVIĆ, Ana, IVANOVÁ, Darina a HRDLIČKA, Milan, 2006. *Basic Czech I*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-1097-3.

ADAMOVIĆ, Ana, IVANOVÁ, Darina a HRDLIČKA, Milan, 2007. *Basic Czech II*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1320-8.

BOCCOU-KESTŘÁNKOVÁ, Marie, ŠNAIDAUFOVÁ, Gabriela a KOPICOVÁ, Lenka, 2010. *Čeština pro cizince: úroveň B1: vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3345-3.

BOCCOU KESTŘÁNKOVÁ, Marie, HLÍNOVÁ, Kateřina, PEČENÝ, Pavel a ŠTĚPÁNOVÁ, Dagmar, 2013. *Čeština pro cizince: úroveň B2: vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0178-4.

HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2010. *Čeština expres 1: [úroveň] A1/1 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87310-13-7.

HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2011. *Čeština expres 2: [úroveň] A1/2 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87481-26-4.

HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2014. *Čeština expres 3: [úroveň] A2/1 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-032-3.

HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-129-0.

HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1: pracovní sešit 1–12*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-133-7.

HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2017. *Česky krok za krokem 1: pracovní sešit 13–24*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-134-4.

HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a MALÁ, Zdena, 2016. *Česky krok za krokem 2*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-86903-92-7.

MALÁ, Zdena, 2012. *Česky krok za krokem 2: pracovní sešit 1–10*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87481-66-0.

MALÁ, Zdena, 2016. *Česky krok za krokem 2: pracovní sešit 11–20*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-108-5.

Z analýzy byly vyškrtнутy učebnice určené pro úroveň C1 a C2. Důvody jsou skutečnosti, že znalost číslovek se na těchto úrovních předpokládá jako kompletní, neexistují české verze SERR pro tyto úrovně a v neposlední řadě je to nízká nabídka těchto učebnic na trhu.

4.1 Kritéria analýzy

Při volbě kritérií pro analýzu se zohledňovalo zejména její užití v další části práce, jelikož výsledky této analýzy budou podkladem pro tvorbu pracovních listů. Učebnice jsou analyzovány horizontálním i vertikálním způsobem. Horizontální analýza umožňuje porovnávat mezi sebou publikace, jež mají stejnou počáteční i konečnou úroveň. Vertikální analýza se věnuje na sebe navazujícím publikacím. Pozornost je věnována celkovému uchopení číslovek v dané sérii a jejich vzájemné návaznosti.

Prvním zvoleným kritériem je samotná prezentace číslovek. Sleduje se, kdy a jakým způsobem jsou číslovky představovány v rámci učebnice. Přihlíží se také k užití signální gramatiky, o níž se předpokládá, že usnadňuje učení.

Druhé kritérium zohledňuje propojení číslovek a celkového tématu lekce. Zde se bere v potaz, zda, popřípadě jak učebnice přihlíží ke komunikačním cílům stanoveným SERR pro dané úrovně. Kritérium je zavedeno z toho důvodu, že cílem výuky je usnadnit studentům užití jazyka v reálném životě.

Třetí kritérium se věnuje praktickému procvičení číslovek. Sledují se typy cvičení a jejich užitek pro život mimo lekce. Zkoumá se, zda se objevují cvičení, která rovnoměrně procvičují poslech s porozuměním, čtení s porozuměním, výslovnost, mluvený projev a psaní. V rámci tohoto kritéria je sledováno, zda existují doplňkové materiály k učebnici. Pokud takové materiály k dispozici jsou, jaké typy cvičení obsahují.

4.2 Analýza učebnic pro úroveň A1

Pro tuto úroveň byly vybrány čtyři učebnice. V tabulkách, které se věnují prezentaci číslovek je shrnuto, jakým způsobem jsou předkládány číslovky studentům v rámci učebnice. V každé tabulce jsou uvedeny druhy použité v jednotlivých lekcích. Pozornost se věnuje i využití signální gramatiky. Detailnější popis je pod samotnou tabulkou. Číslovky uvedené v tabulkách představují ty formy, jež jsou v učebnici použity poprvé. Pokud se již známé číslovky opakují, do tabulek zahrnuty nejsou.

4.2.1 Čeština expres 1¹⁶

Sama autorka učebnici prezentuje jako vhodnou do kurzů češtiny pro přežití. V tomto důsledku je gramatika i slovní zásoba poměrně redukována. Učebnice má vždy jedno zastřešující téma pro každou kapitolu, v jejímž rámci jsou prezentovány různé gramatické prvky.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 5 – Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 1

Lekce	1	2	3	4
Téma	<i>Dobrý den! x Ahoj!</i>	<i>Orientace.</i>	<i>V restauraci.</i>	<i>Moje rodina.</i>
Prezentované tvary	Základní číslovky 0–10.	Řadové číslovky: - první, druhou, třetí (ulici). Základní číslovky 11–1000. Složené tvary. Čtení PSČ.	Řadové číslovky. Základní číslovky. Upozorněno na spojení: - 100 korun - 100 eur/euro - 100 dolarů.	x
Signální gramatika	x	Graficky odlišeny tvary: -náct, -cet, -desát. Kapitálky u tvarů, kde dochází ke změně v kořeni slov: 11 (JEDEnáct), 14 (ČTRnáct), 15 (PATnáct), 19 (DEVATEnáct).	Graficky zvýrazněn tvar DVĚ STĚ.	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 6 – Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 1 II

Lekce	5	6	7
Téma	<i>Kdy se sejdeme?</i>	<i>Slavní Češi a Češky.</i>	<i>Kde jsi byl/a včera?</i>
Prezentované tvary	Základní číslovky (digitální čas). Genitiv řadových číslovek (datum).	Čtení letopočtu.	x
Signální gramatika	x	Zvýrazněny tvary <i>set</i> .	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

První lekce předkládá číslovky na škále 0–10 formou hotových lexémů. Druhá lekce je rozšiřuje o tvary na škále 11–100, přičemž ukazuje, jak vypadají složené tvary při počítání (21

¹⁶ HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2010. *Čeština expres 1: [úroveň] A1/I : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87310-13-7.

= *dvacet jedna*, 22 = *dvacet dva*...). Zatím zde není zmínka o možnostech převráceného čtení (*dvaadvacet*). Použity jsou řadové číslovky ve spojeních *první ulicí*, *druhou ulicí*, *třetí ulicí*, ale opět se jedná o hotové lexémy bez jakéhokoli detailnějšího vysvětlení. V závěru kapitoly se studenti seznámí se způsobem čtení PSČ (140 00 = *sto čtyřicet nula nula*). Ve třetí kapitole dochází poprvé k seznámení s řadovými číslovkami prostřednictvím forem *1x – jednou*, *2x – dvakrát*, *3x – třikrát* a pro podrobnější informace odkazuje do gramatické přílohy. V dialogu jsou užity základní číslovky 283 a 300, přičemž k jejich představení dochází v závěru kapitoly. Zde jsou číslovky základní rozšířeny o tvary v rozmezí 100–10 000. Učebnice také odkazuje do gramatického Appendixu, kde je popsáno užití genitivu po číslovkách vyšších než *pět*. Pátá lekce opakuje základní číslovky prostřednictvím digitálního času a seznamuje s řadovými číslovkami v genitivu. Pro komunikační potřeby spojené s užíváním data prezentuje pouze tvary *1. (prvního) – 31. (třicátého prvního)* pro hlubší vysvětlení taktéž odkazuje do Appendixu. V lekci šest je vysvětleno, jakým způsobem lze číst letopočet (1820 = *tisíc osm set dvacet/osmnáct set dvacet*).

Součástí učebnice je zmíněný Appendix, jenž předkládá podrobnější vysvětlení gramatiky a je možné zakoupit ho v několika jazykových mutacích. Více se v něm pracuje se signální gramatikou, přičemž se využívá zejména barevné odlišení jednotlivých rodů (modrá pro maskulinum, červená pro femininum a zelená pro neutrum).

Autoři učebnice na oficiálních webových stránkách zveřejnili také manuál pro učitele¹⁷, který obsahuje nejen rady, jak s jednotlivými cvičeními pracovat, ale také doplňující materiály do hodin (tabulky, obrázky apod.).

2. Propojení číslovek s tématem lekce

Témata zvolená pro prezentaci číslovek odpovídají komunikačním cílům prezentovaným v české verzi SERR a popisu úrovně A1¹⁸, což je v souladu s úrovní učebnice. První díl učebnice sice nepokrývá všechny doporučené situace, nicméně k učebnici patří ještě díl druhý, taktéž pro úroveň A1. Po dokončení prvního dílu by měli být studenti schopni zvládnout situace každodenního života, telefonování (žádost o číslo), situace spojené s orientací (směr a vzdálenost) a dokáží vyjádřit datum a čas.

¹⁷ *Czech Step by Step* [online]. [Cit. 15.02.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cestina_expres_1.html.

¹⁸ Každodenní život, styk s úřední osobou, návštěva zdravotnického zařízení, společenský styk, situace spojené s ubytováním, situace spojené s veřejnou dopravou, pohyb po historickém území cílového jazyka, telefonování.

Při seznámení se základními číslovkami prostřednictvím užití telefonních čísel nedochází k upozornění na rodové varianty u číslovek *jedna* a *dva*. Ačkoli v tomto kontextu další varianty potřeba nejsou, v následujících lekcích se to může projevit jako nedostatek. Téma *orientace* studenty vede k užívání řadových číslovek, přičemž jsou zde využívány pouze první tři. Pro další studium a jejich užití v reálném životě by bylo dobré upozornit i na tvary vyšší. Téma *restaurace a objednávání* ve třetí lekci je dobře zvolené pro seznámení s násobnými číslovkami. Je to způsob, jakým mohou studenti obejít užití plurálních forem, jež velmi často ještě neznají. Jak bylo uvedeno výše, učebnice upozorňuje na užívání genitivu po číslovce *100*. V této souvislosti by bylo vhodné alespoň částečně vysvětlit, po jakých číslovkách se tyto formy používají. Pátá lekce přináší genitiv řadových číslovek ve spojení s vyjádřením data. K dalšímu výkladu u řadových číslovek je opět odkázáno do Appendixu. Pokud studenti nebyli seznámeni s nominativem řadových číslovek během tématu *orientace*, bylo by dobré učinit tak nyní. Šestá lekce je věnována *historii* a společně s tím ukazuje, jak lze číst letopočet. Základní variantu (*1820 = tisíc osm set dvacet*) by studenti měli být schopni používat již od probrání základních číslovek daných hodnot. Druhý způsob čtení (*1820 = osmnáct set dvacet*) je přesto pro mluvčí přínosný, jelikož v reálných komunikačních situacích se s ním mohou setkávat.

3. Praktické procvičení

Tabulka 7 ukazuje, jaké typy cvičení jsou využívány k procvičení číslovek. Oddělena je učebnice od navazujícího pracovního sešitu. Zohledňuje se, zda jsou využita cvičení zohledňující všechny řečové dovednosti.

Tabulka 7 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 1

Lekce	1						2						3						4					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení ¹⁹	✓	✓	x	x	✓	x	✓	✓	✓	x	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓	x	x	✓	x	x	x	x
Učebnice	Doplnění čísel na základě poslechu. Dialogy. Hlasité čtení vizitek.						Doplnění lokalit na základě čtení textu (užití tvarů <i>první, druhou, třetí</i>). Doplnění čísel poslechem, výběr čísel na základě poslechu, doplnění ceny pomocí poslechu, výběr adresy poslechem, zjišťování adresy v páru.						Doplnění ceny pomocí poslechu. Napsání jídelního lístku (vč. cen). Doplnění cen při poslechu, výběr čísel na základě poslechu, počítání, hledání čísel v řadě čísel, dialogy – zjišťování cen.						Odhadování věku.					
Pracovní sešit	Dialogy v párech (práce s vizitkami).						Dialogy v párech (práce s cedulemi). Dialogy – zjišťování cen. Procvičování výslovnosti (adresa).						Doplňování cen. Dialogy v páru (zjišťování cen).						Dialogická cvičení (zjišťování věku).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 8 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 1 II

Lekce	5						6						7					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	✓	✓	✓	✓	✓	x	x	x	✓	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Učebnice	Výběr správného termínu pomocí poslechu. Doplnění hodin prostřednictvím poslechu. Poslech a opakování času. Tematické dialogy orientované na datum a čas. Čtení data.						Čtení textu s letopočty.						x					
Pracovní sešit	Čtení programu. Psaní data. Dialogy v páru na téma čas a datum.						Spojování událostí s letopočty.						x					

(Zdroj: vlastní zpracování)

V každé kapitole, jež prezentuje nový typ číslovek, jsou cvičení zaměřená na nový jev. Mezi typy procvičování výrazně preferují poslechová cvičení. Tato cvičení svým množstvím převyšují další typy. Zejména v pracovním sešitě jsou však studenti motivováni k využívání číslovek v dialogických cvičeních. Tato dialogická cvičení umožňují trénovat výslovnost jednotlivých tvarů. Jak je patrné z přehledu, nejméně se objevují cvičení, která by se zaměřovala na psaní číslovek.

4.2.2 Čeština expres 2²⁰

Učebnice je přímým pokračováním přechozího dílu. Číslování lekcí pokračuje v návaznosti na první díl. Právě kvůli přímé návaznosti je zde přístupováno k analýze s tím, že studenti mají hotovou znalost základních číslovek na škále 0–10 000. Pokud se tyto číslovky objevují v textu (formou ceny, času apod.), do tabulek zahrnuty nejsou.

¹⁹ P = poslech, M = mluvení, Č = čtení, Ps = psaní, V = výslovnost, G = gramatika. Za mluvní cvičení jsou považována taková cvičení, jež vyžadují samostatnou produkci studenta. Čtecí cvičení vyžadují zpracování textu. Pokud jsou studenti vedeni k opakování slyšeného, je to považováno za procvičování výslovnosti. Pokud se jedná o pouhé doplňování jednotlivých slov/tvarů je to bráno jako gramatické drilové cvičení.

²⁰ HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2011. *Čeština expres 2: [úroveň] A1/2 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87481-26-4.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 9 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 2

Lekce	8	9	10	11
Téma lekce	<i>Plánujeme čas. Píšeme e-mail.</i>	<i>Dům a byt. Obchody a reklamace.</i>	<i>Cestujeme. Kdy přijedeš na návštěvu?</i>	<i>Lidské tělo. U doktora. Můžete mi pomoci?</i>
Prezentované tvary	x	Základní číslovky + nom. sg., pl. a gen. pl. Základní číslovky (<i>dva/dvě/dvě</i>).	Řadové číslovky. Násobné číslovky.	Čtení desetinných čísel.
Signální gramatika	x	Využití barev pro zvýraznění odlišných koncovek pro jednotlivé rody.	x	Tučně zvýrazněn způsob čtení.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 10 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 2 II

Lekce	12	13	14
Téma lekce	<i>Pozdravy a přání. Telefonujeme. Na návštěvě.</i>	<i>V hotelu. Služby.</i>	<i>Jaké máte zaměstnání? Hledám práci. Životopis.</i>
Prezentované tvary	x	Dvojitý způsob čtení základních číslovek (<i>1100- 1999</i>). Genitiv řadových číslovek.	Základní číslovky + nom. sg., pl. a gen. pl. Genitiv základních číslovek.
Signální gramatika	x	Tučně zvýrazněné tvary genitivu řadových číslovek.	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Obecně tento díl učebnice nepřináší nové gramatické prvky týkající se číslovek. Devátá lekce připomíná užití číslovky *jedna/jeden/jedno* se substantivem v nominativu sg., užití nominativu plurálu po číslovkách *dva, tři a čtyři* a genitivu plurálu po číslovce *pět* a výše. Představeny jsou tvary číslovky *dva/dvě/dvě* pro jednotlivé gramatické rody. Lekce desátá opakuje řadové číslovky a pro jejich podrobné vysvětlení odkazuje do gramatického Appendixu. V souvislosti s vyjádřením časových údajů jsou znovu použity násobné číslovky (*jednou, dvakrát + za*) ovšem bez jakéhokoli vysvětlení. Jedenáctá lekce přináší způsob čtení desetinných čísel (*39,2 = třicet devět dva*). Třináctá lekce upozorňuje na dvojitý možný způsob čtení základních číslovek (*1200 = tisíc dvě stě/dvanáct set*) nejen u letopočtů. V užití data autoři využívají genitiv řadových číslovek a v krátké poznámce opakují jejich tvary. Poslední lekce opět připomíná (podobně jako lekce 9) způsob užití základních číslovek ve spojení se substantivem a využívá genitiv základních číslovek pro vyjádření času (*od sedmi do pěti*).

I k této učebnici patří gramatický Appendix v několika jazykových variantách. Jeho struktura je stejná jako v prvním díle. Používá více signální gramatiku (barvy) pro znázornění rodu.

Totožný je také internetový manuál pro učitele²¹. Je možné zde nalézt návody, jak s jednotlivými částmi učebnice zacházet, doplňková cvičení, obrázky, testy apod.

²¹ Czech Step by Step [online]. [Cit. 26.02.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cestina_expres_2.html.

2. Propojení číslovek s tématem lekce

Témata zvolená ve druhém díle učebnice doplňují témata doporučená v české verzi popisu úrovně A1. Jak je patrné z předchozí tabulky, studenti by po dokončení této knihy měli být schopni komunikovat na témata související s každodenními situacemi (*plánování času, vybavení domu a bytu, nakupování a reklamace, návštěva u doktora, vyjádření přání a pozdravů, telefonování, ubytování v hotelu a využití služeb, zaměstnání a také by měli být schopni napsat strukturovaný životopis*).

Devátá lekce věnuje pozornost *bydlení a nakupování*, přičemž využívá číslovky *dva/dvě/dvě*. Ačkoli zmiňuje užití nominativních forem pl. po číslovkách *dva, tři a čtyři* a genitivních forem pl. po číslovce *pět* a výše, nevěnuje pozornost samotnému genitivu pl. substantiv. Studenti se často ve snaze být kreativní snaží využívat právě vyšší číslovky a tvoří chybné konstrukce. Z tohoto důvodu by bylo dobré věnovat pozornost příslušné gramatice. Řadové číslovky v desáté lekci jsou použity pouze k vyjádření čísla nástupiště. Více pozornosti jim věnováno není a jsou zde prezentovány jako hotové lexémy. Téma *lékaře a lidského těla* představuje možný kontext, v němž mohou studenti potřebovat desetinná čísla (zde pro vyjádření teploty lidského těla). Uvedený způsob čtení ($39,2 = \text{třicet devět dva}$) by bylo dobré doplnit o tvary, které na desetinném místě obsahují číslovku 5 (např. $39,5$). V komunikaci s rodilými mluvčími lze slyšet kromě varianty *třicet devět pět* také variantu *třicet devět a půl*. Třináctá lekce na tématu *ubytování* opakuje způsob vyjádření data prostřednictvím genitivu řadových číslovek a lekce čtrnáctá opakuje genitiv číslovek základních pro časové údaje.

3. Praktické procvičení

I u druhého dílu je pozornost zvláště věnována cvičením v učebnici a pracovním sešitě. V horní části tabulky je taktéž uvedeno, jaké typy cvičení se v konkrétní lekci objevují.

Tabulka 11 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 2

Lekce	8						9						10						11					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	x	✓	x	x	x	x	x	x	x	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓	x	x	✓	✓	✓	x	x	x
Učebnice	x						x						Dialogické cvičení k procvičení časových údajů s násobnými číslovkami s otázkami typu <i>Jak často..?</i> Poslechová cvičení pro zachycení správného časového údaje a čísla nástupiště (řadové číslovky). Dialogické cvičení zaměřené na zjišťování časových údajů.						Poslechové cvičení na zachycení teploty. Dialogické cvičení, kde musí studenti doplnit informace o zdravotním stavu, včetně teploty. U vět rozhodnout, zda ji řekl pacient či doktor (objevuje se i údaj o teplotě).					
Pracovní sešit	Dialogické cvičení na tvorbu otázek a odpovědí, které zahrnují i otázky <i>Kolik...?</i> a <i>Kolikátého...?</i> , což vyžaduje užití číslovek v odpovědi.						Přepis data slovy (genitiv řadových číslovek). Doplnění číslovek <i>dva/dvě</i> k substantivům.						Podle tabulky znázorňující odjezd a příjezd vlaků odpovědět na otázky (otázky také na čas a číslo nástupiště).						Přepis částí těla podle toho, zda jsou jednou či dvakrát (vyžadovány číslovky <i>jeden/jedna/jedno, dva/dvě/dvě</i>).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 12 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 2 II

Lekce	12						13						14					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	x	✓	x	✓	x	x	✓	✓	✓	✓	x	x	✓	x	✓	x	x	x
Učebnice	Zjišťování a zapisování adresy.						Poslechové cvičení, kde se doplňuje správný tvar genitivní číslovky (datum). Dialogické cvičení na téma rezervování pokoje v hotelu, kde jsou mluvčí nuceni použít genitiv řadových číslovek. Na základě textu se vyplňuje formulář (užívají se i řadové číslovky pro datum).						Poslechové cvičení, kde musí zachytit správný tvar genitivu základních číslovek. Čtení textu a zjišťování pracovní doby (genitiv základních číslovek).					
Pracovní sešit	Zapsání správného data k svátkům.						Cvičení, kde je úkolem číst datum. Doplnění dialogu a data ubytování.						x					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulek lze vysledovat, že tento díl knihy není primárně zaměřen na cvičení orientující se na číslovky. Prakticky se nevyskytují cvičení, která by cíleně procvičovala výslovnost. Některá cvičení (např. cedule s ordinačními hodinami lékařů) nejsou primárně určena pro procvičování číslovek, ale dají se takto využít. Jejich modifikace však závisí na vyučujícím a jeho záměrech.

4.2.3 Basic Czech I²²

Publikace je dle autorů vytvořena na základě komunikačního a komparativního přístupu. Mediačním jazykem je angličtina. Kniha nemá jednotné téma lekcí. Každý nový gramatický prvek je prezentován na samostatném podtématu. Učebnice většinou prezentuje nové gramatické prvky v tabulkách a teprve následně je využívá v textech a cvičeních.

²² ADAMOVIČ, Ana, IVANOVÁ, Darina a HRDLIČKA, Milan, 2006. *Basic Czech I*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-1097-3.

1. Prezentace číslovek

Z důvodu neexistujícího jednotného tématu lekce je v tabulce 13 u tématu uvedeno konkrétní podtéma, na němž jsou číslovky představovány studentům.

Tabulka 13 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 1

Lekce	1	2	3	4	5	6
Téma	-	a) ten/ta/to – jeden/jedna/jedno. b) Kolik?	Řadové číslovky.	V obchodě. Několik dat z české historie a kultury. Jak často?	-	-
Číslovky	x	Základní číslovky + nom. sg., pl. a gen. pl. Složené tvary.	Řadové číslovky. Genitiv řadových číslovek.	Základní číslovky. Násobné číslovky. Čtení letopočtu.	x	x
Signální gramatika	x	Graficky odlišeny koncovky -náct, -cet, -desát. Zvýrazněny změny v kmeni čtr-, pat-, devate- (-náct), pa-, še-, deva- a tvary stě, sta, set.	Grafické odlišení se užívá pro tvary první, druhý, třetí, čtvrtý, pátý, devátý, desátý, stý dále pro koncovku -ý a -átý.	Odlišeno spojení 2, 3, 4 TISÍCE x 5, 6 ... TISÍC.	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Druhá lekce prezentuje základní číslovky v rozmezí 0–1000. Jednotlivé tvary jsou systematizovány do přehledné tabulky, přičemž tabulka je rozdělena na tři části. V první části jsou číslovky 0–4, 11–14, 20–40, druhá část má číslovky 5–10, 15–19, 50–90 + sto a část třetí ve třech sloupcích předkládá tvary 200–400 a 500–900 a tisíc. Prostřednictvím číslovek 21–29 je ukázáno počítání formou složených tvarů (*dvacet jedna/jednadvacet, dvacet dva/dvaadvacet...*), kde upozorňuje i na možnost převráceného čtení číslovek. V anglické poznámce také autoři připomínají existenci rodových variant číslovek *jedna* a *dva*. V podkapitole pojmenované *Kolik?* jsou dva způsoby užití číslovky a substantiva. První část předkládá spojení základní číslovky se slovesem *být* jako časový údaj (*Je jedna hodina. Jsou dvě hodiny. Je pět hodin atd.*). Ve druhé části je zachyceno spojení číslovky se jménem všech rodů – 1 + nom. sg., 2, 3, 4 + nom. pl. a 5 - ∞ + gen. pl. Třetí kapitola rozšiřuje znalost číslovek o číslovky řadové jako odpověď na otázku *kolikátý, kolikátá, kolikáté*. Tvary jsou rozděleny podle měkké a tvrdé deklinace. Neopomínají se ani tvary složených číslovek (*dvacátý první/jedenadvacátý, dvacátý druhý/dvaadvacátý...*). Stejně jako v případě základních číslovek je upozorněno na převrácené čtení. V souvislosti s datem je vysvětleno užití genitivních forem prostřednictvím anglické poznámky. Čtvrtá kapitola je poslední, která věnuje pozornost číslovkám. Krátká poznámka znázorňuje užití tvarů *tisíce* a *tisíc*. V tématu věnovaném české historii jsou uvedeny letopočty ovšem bez upozornění na způsoby čtení. Podkapitolka *Jak často?* vysvětluje užití násobných číslovek (*jednou, dvakrát, pětkrát, párkrát, několikrát*) ve spojení a) s adverbem, b) s prepozicí *za* + akuzativem.

2. Propojení číslovek s tématem lekce

I tato učebnice je určena studentům úrovně A1. Jak bylo zmíněno výše, struktura učebnice je specifická, jelikož kapitoly nejsou jednotný celek, nýbrž jsou dále členěny na menší podkapitoly, které se věnují textům, slovní zásobě a jejímu procvičování či gramatice a jejímu procvičování. Kvůli struktuře učebnice je velmi obtížné hodnotit toto kritérium. Ve druhé kapitole jsou základní číslovky poprvé prezentovány zcela samostatně bez propojení s tématem. Jejich druhý výskyt je již spojen s tématem vyjádření času a ceny, kde jsou studenti nuceni odlišovat nominativní tvary sg. a pl. a tvary genitivní (zejména ve spojení se slovem *koruna*). Toto téma by mělo studentům umožnit zvládnout situace každodenního života (nakupování, domlouvání schůzek apod.). Netematicky probíhá i seznámení s řadovými číslovkami. Číslovky základní (vyšší než *tisíc*) jsou ve čtvrté lekci spojené s tématem *obchodu a nakupování*. Využito jich je při vyjadřování ceny a placení. Pro letopočty je zvoleno téma české historie a kultury, díky čemuž může být procvičeno široké spektrum dat. Násobné číslovky jsou znázorněny na tématu *Jak často?*, kde se studenti učí vyjadřovat různá časová vyjádření. V učebnici schází témata, která by se zaměřovala na návštěvu zdravotnického zařízení (nutnost sdělit teplotu prostřednictvím desetinných čísel) a také orientaci a s tím související využívání substantivních tvarů číslovek pro čísla dopravních prostředků (*osmička, dvacet dvojka/dvaadvacítka* apod.).

3. Praktické procvičení

V horní části tabulky jsou uvedena cvičení, která jsou použita přímo v učebnici, zatímco spodní část tabulky předkládá cvičení z testů, jež jsou vytvořeny pro každou kapitolu. Vzhledem k tomu, že učebnice je určena i pro samouky, není vždy jednoznačně možné určit, zda mají cvičení dialogický charakter. V této práci na učebnice nahlíženo tak, že budou využívány v kurzech společně s vyučujícím, tudíž jsou cvičení pro tuto práci chápána jako dialogická.

Tabulka 14 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 1

Lekce	1	2						3						4						5	6		
		P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G				
Typy cvičení	x	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	x	x
Učebnice	x	Doplňování forem <i>jeden/jedna/jedno</i> k substantivům. Přepis číslic na slova. Zjišťování telefonních čísel kamaráda a kamarádky. Podle vzoru počítání „osobního čísla“. Reakce na otázky zjišťující cenu a čas.						Reakce na otázky týkající se ceny a výše spropitného. Doplňování akuzativu číslovky <i>jeden</i> ve správném tvaru a rodě. Reakce na otázky zjišťující čas v různých městech. Přepis řadových číslovek z číslic na slova. Dialogické cvičení na řadové číslovky. Přepis číslovek slovem (vyžadován i převrácený způsob).						Spojování základních číslovek se substantivem (zaměřeno zejména na číslovky 2, 3, 4). Psaní letopočtů slovy do anglického textu. Reagovat na otázky typu <i>Jak často?</i> (nemusí být nutně využity číslovky).						x	x		
Testy	x	Doplňování ceny do vět (čísel, slov). Napsat odpovědi na otázky (hodiny, telefonní číslo).						Doplňování do vět správná forma číslovky (základní i řadové), která je uvedena číslem.						Reagovat na otázky typu <i>Jak často?</i> (nemusí být nutně využity číslovky).						x	x		

(Zdroj: vlastní zpracování)

Jak je patrné z tabulky 14, každá lekce, která předkládá nové číslovky, jim věnuje procvičování. V celé knize prakticky není zastoupeno cvičení zaměřující se na poslech a výslovnost. Zcela dominují cvičení využívající psaní, ovšem jedná se povětšinou o pouhé dopisování či přepisování jednotlivých slov.

4.2.4 Česky krok za krokem 1 (1–12)²³

Autorkou této publikace je taktéž Lída Holá. V této knize se již nemá jednat o češtinu pro přežití. Učebnice pokrývá úroveň A1 i A2. Gramatika i slovní zásoba jsou zde daleko bohatší než v předchozí analyzované publikaci téže autorky. V této části budou prezentovány pouze kapitoly 1–12 určené pro danou úroveň. Zbylé kapitoly (13–24) budou uvedeny v analýzách úrovně A2.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 15 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (1–12)

Lekce	1	2	3	4
Téma lekce	<i>Seznamujeme se.</i>	<i>Kde je to?</i>	<i>Jídlo a pití.</i>	<i>Moje rodina.</i>
Prezentované tvary	Základní číslovky 0–10.	Substantivní číslovky (instrumentál). Základní číslovky: 11–1000. Složené tvary. Genitiv po číslovce 5 a výše.	Desetinná čísla. Násobné číslovky.	Základní číslovky 1000–10 000. Genitiv základních číslovek. Genitiv po číslovce 5 a výše.
Signální gramatika	x	Zvýrazněn tvar <i>dvě stě</i> . Zvýrazněny tvary, kde dochází ke změně v kořeni slov: 11 (<i>JEDEnáct</i>), 14 (<i>ČTRnáct</i>), 15 (<i>PATnáct</i>).	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

²³ HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-129-0.

Tabulka 16 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12) II

Lekce	5	6	7	8
Téma lekce	<i>Kdy je to? Kdy se sejdem?</i>	<i>Co jsi dneska dělal?</i>	<i>Dům a byt.</i>	<i>Plánujeme víkend.</i>
Prezentované tvary	Akuzativ základních číslovek. Genitiv řadových číslovek. Genitiv základních číslovek	x	Nominativ x genitiv řadových číslovek. Základní číslovky (<i>dva/dvě/dvě</i>).	x
Signální gramatika	x	x	Barevně odlišená substantiva podle rodu při spojení s číslovkou <i>jeden</i> a <i>dva</i> (a jejich rodovými variantami).	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 17 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (1–12) III

Lekce	9	10	11	12
Téma lekce	<i>Lidské tělo.</i>	<i>Místo, kde bydlíme.</i>	<i>Na dovolené.</i>	<i>Tradiční svátky.</i>
Prezentované tvary	Čtení desetinných čísel.	x	x	x
Signální gramatika	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Základní číslovky (0–10) se objevují již v první lekci. U číslovek 1 a 2 jsou prezentovány pouze femininní tvar *jedna* a maskulinní tvar *dva*. Druhá lekce přináší instrumentál substantivních číslovek (*jedničkou, dvojkou, trojkou*), ale ponechává jejich užití bez gramatického vysvětlení. V tabulce prezentující gramatický rod se poprvé objevují varianty *jeden, jedna, jedno*. Přehledná tabulka na konci lekce rozšiřuje škálu základních číslovek

o další tvary (11–1000). Autoři studentům předkládají tvoření složených tvarů (21 = *dvacet jedna* atd.), ovšem neupozorňují na možnost převráceného čtení. Anglická poznámka vysvětluje užití genitivních tvarů po číslovce *pět* a vyšších. Pro detailnější vysvětlení gramatiky však odkazuje na pozdější kapitoly. Lekce třetí v rámci jídelního lístku ukazuje desetinná čísla (*červené víno 0,2*) a ponechává je bez komentáře o způsobech čtení. Násobné číslovky jsou nejprve použity v textu (*jednou*), následuje anglický výklad o způsobu jejich užívání (*číslovka + akuzativ sg.*). Čtvrtá kapitola opět rozšiřuje repertoár základních číslovek (1000–10 000). Podobně jako ve druhé lekci, i zde autoři upozorňují na užití genitivu pl. po číslovkách vyšších než 5 včetně (1000 *dolarů, korun, eur/euro*). Pátá kapitola zachycuje rozdíly v užití základní číslovky, slovesa *být* a substantiva (*Je jedna hodina. Jsou dvě/tři/čtyři hodiny. Je pět, šest hodin.*). V odpovědích na otázku *Kdy?* jsou studenti seznamováni s konstrukcemi: *v jednu hodinu, ve dvě/tři/čtyři hodiny, v pět/šest hodin*. Vysvětluje se zde i vyjádření času prostřednictvím tvarů *čtvrt/tři čtvrtě na + akuzativ základních číslovek, půl +*

genitiv řadových číslovek. Pro podrobnější vysvětlení je však odkázáno na další kapitoly. Genitivní tvary číslovek základních jsou znázorněny ve spojení s prepozicemi *od/do* + substantivum *hodina*. Sedmá lekce poprvé uvádí rozdíly mezi rodovými variantami číslovky *dva/dvě/dvě*, přičemž připomíná i varianty číslovky *jeden/jedna/jedno*. Opakovaně zdůrazňuje užití nominativu plurálu po číslovkách *dva, tři a čtyři* a genitivu plurálu po číslovce *pět* a výše. Tato kapitola také seznamuje studenty se způsobem vyjádření data užitím *genitivu řadové číslovky* pro den (*1. – 30.*) a *nominativu řadové číslovky* (*1. – 12.*) pro měsíc. U řadových číslovek není poznámka o nutnosti psaní s tečkou, pokud je psána číslicí. Devátá lekce přináší navíc způsob čtení desetinných čísel (*39,2* čteme jako *tricet devět dva*).

Stejně jako u předchozích učebnic Lídy Holé, i zde je k dispozici gramatický Appendix a internetový manuál pro učitele²⁴, jenž je pro část knihy pokrývající úroveň A1 již kompletní.

2. Propojení číslovek s tématem lekce

Témata zvolená v této knize jsou velmi často shodná s tématy v *Češtině expres*. Z hlediska komunikačních témat doporučených v popisu úrovně A1 by měli studenti zvládnout všechny situace. Základní číslovky (*0–10*) poznávají pomocí telefonních čísel. Stejně jako v předchozí učebnici dokáží studující v tomto momentě vyjádřit telefonní číslo pouze prostřednictvím jednotlivých číslic, nikoli dvojic ani trojic (*732 805 125* umí číst jako *sedm tři dva osm nula pět jedna dva pět* nikoli *sedmdesát tři dvacet osm padesát jedna dvacet pět/sedm set třicet dva osm set pět sto dvacet pět*). Toto téma je dobře zvolené, jelikož právě potřeba sdělení telefonního čísla bývá v počátcích komunikace častou potřebou. Druhá lekce má jako stěžejní téma *orientaci*, díky čemuž se studenti mohou naučit způsob označování čísel dopravních prostředků v instrumentálním tvaru, jež je v mluvené komunikaci velmi častý. Naučí se správně sdělit adresu, což je také důležitá dovednost při pobytu v cizojazyčném prostředí. Základní číslovky na škále *11–1000* jsou prezentovány pomocí vyjádření vzdálenosti. Lekce třetí naučí studenty, jak si objednávat v restauraci a k tomu používají i násobné číslovky ve spojení se substantivem ve tvaru ak. sg. Díky využití těchto číslovek mohou mluvčí obejít používání plurálních tvarů, jež velmi často v počátcích studia ještě neznají. Ačkoli téma čtvrté lekce je *rodina*, představení vyšších základních číslovek (*1000–10 000*) není s tímto tématem spojené. Tyto tvary jsou procvičovány prostřednictvím cen výrobků. Lekce pátá opakuje základní číslovky a rozšiřuje je o akuzativní

²⁴ Czech Step by Step [online]. [Cit. 03.03.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cesky_krok_zakrokem_1.html.

tvary sloužící k vyjádření času. Ačkoli lekce sice preferuje užití digitálního času, který vyžaduje tvary nominativní, autoři druhý způsob zmíní a ukáží. Sami studenti sice nemusí tento způsob aktivně využívat, ale je dobré, aby alespoň pasivně rozuměli, protože právě s tímto se v reálném životě setkají. V souvislosti s časem se naučí genitiv základních číslovek, který jim umožní vyjádřit časový význam odkdy dokdy. Sedmá lekce detailně procvičuje datum a společně s tím i nominativ a genitiv řadových číslovek. Měsíc, který je vyjadřován nominativem řadové číslovky (*1. 1. /prvního první*), mohou vyjádřit i jménem, pro reálnou komunikaci je dobré znát tento druhý způsob. Některým mluvčím to v případě neznalosti českých názvů měsíců může usnadnit komunikaci. Devátá lekce poprvé představuje čtení desetinných čísel na tématu vyjádření teploty lidského těla. Při návštěvě lékaře je toto velmi častá otázka. Jelikož se desetinná čísla objevují i u tématu restaurace, bylo by dobré jejich čtení prezentovat již dříve.

3. Praktické procvičení

Tabulky prezentují jednotlivé typy cvičení v učebnici a pracovním sešitě. V tomto případě jsou tabulky odděleně, protože pracovní sešit²⁵ není automaticky součástí učebnice, nýbrž se kupuje jako samostatná kniha. Může se tedy stát, že pracovní sešit nebude vždy součástí výuky.

Tabulka 18 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (1–12)

Lekce	1						2						3						4					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	✓	✓	x	x	✓	x	✓	✓	✓	✓	✓	x	✓	✓	x	x	✓	x	✓	✓	x	✓	✓	x
Učebnice	Poslech a doplňování chybějících čísel, pak opakování a procvičování výslovnosti. Počítání pomocí + a -. Poslechové cvičení na doplňování chybějících částí telefonního čísla. Dialogické cvičení pro zjišťování telefonu spolužáků.						Práce s textem, ve kterém se objevuje označení čísla autobusu. Čtení a psaní adresy. Poslech a doplňování čísel (11–1000). Poslech a opakování číslovek. Počítání podle modelu (tvorba složených tvarů 21, 22 atd.). Poslech a výběr slyšeného čísla. Doplňování telefonního čísla poslechem. Dialogické cvičení. <i>Jak daleko je...?</i>						Dialogické cvičení na zjišťování ceny jídla. Poslech a doplňování ceny do textu. Čtení řadových číslovek nahlas. Dialogické cvičení (host a číšník – vyjádření ceny a spropitného).						Poslech a doplňování číslovek (1000–10 000). Poslech a opakování (číslivky obsahující ř). Poslech a výběr slyšeného čísla. Počítání nahlas pomocí + a -. Přepis slov na čísla. Dialogické cvičení (Kolik co stojí a jaká je sleva?).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

²⁵ HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1: pracovní sešit 1–12*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-133-7.

Tabulka 19 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12) II

Lekce	5						6						7						8					
	P	M	Č	Ps	V	G	x						P	M	Č	Ps	V	G	x					
Typy cvičení	✓	✓	x	x	✓	x							✓	✓	x	✓	✓	x						
Učebnice	Poslech a výběr informací (doplnění časových údajů do textu). Spojování textu s digitálními hodinami, pak se ptají navzájem. Poslech a doplňování času. Poslech a následně hlasitě opakování (ak. základních číslovek). Dialogické cvičení na téma schůzky (domluvení času a data). Poslech a opakování (gen. řadových číslovek). Poslechové cvičení na doplnění údajů odkdy dokdy je otevřeno.						x						Poslechové cvičení, kde je úkolem zjistit velikost bytu a cenu. Dialogické cvičení na zjišťování data a data narozeniny. Přepis data na slova a hlasitě čtení. Dialogické cvičení (recepční x host – domluvení data a ceny). Vyplnění formuláře (datum).						x					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 20 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (1–12) III

Lekce	9						10						11						12					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	✓	✓	✓	x	x	x	x	x	x	x	✓	x	✓	x	x	X	x	x	x	✓	✓	x	x	x
Učebnice	Poslechové cvičení, kde mimo jiné mají studenti zachytit teplotu a doplnit chybějící text. Práce s textem (odpovědi na otázky, kdo má teplotu). Kdy pracují lékaři? Práce s ordináčními hodinami. Poslechové cvičení, kde se doplňují chybějící informace (cena).						Čtete datum nahlas.						Poslechové cvičení, kde se musí doplnit čas, číslo nástupišť, počet minut zpoždění.						Dialogické cvičení, kdy studenti zjišťují, kdy jsou jaké svátky. Podle přečteného textu, který popisuje svátek a uvádí datum, mají studenti přiřadit konkrétní svátek.					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulek 18–20 je možné vyčíst, že učebnice využívá procvičení číslovek v každém případě, kdy jsou prezentovány nové tvary. Cvičení jsou pestrá a je zde patrná snaha o zastoupení cvičení na všechny řečové dovednosti. Nejméně zastoupenými typy jsou cvičení rozvíjející výslovnost a procvičující psaní. V těchto případech často záleží na vyučujícím, kolik pozornosti věnuje právě těmto oblastem. Dialogická cvičení připravují mluvčí na reálné situace, ve kterých mohou tyto jazykové prostředky potřebovat.

Tabulka 21 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (1–12)

Lekce	1						2						3						4					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	x	✓	✓	✓	x	✓	x	✓	✓	✓	✓	x	x	✓	x	x	✓	x	x	x	x	✓	✓	x
Pracovní sešit	Dopisování čísel do tabulky. Osmisměrka – hledání čísel (0–10). Přepis čísel ze slov na čísla. Korektura příkladů psaných slovy. Dialogické cvičení – počítání příkladů pomocí + a -. Spojování číslic a slov.						Zapsání čísel do tabulky (dělení podle koncovek <i>nula–devět set</i>). Přepis čísel ze slov na číslice a naopak. Osmisměrka – hledání čísel (0–1000). Doplnění čísel do logické řady (<i>pět, deset, patnáct</i> atd.) Dialogické cvičení na zjišťování vzdálenosti. Hlasité čtení adres. Práce s listky a zjišťování ceny.						Dialogické cvičení na zjišťování ceny. Čtení násobných číslovek nahlas. Čtení dialogu nahlas (násobné číslovky + ak. sg.).						Přepis čísel na slova (řády tisíců). Čtení věku nahlas. Čtení letopočtu nahlas (upozorněno na dva způsoby čtení).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 22 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (1–12) II

Lekce	5						6						7						8					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	x	✓	✓	✓	✓	x	x						x	x	✓	✓	x	✓	x					
Pracovní sešit	Přepis digitálního času na číslovky. Přepis vět, které využívají 24h systém na 12h systém. Čtení TV programu. Dialogické cvičení na doplňování časových údajů. Přepis denního režimu a času z číslic na slova. Přepis gen. základních číslovek ze slov na číslice a naopak. Čtení textu denního programu a odpovědi na otázky. Doplnění programu do tabulky a čtení nahlas.						x						Výběr <i>dva/dvě</i> podle substantiva. Řazení dialogu (užití data). Vyplňování formuláře (datum). Seřadit chronologicky (dny a měsíce). Přepis řadových číslovek na slova. Práce s textem a odpovídat ano x ne.						x					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 23 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (1–12) III

Lekce	9						10						12						12					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	x	x	✓	x	x	x	x	x	✓	x	x	x	x	✓	✓	x	x	x	x					
Pracovní sešit	Řazení dialogu do správného pořadí (jsou použita desetinná čísla pro teplotu).						Zapsání informací do kalendáře (datum a čas) na základě textu.						Čtení programu konference a odpovědi na otázky (ano x ne). Práce s jízdním řádem a odpovědi na otázky (čas, cena). Dialogické cvičení (rozhovory u pokladny – datum, čas, cena).						x					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pracovní sešit, který je v prodeji k úrovni A1 neobsahuje cvičení trénující poslech s porozuměním. Pracovní sešit je vhodným doplňkem pro domácí studium, jelikož obsahuje zejména cvičení zaměřená na procvičování gramatiky doplňováním jednotlivých slovních tvarů. Jak bylo zmíněno, nejsou zde poslechová cvičení, ovšem pokud vyučující bude využívat pracovní sešit i učebnici, má k dispozici pestrou nabídku procvičování jednotlivých gramatických jevů.

4.3 Analýza učebnic pro úroveň A2

Pro úroveň A2 byly podle kritérií vybrány tři učebnice. Žádná z nich není samostatnou publikací, nýbrž ke každé knize náleží předchozí díly či je přímo součástí jednoho svazku obsahujícího obě dvě úrovně²⁶.

4.3.1 Čeština expres 3²⁷

Závěrečný díl série sice splňuje vybraná kritéria pro zařazení do analýzy, ovšem po jeho prozkoumání bylo zjištěno, že neobsahuje žádné nové druhy číslovek a nevěnuje se ani gramatice číslovek již známých. Pouze v pracovním sešitě k lekci páté (téma: *Nakupování oblečení a vzhled*) je cvičení zaměřené na užití číslovek *dva/dvě* (doplňování k substantivům podle rodu). Jedná se ovšem o téměř totožné cvičení, které se objevuje v druhém díle učebnice. Pro tuto analýzu tedy nepřináší žádné užitečné informace.

4.3.2 Basic Czech 2²⁸

Druhý díl série *Basic Czech* navazuje plně na díl první, což se odráží i v číslování kapitol. Stejně jako v prvním díle jednotlivé kapitoly nemají jednotné téma. V tabulce jsou tedy uvedeny číslovky opět s konkrétním podtématem.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 24 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 2

Lekce	7	8	9	10
Téma lekce	<i>Kolik je hodin?</i>	<i>Datum a měsíce.</i>	<i>Kdy používáme genitiv?</i>	<i>Co tam jezdí? Čím?/Jak tam pojedeme?</i>
Prezentované tvary	Akuzativ základních číslovek. Genitiv řadových číslovek.	Genitiv řadových číslovek.	Neurčité číslovky. Nominativ sg. po číslovce 1. Nominativ pl. po číslovkách 2, 3, 4. Genitiv po číslovce 5 a výše.	Numerické číslovky.
Signální gramatika	Tučně zvýrazněné fráze vyjadřující čas.	Tučně zvýrazněné genitivní koncovky.	Tučně znázorněné výrazy, po kterých je použit genitiv. Tučně zvýrazněné koncovky jednotlivých číslic a pádů.	Tučně zvýrazněné typické sufixy a změny v kmenech jednotlivých tvarů.

(Zdroj: vlastní zpracování)

²⁶ HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-129-0.

²⁷ HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2014. *Čeština expres 3: [úroveň] A2/1 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-032-3.

²⁸ ADAMOVIČ, Ana, IVANOVÁ, Darina a HRDLIČKA, Milan, 2007. *Basic Czech II*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1320-8.

Tabulka 25 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 2 II

Lekce	11	12	13
Téma lekce	<i>Ten, kdo..., jeden, který.</i>	-	-
Prezentované tvary	Nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, lokál, instrumentál číslovky <i>jeden/jedno.</i>	x	x
Signální gramatika	Využívá tučné zvýraznění pro nominativní tvary <i>jeden/jedno.</i>	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

První lekce knihy (číslováním sedmá) se věnuje vyjádření času. Autoři v textu nejprve využívají digitální čas (užitím základních číslovek), následně pak tabulka ukazuje ciferníky s rozdílnými údaji (*sedm hodin, čtvrt na osm, půl osmé, tři čtvrtě na osm, sedm hodin a deset minut/za pět minut čtvrt na osm, čtvrt na osm a osm minut/za sedm minut půl osmé, půl osmé a sedm minut/za osm minut tři čtvrtě na osm, tři čtvrtě na osm a sedm minut/za osm minut osm hodin*). Vše je ponecháno bez komentáře o gramatických tvarech. Následuje ukázka odpovědí na otázku *V kolik hodin?* pomocí prepozice *v/ve* + akuzativ základní číslovky + ak. sg. substantiva/ak. pl. substantiva/gen. pl. substantiva (*v jednu hodinu, ve dvě, tři, čtyři hodiny, v pět, šest atd. hodin*). Samotné tvary substantiv nejsou komentovány. Osmá lekce rozšiřuje repertoár číslovek o řadové. V tabulce předkládá měsíce zapsané číslovkou a dále také genitivní tvar pro sdělení data. Autoři nekomentují nutnost psát řadovou číslovku s tečkou a stejně tak vynechávají možnost použití nominativu řadové číslovky pro měsíc (*1. 1. = prvního ledna/prvního první*). Velkou část deváté lekce tvoří části věnované genitivu. Po výkladu genitivních tvarů je v tabulce shrnuto, v jakých gramatických strukturách je genitiv použit (mj. po *neurčitých číslovkách* a po číslovce *pět a výše*). Lekce desátá seznamuje studenty s číslovkovými substantivy (*1–30*). První seznámení probíhá v textu, kde je použit tvar *dvaadvacítka*, poté následuje tabulka s jednotlivými tvary. Poslední kapitola, kde se autoři více zmiňují o číslovkách, je lekce jedenáctá. V části kapitoly je pozornost soustředěna na deklinaci tvarů *ten, kdo, jeden* a *který*. Přehledná tabulka ukazuje tvary pro všechny pády, ale pouze pro tvary maskulina (*jeden*) a neutra (*jedno*). Femininum do tabulky zahrnuto není. Zbylé dvě kapitoly nic nového nepřinášejí.

2. Propojení s tématem lekce

Stejně jako v případě prvního dílu jednotlivé lekce nemají samostatná stěžejní témata. Číslovky tedy budou komentovány vzhledem k malým podtématům, ve kterých se vyskytují. Pomocí číslovek, které studenti v tomto díle poznají, by měli zvládnout všechny situace vyžadující užití času a data a situace spojené s cestováním. V části nazvané *Juane, proč jsi tak líný?* lze číst text o týdenním režimu a následně jsou zopakovány způsoby vyjádření času. Další krátký dialog v podtématu *Juan vlastně není tak líný* vysvětluje české vnímání času

s ohledem na budoucnost. Genitiv řadových číslovek studenti poznávají prostřednictvím data, což je v každodenní komunikaci pravděpodobně nejčastější způsob jejich užití. V deváté kapitole není žádné tematické ukotvení, jedná se čistě o gramatický výklad. Substantivní číslovky jsou v učebnici užity pro označení čísel tramvají (a známek ve škole). Bylo by dobré studenty upozornit i na varianty vyšší, jelikož stejný způsob se využívá i pro autobusy apod. (v Praze vždy mající trojčíferné číslo). Deklinace číslovky *jeden/jedno* je opět prezentována bez tematického zakotvení.

3. Praktické procvičení

Následující tabulky obsahují cvičení, která jsou součástí učebnice a k ní patřící sadu testů ke každé kapitole.

Tabulka 26 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 2

Lekce	7						8						9					
	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Typy cvičení	✓	✓	✓	✓	x	x	x	✓	x	✓	x	x	x	x	✓	x	x	✓
Učebnice	Odpovězte na otázky k textu <i>V kolik hodin ...?</i> (možno i poslouchat). Napište, kolik je hodin (přepis ze slov na digitální čas).						Plánování schůzky. Možno využít i jako dialogické cvičení (domlouvání času). Odpovězte (otázky na datum).						Doplňování číslovek určitých i neurčitých (akuzativ). Přiřazování jmen k popisu osobností, kde je využít mj. letopočet.					
Testy	x						Odpovězte na otázky (otázky na datum).						x					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 27 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 2 II

Lekce	10						11	12	13
	P	M	Č	Ps	V	G			
Typy cvičení	x	✓	x	x	x	x	x	x	x
Učebnice	Odpovězte na otázky (odpovědi vyžadují užití numerických číslovek).						x	x	x
Testy	x						x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Jak lze vysledovat z tabulek 26 a 27, cvičení zaměřená na nově prezentované tvary číslovek jsou u každé lekce, kromě lekce jedenácté. Ve cvičeních v jedenácté lekci se mezi procvičovanými tvary neobjevují tvary *jeden/jedna/jedno* k deklinaci (ovšem deklinace jednotlivých pádů byla procvičována v průběhu knihy).

Nejsou zahrnuta cvičení trénující výslovnost a poslech s porozuměním. Z testové sady pouze test k osmé lekci obsahuje prověření znalostí řadových číslovek a jejich genitivních tvarů. Zbylé testy se číslovkám nevěnují.

4.3.3 Česky krok za krokem 1 (13–24)

Tato analýza představí lekce 13–24, jež by podle autorů měly pokrývat úroveň A2. Opět jsou v tabulkách uváděny pouze tvary, které se objevují poprvé. Jelikož se jedná o úroveň A2, měli by již studenti základní číslovky znát. Pokud jsou tedy některé tvary opakovány (včetně gramatiky), do tabulky zahrnuty tyto jevy nejsou.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 28 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (13–24)

Lekce	13	14	15	16
Téma lekce	<i>Výmluvy a přání.</i>	<i>Mluvíme o počasí.</i>	<i>Technika a komunikace.</i>	<i>Móda včera a dnes.</i>
Prezentované tvary	x	x	x	x
Signální gramatika	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 29 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (13–24) II

Lekce	17	18	19	20
Téma lekce	<i>Stěhujeme se.</i>	<i>Etapy života.</i>	<i>Rodiče a děti.</i>	<i>Vaříme a vážíme.</i>
Prezentované tvary	x	Lokál základních číslovek.	x	x
Signální gramatika	x	U letopočtu 1932 ukázán způsob čtení (<i>devatenáct set třicet dva</i>), zvýrazněn tvar <i>SET</i> .	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 30 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (13–24) III

Lekce	21	22	23	24
Téma lekce	<i>Máme rádi zvířata.</i>	<i>Mluvíme o práci.</i>	<i>Kultura a my.</i>	<i>Česko krok za krokem.</i>
Prezentované tvary	x	x	Řadové číslovky.	x
Signální gramatika	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulky 28–30 shrnují, jaké číslovky jsou prezentované ve druhé části učebnice. Je zřejmé, že většina pozornosti byla číslovkám věnována v první části knihy. V osmnácté lekci se objevuje v textu lokál základních číslovek (*patnácti, dvaceti*), ovšem podrobnější deklinaci pozornost věnována není a tato slova jsou předkládána formou hotových lexémů. Poslední lekcí, jež věnuje pozornost číslovkám, je lekce třiadvacátá. Studenti se zde naučí používat řadové číslovky, z nichž doteď znali spíše nižší tvary a používali je ve spojení s datem. V textu a cvičeních nejprve studenti využívají řadové číslovky vyjadřující pořadí a poté jsou v tabulce představeny jednotlivé tvary (*první – dvanáctý*). Anglický komentář upozorňuje na nutnost psát tyto číslovky s tečkou. Ke knize taktéž patří gramatický Appendix

(jeden díl pro celou knihu) a je k dispozici část internetového manuálu pro učitele²⁹ (lekce 13–18³⁰).

2. Propojení s tématem lekce

Témata na úrovni A2³¹ jsou v podstatě totožná s úrovní A1, ale student zde rozšiřuje své znalosti. S lokálem základních číslovek se studenti seznamují prostřednictvím tématu lidského života a životních etap. Řadové číslovky již znají studenti zejména pro sdělení data a času. V této kapitole jsou spojené s tématem české kultury pro vyjádření pořadí.

3. Praktické procvičení

I pro úroveň A2 budou cvičení oddělená pro učebnici a pracovní sešit³². Stejně jako v prvním případě není pracovní sešit součástí knihy, nýbrž je potřeba zakoupit ho zvlášť, proto nemusí být součástí výuky.

Tabulka 31 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (13–24)

Lekce	13	14						15	16						17
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	P	M	Č	Ps	V	G	x
		x	x	✓	x	x	x		x	✓	x	x	x	x	
Učebnice	x	Čtení textu o muzeu. Hledání informací (cena, čas).						x	Z jaké doby pochází fotografie? (Přiřazování genitivu řadových číslovek).						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 32 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (13–24) II

Lekce	18						19	20						21					
Typy cvičení	P	M	Č	Ps	V	G	x	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
	x	✓	x	x	x	x		x	x	x	x	x	✓	x	x	✓	x	x	x
Učebnice	Ve tvrzeních je využit dativ základních číslovek a studenti mají vyjadřovat své názory.						x	Podtrhávání správné varianty (k číslovce vybrat míru).						Práce se vstupenkami do ZOO (hledání ceny, otevírací doby). Práce s textem (hledání množství lidí/zvířat, ceny).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 33 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (13–24) III

Lekce	22					23					24				
Typy cvičení	x					P	M	Č	Ps	V	P	M	Č	Ps	V
						✓	x	✓	✓	✓	✓	x	x	x	x
Učebnice	x					Poslech a doplňování letopočtů. Čtení řadových číslovek nahlas ve spojení se substantivem. Přepis vět s řadovými číslovkami. Práce s kulturním programem (hledání dat, času).					Poslech a spojování dat se státními svátky.				

²⁹ Czech Step by Step [online]. [Cit. 10.03.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cesky_krok_za_krokem_1.html.

³⁰ Informace k 25. 11. 2018.

³¹ Nakupování (v obchodě, u přepážky apod.), objednávání jídla a pití, zjišťování informací (osobních – jméno, adresa, datum apod., neosobní – informace o službách atd.), setkání s lidmi, otázky na cestu, otázky a odpovědi týkající se času, pozvání a rekce, ubytování, nabízení programu a průběh určité akce, diskuse (souhlas, nesouhlas, výměny názorů atp.).

³² HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2017. *Česky krok za krokem 1: pracovní sešit 13–24*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-134-4.

(Zdroj: vlastní zpracování)

V této části učebnice není pestrost jednotlivých cvičení příliš velká. Největší část cvičení využívá práci s textem. Téměř vůbec se zde neobjevují cvičení na výslovnost a psaní. Malé množství cvičení je zaměřeno na produkci a poslechová cvičení.

Následující tabulky 34–35 představují cvičení, která jsou obsažena v pracovním sešitě pro lekce 13–24.

Tabulka 34 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (13–24)

Lekce	13	14						15						16	17	18						19
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	P	M	Č	Ps	V	G	x
Pracovní sešit	x	x	x	✓	x	x	x	x	x	✓	x	x	x	x	x	x	x	✓	x	x	✓	x
Pracovní sešit	x	Práce s textem (využity teploty).						Čtení textu a odpovědi na otázky (cena a procenta). Práce s anketou (procenta).						x	x	Spojování vět s letopočty a událostmi. Spojování prepozic s letopočtem.						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 35 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (13–24) II

Lekce	20						21						22	23						24					
Typy cvičení	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	x	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G
Pracovní sešit	x	✓	x	x	x	✓	x	x	✓	x	x	x	x	x	✓	x	✓	x	✓	x	x	✓	x	x	x
Pracovní sešit	Doplňování do vět čísla měř a vah. Výběr správného substantiva v gen. pl. k uvedené základní číslovce. Doplnit do tabulky, kolik je čeho na obrázcích. Pak tvorba dialogů, kolik toho kdo sní každý den. Výběr správné číslovky k substantivu. Spojování ak. základní číslovky se substantivem (gen. pl., nom. sg., nom. pl.).						Práce se vstupenkami (fotky + otázky na cenu, datum, telefonní číslo).						x	Odpovědi na otázky (<i>Kdo žil v kolikátém století?</i>). Přepis řadových číslovek na slova a naopak. Podtrhování správné varianty (procvičování deklinace – nom., ak., lok.).						Spojování dat a událostí. Práce s cedulí na vstupné (<i>Kolik kdo zaplatí?</i>).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pracovní sešit neobsahuje cvičení na poslech s porozuměním a výslovnost. Oproti prvnímu dílu je podíl cvičení výrazně nižší. Přesto každá kapitola s novými typy číslovek obsahuje cvičení věnující se právě této problematice.

4.4 Analýza učebnic pro úroveň B1

V kategorii jsou analyzovány pouze dvě učebnice, jelikož zbylé dostupné na trhu nespĺňujú zvolená kritéria.

4.4.1 Český krok za krokem 2³³

Název prozrazuje, že se jedná o pokračování prvního dílu, který byl ovšem publikován až po této učebnici. Tato publikace je pokračováním starší verze s názvem *New Czech step by step*³⁴.

1. Prezentace číslovek

Tabulky 36, 37 a 38 ukáží, kterým číslovkám je v učebnici věnována pozornost, v jakém pořadí a přihlédnou i k využití signální gramatiky. Stejně jako v předchozích případech jsou uvedeny pouze ty tvary, které se v rámci učebnice vyskytují poprvé. Na této úrovni se již předpokládá hotová znalost základních číslovek, proto jejich jednotlivé užití v rámci textů a cvičení není zohledňováno.

Tabulka 36 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2

Lekce	1	2	3	4	5
Téma lekce	<i>Seznamujeme se.</i>	<i>Rodina a rodinné vztahy.</i>	<i>Jídlo a pití.</i>	<i>Cestování včera a dnes.</i>	<i>Práce nebo poslání?</i>
Prezentované tvary	x	Dva/dvě/dvě + substantivum příslušného rodu. Akuzativ číslovky <i>jeden</i> . Numerické číslovky.	Oba/obě/obě + substantivum příslušného rodu. Lokál číslovky <i>jeden</i> .	Numerické číslovky. Genitiv číslovky <i>jeden</i> .	Instrumentál číslovky <i>jeden</i> .
Signální gramatika	x	Barevně odlišení pro jednotlivé rody. Žlutě zvýrazněny deklinační koncovky.	Barevně odlišení pro jednotlivé rody. Žlutě zvýrazněny deklinační koncovky.	Žlutě zvýrazněny deklinační koncovky.	Žlutě zvýrazněny deklinační koncovky.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 37 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2 II

Lekce	6	7	8	9	10
Téma lekce	<i>Slavíme narozeniny, svátky a výročí.</i>	<i>Lidé a věci.</i>	<i>Svátky a tradice.</i>	<i>Muži versus ženy?</i>	<i>Sporty a hry.</i>
Prezentované tvary	Dativ číslovky <i>jeden</i> .	Nominativ pl. a akuzativ pl. základních číslovek.	Genitiv řadových číslovek. Nominativ řadových číslovek.	x	x
Signální gramatika	Žlutě zvýrazněny deklinační koncovky.	Barevně odlišení pro jednotlivé rodové varianty číslovek <i>jedna</i> a <i>dva</i> .	Tučně upozorněno na spojení prepozice <i>před</i> a instrumentálu základní číslovky a prepozice v s lokálem řadové číslovky.	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

³³ HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a MALÁ, Zdena, 2016. *Český krok za krokem 2*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-86903-92-7.

³⁴ HOLÁ, Lída, 2004. *New Czech step by step*. Praha: Akropolis. ISBN 80-903417-5-8.

Tabulka 38 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2 III

Lekce	11	12	13	14	15
Téma lekce	<i>Zdraví a životní styl.</i>	<i>Kultura a umění.</i>	<i>Jací jsme a jak vypadáme?</i>	<i>Žijeme ve věku informací.</i>	<i>Společnost, hodnoty a my.</i>
Prezentované tvary	x	Genitiv pl. číslovek <i>dva, tři, čtyři, pět.</i>	Čtení výčtu prostřednictvím řadových číslovek.	Lokál pl. číslovek <i>dva, tři, čtyři, pět.</i>	x
Signální gramatika	x	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 39 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2 IV

Lekce	16	17	18	19	20
Téma lekce	<i>Naše planeta Země.</i>	<i>Investujeme, obchodujeme, podnikáme.</i>	<i>Móda a oblečení.</i>	<i>Česká historie: 1948–1989.</i>	<i>Čteme česky.</i>
Prezentované tvary	Dativ pl. číslovek <i>dva, tři, čtyři, pět.</i>	Instrumentál pl. číslovek <i>dva, tři, čtyři, pět.</i>	Druhé číslovky. Kompletní přehled deklinace číslovek. Zlomky a desetinná čísla.	x	x
Signální gramatika	x	x	Využití barev pro odlišné gramatické rody. Zvýrazněno, že číslovky od pěti výše se chovají jako neutra (<i>Přišlo padesát lidí.</i>). Zvýrazněné sufixy pro zlomky.	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z přehledu je patrné, že učebnice v rámci číslovek zejména opakuje to, co bylo probráno na nižších úrovních. Většina kapitol pouze prezentuje jednotlivé deklinační tvary a to formou komplexních a přehledných tabulek. Ve druhé lekci jsou v dialogu užity numerické číslovky (*Chcete ten džus do dvojky nebo do trojky?*), avšak je to ponecháno zcela bez komentáře. Teprve lekce čtvrtá jim věnuje pozornost detailněji (*jednička, trojka* apod.) a v případě dvouciferných číslovek zmiňuje dva způsoby čtení (*dvacet jednička/jednadvacítka*). Větší množství nové látky přináší lekce osmá. Na vyjádření času autoři demonstrují použití struktur *čtvrt/tři čtvrtě na + akuzativ základní číslovky* a *půl + genitiv číslovky řadové*. V souvislosti s datem je použit *nominativ* a *genitiv řadové číslovky* (*1. 1. /prvního první*). Je upozorněno také na možnost převráceného způsobu čtení (*dvacátého druhého = dvaadvacátého*). U letopočtu je taktéž upozorněno na dvojí způsob čtení (*devatenáct set devadesát devět/tisíc devět set devadesát devět*). Bez komentáře autoři ponechávají použití prepozice *před* a *instrumentálu základních číslovek* stejně jako prepozice *v* a tvarů *lokálu řadové číslovky*. Lekce dvanáctá věnuje pozornost užití plurálních genitivních tvarů. V tabulce, jež obsahuje přehled genitivních tvarů, autoři v případě číslovek *tři* a *čtyři* uvádí jako správné tvary nejen tvary *tří/čtyř*, ale *třech* i *čtyřech*. Poslední lekce věnující se více číslovkám, je lekce osmnáctá. Spojuje užití druhových číslovek s plurálovými

substantivy. Autoři nevysvětlují způsob tvorby jednotlivých tvarů, nýbrž je prezentují jako hotové lexémy (*jedny, troje, několikery* apod.). V tabulkách autoři ukazují rozdíl v deklinaci u číslovky *jeden* vs. *jedni/jedny* (a jejich rodových variant). Další tabulka se věnuje deklinaci číslovek *dva/dvě, tři, čtyři, pět*. Kapitola také uvádí způsoby čtení zlomků a desetinných čísel ($1/2 = \textit{polovina/půl/půlka}$, $0,5 = \textit{žádná celá pět}$). U desetinných čísel autoři uvádí, že některé tvary mohou mít dva způsoby čtení ($1,5 = \textit{jedna celá pět/jedna a půl}$).

Stejně jako v případě jiných knih Lídy Holé i k této knize patří gramatický Appendix. Prezentuje především systematicky jednotlivé pády v ucelených tabulkách. Na internetu je k dispozici manuál pro učitele³⁵, jenž radí, jakým způsobem lze jednotlivé lekce probírat a nabízí také doplňkové materiály (obrázky, cvičení), včetně testů.

2. Propojení s tématem lekce

Úroveň B1 opět rozšiřuje škálu komunikačních situací, které staví na situacích z nižších úrovní, ovšem studenti zde mají bohatší jazykové prostředky. Numerické číslovky studenti poznávají pomocí tématu *orientace*. Autoři tyto tvary používají pro označení čísel autobusu či tramvaje. Jak bylo zmíněno v předchozí části, bylo by dobré studenty upozornit i na jiné kontexty, kde se s těmito tvary mohou setkat (míra nápojů, známky ve škole apod.). Podobně jako téměř v každé zkoumané učebnici, je genitiv a nominativ řadových číslovek prezentován prostřednictvím *data a času*. V běžné komunikaci je tento způsob vyjádření času a data mnohem užívanější než užití času digitálního. Znalost tohoto způsobu studentům umožní snadněji plánovat a organizovat setkání či akce. Číslovky druhové jsou poznávány na tématu *módy a oblečení*. Právě v této oblasti můžeme nalézt množství pomnožných slov, se kterými jsou tyto číslovky užívány často a zejména při nakupování studentům ulehčí komunikační situaci. Zlomky a desetinná čísla jsou prezentována bez tematického zakotvení.

3. Praktické procvičení³⁶

K publikaci byly vydány dva pracovní sešity, které však opět nejsou součástí knihy, nýbrž musí být zakoupeny zvlášť a není samozřejmostí, že pracovní sešity budou využívány. Z tohoto důvodu nebudou uváděny v jednotlivé tabulce cvičení z pracovního sešitu a ze samotné učebnice, nýbrž budou odděleny.

³⁵ *Czech Step by Step* [online]. [Cit. 01.03.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cesky_krok_za_krokem_2.html.

³⁶ MALÁ, Zdena, 2012. *Česky krok za krokem 2: pracovní sešit 1–10*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87481-66-0.

Tabulka 40 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 2

Lekce	1	2						3	4						5	6	7	8						9	10
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x
		x	x	x	x	x	✓		✓	x	x	✓	✓	x				✓	✓	x	x	✓	✓		
Učebnice	x	Transformace vět s číslovkou <i>jeden/jedna/jedno</i> na strukturu s číslovkou <i>dva/dvě</i> .						x	Čtení nahlas čísel tramvají a autobusů. Čtení numerických číslovek a přepis na číslovky. Poslechové cvičení, kde se mj. musí doplnit numerické číslovky.						x	x	x	Spojování data se svátkem. Poslechové cvičení na zachycení dne a času. Čtení času zapsaného digitálně. Dialogické cvičení na plánování schůzky. Doplnění tabulky (gen. a nom. řadových číslovek). Čtení data a letopočtu nahlas.						x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 41 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 2 II

Lekce	11	12						13	14	15	16	17	18						19	20	
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	x	x	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	
		x	x	x	x	x	✓						x	x	x	✓	✓	✓			
Učebnice	x	Počítání peněz a doplňování do tabulky (<i>jeden dolar, dva/tři/čtyři dolary, pět dolarů</i>).						x		x	x	x	x	Spojování číslic se slovními tvary druhových číslovek. Přepis číslovek slovy a následné čtení nahlas. Doplnění deklinace do tabulek. Přepis číslovky uvedené v nominativu ve správném tvaru do struktury věty. Čtení číslovek nahlas ve větách psaných číslicí ve správném pádu. Přepis zlomků a desetinných čísel.						x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 40 ukazuje druhy cvičení uvedené v učebnici. Je zřejmé, že cvičení jsou uvedena především v kapitolách, které se věnují novým druhům číslovek. Velmi málo jsou zastoupena cvičení trénující samostatný mluvený projev a poslech s porozuměním. Díky častým zadáním, která po studentech žádají hlasité čtení, může být dobře trénována výslovnost, což je oproti jiným učebnicím velmi kladný přístup.

Tabulka 42 představí cvičení, která jsou obsažena v prvním díle pracovního sešitu pro lekce 1–10.

Tabulka 42 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 2

Lekce	1	2	3	4						5	6	7	8						9	10
Typy cvičení	x	x	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x
				x	x	x	x	x	✓				✓	x	x	✓	x	✓		
Pracovní sešit	x	x	x	K číslovkám 1, 2, 3, 4, 5 doplňovat správný tvar substantiva.						x	x	x	Poslech a korektura dialogů. Přepis data ze slov na číslice. Práce s letopočty a prepozicemi (instr. a ak. základních číslovek).						x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Velké množství cvičení, která by byla zaměřená právě na číslovky, v knize není. Pozitivní je, že cvičení jsou právě k lekci osmé, která přináší novou gramatiku. Jsou to cvičení zejména trénující psanou formu číslovek.

Tabulky 43 a 44 zachycují cvičení z druhého dílu pracovního sešitu.

Tabulka 43 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČZK 2 II

Lekce	11	12						13	14	15					
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	P	M	Č	Ps	V	G
		x	x	x	x	x	✓			x	x	✓	x	x	x
Pracovní sešit	x	Doplňování tvarů genitivu plurálu – dopisování tvarů číslovek. Počítání peněz. K číslovce vybrat správné substantivum. Spojování jednotek (0,2 litru – dvě deci).						x	x	Práce se statistikou (procenta). Výběr správných odpovědí.					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 44 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČZK 2 III

Lekce	16	17						18						19						20
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	x
		x	x	x	✓	x	✓	x	x	✓	✓	x	✓	x	x	x	✓	x	x	
Pracovní sešit	x	Doplňování správného tvaru k číslovce.						Výběr základní a souborové číslovky. Doplňování tvarů <i>kolik/ery</i> . Doplnění deklinace <i>jeden/jedna/jedno</i> do tabulky a jejich výběr v textu. Doplnění deklinace číslovek <i>dva/dvě, tři, čtyři, pět</i> . Dopisování pádových tvarů číslovek do textu. Přepis zlomku na slova a naopak. Práce s textem – dopisování správného tvaru zlomku.						Přepis řadových číslovek na slova ve správném tvaru (genitiv, lokál).						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Největší množství nových tvarů v učebnici předkládá osmnáctá lekce. Studenti mají velké množství příležitostí k procvičení nově prezentované látky. Stejně jako v předchozím případě zde nejsou cvičení rozvíjející poslech a samostatný mluvený projev.

Kombinace užití učebnice a pracovního sešitu vyučujícím nabízí pestrou škálu cvičení, na kterých se dají opakovat probírané číslovky.

4.4.2 Čeština pro cizince B1³⁷

Publikace je autory prezentována jako vhodná pro všechny národnosti. Struktura knihy je odlišná od ostatních zkoumaných učebnic. Každá kapitola pod zastřešujícím tématem prezentuje podkapitolky: minialogy, slovní zásobu, dialogy, gramatiku, čtení, poslech, výslovnost, psaní a reálie. Zároveň každá kapitola obsahuje část s opakováním, jež připomíná již známou gramatiku.

³⁷ BOCCOU-KESTŘÁNKOVÁ, Marie. ŠNAIDAUFVÁ, Gabriela a KOPICOVÁ, Lenka, 2010. *Čeština pro cizince: úroveň B1: vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3345-3.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 45 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B1

Lekce	1	2	3	4	5
Téma lekce	<i>Seznamování a národnosti.</i>	<i>Rodina.</i>	<i>Sport.</i>	<i>Cestování.</i>	<i>Móda.</i>
Prezentované tvary	x	x	x	Řadové číslovky (genitiv). Násobné číslovky. Základní číslovky (deklinace). Neurčité číslovky. Čtení letopočtu.	x
Signální gramatika	x	x	x	Tvary <i>jeden/jedna/jedno, dva/dvě, tři, čtyři, pět</i> jsou zvýrazněny tučně. Zvýrazněny jsou tvary <i>tří/třech, čtyř/čtyřech</i> . U prezentace deklinace jsou tvary nom., ak., sg. zvýrazněny tučně. Zvýrazněny jsou koncovky řadových číslovek pro jednotlivé rody.	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 46 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B1 II

Lekce	6	7	8	9	10
Téma lekce	<i>Konkurz a zaměstnání.</i>	<i>Zdraví a nemoci.</i>	<i>Charakteristika.</i>	<i>Ve městě.</i>	<i>Média.</i>
Prezentované tvary	Základní číslovky 100+ a jejich deklinace.	x	x	x	x
Signální gramatika	Tučně jsou zvýrazněny tvary nom. a ak.	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

V lekci 4 jsou číslovky nejprve užity v textu, na který navazuje cvičení vedoucí studenty k úvahám o jejich významu. Následuje prezentace základních číslovek (0–99) v přehledné tabulce, jež zachycuje jednotlivé pády a také rodové varianty (*jedna, dva, oba*). Gramatická poučka upozorňuje studenty na existenci pouze dvou tvarů u číslovek na škále 5–99. Řadové číslovky jsou taktéž představeny pomocí tabulky zahrnující tvary 0. – 1000000. U neurčitých číslovek základních je poznámka o jejich spojení se substantivem v genitivu pl. V případě neurčitých číslovek řadových je uvedena poznámka o jejich adjektivní deklinaci. Řadové číslovky jsou následně připomínány v souvislosti s datem. Studenti se naučí jak variantu se jménem měsíce (*sedmého ledna*), tak i číselnou variantu (*sedmého první*), kdy se kombinuje tvar genitivní řadové číslovky s nominativem řadové číslovky pro měsíc. Následuje ukázka čtení letopočtu, přičemž jsou ukázány dva způsoby (*1347 tisíc tři sta čtyřicet sedm/třináct set čtyřicet sedm, 2011 dva tisíce jedenáct*). Šestá lekce opět podává číslovky nejprve prostřednictvím textu. V této kapitole jsou základní číslovky rozšířeny o deklinaci tvarů 100–999. Představeny jsou deklinační vzory (*tisíc* jako pokoj, *milion* jako sešit, *miliarda* jako žena).

2. Propojení s tématem lekce

Ve čtvrté lekci jsou číslovky využity v kontextu cestování. Převážně se jedná o vyjádření času či doby trvání. Druhé téma, v jehož rámci jsou použity číslovky, je konkurz

a zaměstnání. Studenti se díky těmto znalostem jsou schopni lépe porozumět v široké škále každodenních situací. Na této úrovni jsou rozšiřovány repertoáry prostředků, které mají mluvčí k dispozici, díky čemuž by měli být schopni vypořádat se s většinou situací, které mohou nastat při pobytu v cizojazyčném prostředí.

3. Praktické procvičení

Tato část opět přinese typy cvičení vyskytující se v samotné učebnici a následně ve cvičebnici. Pokud jsou v textech či cvičeních užity ty tvary číslovek, které jsou již známé z nižších úrovní, opět do analýzy zařazeny nejsou.

Tabulka 47 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B1

Lekce	1	2	3	4						5
				P	M	Č	Ps	V	G	
Typy cvičení	x	x	x	✓	✓	✓	✓	✓	x	x
Učebnice	x	x	x	Podtrhat číslovky a sdělit názor, jaký je tam rozdíl. Čtení číslovek nahlas (řadové, základní). Přepis číslovek na slova. Dialogy mezi spolužáky (V kolika...? S kolika...?). Přčtete a napište datum. Čtete letopočty. Ptejte se navzájem na narozeniny. Zjišťování dat událostí českých dějin. Poslech a zachycení data, opravení nespisovné výslovnosti.						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 48 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B1 II

Lekce	6						7	8	9	10
	P	M	Č	Ps	V	G				
Typy cvičení	✓	✓	✓	✓	✓	✓	x	x	x	x
Učebnice	Poslech dialogu a doplnění číslovek. Čtení dialogu a výběr číslovek. Přepis číslovek slovy. Opakovat výslovnost podle nahrávky. Psaní číslovek slovy ve správném tvaru do vět. Přčíst text nahlas, doplnit číslovky.						x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulky 49 a 50 přináší přehled typů cvičení užitých v cvičebnici náležící k učebnici.

Tabulka 49 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B1

Lekce	1	2	3	4						5
				P	M	Č	Ps	V	G	
Typy cvičení	x	x	x	x	x	x	x	✓	✓	x
Cvičebnice	x	x	x	Dopisování správného tvaru základní číslovky do vět. Říkání číslovek v genitivu a lokálu (ve spojení se jménem). Říkání číslovek v dativu a instrumentálu (ve spojení se jménem). Říkání správné formy (na základě čteného textu).						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 50 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B1 II

Lekce	6						7	8	9	10
Typy cvičení	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	x	x
	x	x	x	✓	✓	✓				
Cvičebnice	Říct a napsat správnou formu číslovky (řády stovek). Dopisování do vět správné formy základní číslovky. Spojování názvů (míst, událostí apod.) a číslovek a následně dopisování do vět. Říct a napsat správnou formu základní číslovky. Říct a napsat správnou formu řadové číslovky.						x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z celkového přehledu lze vyčíst, že se autoři snažili o rovnoměrné užití jednotlivých druhů cvičení. Není vynecháván poslech ani psaní, což bývá často opomíjeno. Studenti jsou taktéž vedeni k nácvičku správné výslovnosti.

4.5 Analýza učebnic pro úroveň B2

4.5.1 Basic Czech 3

Třetí díl³⁸ série Basic Czech se prezentuje jako vhodný pro úroveň B2.

1. Prezentace číslovek

Jelikož učebnice plně navazuje na předchozí dva díly, pokračuje i číslování jednotlivých kapitol. V tabulce je shrnuto, které číslovky se v publikaci vyskytují včetně využití signální gramatiky. Prezentovány jsou opět poprvé se vyskytující tvary.

Tabulka 51 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 3

Lekce	14	15	16	17	18	19
Téma lekce	-	<i>Už jsme tady dva roky! Kolik hodin? V kolik hodin?</i>	-	-	-	<i>Procenta, zlomky, číselné výrazy.</i>
Prezentované tvary	x	Kompletní deklinace číslovek <i>dva/dvě, tři, čtyři, pět, devět, kolik</i> . Číslovky s různými prepozicemi vyjadřující odlišné časové významy.	x	x	x	Způsob čtení zlomků, desetinných čísel, matematických znamének. Tvorba adjektiv z číslovek a substantiv. Deklinace souborových číslovek.
Signální gramatika	x	Tučně zvýrazněné deklinační koncovky.	x	x	x	Tučně zvýrazněné způsoby čtení. Tučně zvýrazněné deklinační koncovky.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Nové číslovky se objevují pouze ve dvou lekcích, kde je jim ovšem věnováno velké množství prostoru. Patnáctá lekce probírá deklinaci číslovek *dva/dvě, tři, čtyři, pět, devět* a *kolik* ve všech pádech. V případě číslovek *tři* a *čtyři* uvádí genitivní varianty *tří/třech*

³⁸ ADAMOVIČ, Ana a HRDLIČKA, Milan, 2010. *Basic Czech III*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-1796-1.

a čtyř/čtyřech. V poznámce pod čarou je uvedena deklinace číslovky *sto = město, tisíc = stroj, milion = hrad, miliarda = žena*. Lekce také představuje poměrně podrobný přehled o prepozicích používajících se k různému vyjádření času. *V kolik hodin? V + ak., od – do + gen. Kdy přijdeš? kolem/okolo + gen., po + lok., před + instr., mezi + instr. Na kdy? Na + ak. Na jak dlouho? Na + ak., Jak dlouho? Akuzativ (jednu hodinu, dvě/tři/čtyři hodiny), kolem + gen. Za jak dlouho? Za + ak. Kdy? Po + lok., před + instr.* Lekce devatenáctá se poměrně detailně věnuje matematickým výrazům (*zlomky, procenta a způsoby čtení matematických znamének*). Při prezentaci způsobu čtení desetinných čísel autoři u setin zmiňují i převrácený způsob čtení (*devět celých pětáctýřicet setin/čtyřicet pět setin*). Velmi dobře je zachycen způsob tvorby adjektiv složených z číslovek v genitivním tvaru, substantiva a příčinného sufixu (*dvou-fáz-ový, pěti-díl-ný* apod.). Deklinace souborových a druhových číslovek je doplněna o anglický výklad o způsobu jejich užití. Autoři vhodně ukazují rozdíl číslovek *dvoje/dvoji* a doplňují je o srozumitelné a názorné příklady.

2. Propojení s tématem lekce

Jak již bylo zmíněno výše, učebnice z této série nemají ve svých kapitolách jednotné zastřešující téma. Číslovky v této části jsou prezentovány pouze formou gramatického přehledu. Ačkoli lekce patnáctá jako podnázev nese téma *Už jsme tady dva roky! Kolik hodin? V kolik hodin?* kromě významů časových nejsou tyto nové tvary nijak významově spojeny. Procvičení zlomků, procent a matematických výrazů je spojeno se statistickými údaji a jejich zpracováním (tematicky spojenými s Českou republikou).

3. Praktické procvičení

Tabulka předkládá v horní části cvičení přímo z učebnice, v části spodní je zohledněno, zda testy k jednotlivým lekcím procvičují číslovky.

Tabulka 52 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 3

Lekce	14	15						16	17	18	19					
Typy cvičení	x	P	M	Č	Ps	V	G	x	x	x	P	M	Č	Ps	V	G
		x	✓	x	x	x	✓				x	x	✓	x	✓	✓
Učebnice	x	Mluvní cvičení na aktivity, které studenti dělali před danou dobou. Tvorba instrumentálních tvarů základních číslovek. Doplnění číslovek a substantiv v různých pádech do textu.						x	x	x	Tvorba adjektiv z číslovek a substantiv. Čtení nahlas tabulky obsahující procenta, letopočty a desetinná čísla. Čtení textu obsahujícího statistické údaje (procenta, rozlohu, desetinná čísla, vzdálenost).					
Testy	x	x						x	x	x	Číselné výrazy a slova v závorce dopsat ve správném tvaru (všechny pády).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Procvičení číslovek plně odpovídá jejich rozmístění v knize. Samostatná cvičení mají charakter spíše gramatického drilu. Poslechová cvičení se k tomuto tématu vůbec nevyskytují.

Pokud se jedná o doplňování deklinace, jsou zastoupeny všechny pády, což pro studenty lépe simuluje jejich užití v reálném životě.

4.5.2 Čeština pro cizince B2³⁹

Pokračování prvního dílu má stejnou strukturu knihy i cvičebnice.

1. Prezentace číslovek

Tabulka 53 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B2

Lekce	1	2	3	4	5
Téma lekce	<i>Studium jazyků.</i>	<i>Lidská komunikace.</i>	<i>Kariéra.</i>	<i>Mezi nebem a zemí.</i>	<i>Kultura.</i>
Prezentované tvary	x	x	x	x	x
Signální gramatika	x	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 54 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B2 II

Lekce	6	7	8	9	10
Téma lekce	<i>Žijeme spolu.</i>	<i>Životní prostředí a životní styl.</i>	<i>Pomáháme si.</i>	<i>Lidová moudra.</i>	<i>Kriminalita.</i>
Prezentované tvary	x	Základní, řadové, násobné číslovky.	Souborové číslovky a jejich deklinace. Druhé číslovky a jejich deklinace.	Procenta, zlomky, desetinná čísla a jejich deklinace. Úhrnné číslovky.	x
Signální gramatika	x	x	Kurzívou zvýrazněné souborové a druhové číslovky v jednotlivých kontextech.	Upozorněno na změny ve slovech <i>devítka, sEtina</i> apod.	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Knihy se věnuje pouze několika druhům číslovek. Teprve v lekci sedmé v části určené k opakování autoři uvádí cvičení k opakování deklinace základních, řadových a násobných číslovek.⁴⁰ Následující osmá lekce v jednom z úvodních textů přináší souborové a druhové číslovky. V přehledných tabulkách autoři předkládají jednotlivé deklinační tvary pro číslovky určité i neurčité. Studenti mohou poznat významový rozdíl souborových a druhových číslovek na zdařilých příkladech. Lekce devátá stejným způsobem uvádí užití zlomků, procent a desetinných čísel. V případě deklinace zlomků autoři upozorňují na deklinaci první části zlomku stejným způsobem, jakým se deklinují základní číslovky a druhé části jako substantivum. Vedle deklinace je ukázáno, jak lze zlomky číst (*jedna polovina, dvě třetiny, tři čtvrtiny, čtyři pětiny, pět šestin apod.*). U desetinných čísel a procent se opět studenti naučí, jak mohou tvary číst. V jednom z textů je užitá úhrnná číslovka *devatero*, ale je ponechána zcela bez komentáře.

³⁹ BOCCOU KESTŘÁNKOVÁ, Marie, HLÍNOVÁ, Kateřina, PEČENÝ, Pavel a ŠTĚPÁNOVÁ, Dagmar, 2013. *Čeština pro cizince: úroveň B2: vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0178-4.

⁴⁰ Viz část 3. Praktické procvičování.

2. Propojení s tématem lekce

Opakování číslovek v sedmé lekci je předloženo pouze formou gramatických cvičení a není tematicky ukotveno. *Pomáháme si* je zastřešující téma osmé kapitoly, ovšem souborové i druhové číslovky jsou představeny v kontextu nakupování oblečení. Právě oblečení je vhodně zvolené, jelikož je to v každodenních situacích jedna z oblastí, kde se tyto druhy číslovek vyskytují velmi často. Procenta, zlomky a desetinná čísla jsou spojená s tématem lidových moudr a bankovníctví, což v obecnějším smyslu zahrnuje společenské vztahy, zvyklosti a rituály a využívání služeb. Podle české verze popisu úrovně B2 by všechny zmíněné oblasti měli mluvčí ovládat.

3. Praktické procvičení

Tabulky 55 a 56 představí cvičení zahrnutá do samotné učebnice, tabulky 57, 58 cvičení ze samostatné cvičebnice.

Tabulka 55 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B2

Lekce	1	2	3	4	5	6
Typy cvičení	x	x	x	x	x	x
Učebnice	x	x	x	x	x	x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 56 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B2 II

Lekce	7						8						9						10
Typy cvičení	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	x
		x	✓	x	✓	x	✓	x	✓	✓	x	x	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
Učebnice	Přepis číslovky na slova ve správném pádu (i převráceným způsobem). Dialogy (zjišťování odjezdů vlaků). Mluvený projev (moderátor/ka zpráv o dopravě). Modifikace vět, nahrazování číslovkových výrazů jinými.						Podtrhávání číslovek v textu a odhadování rozdílů mezi nimi. Doplňování do textu správného tvaru souborové číslovky. Podtrhávání souborové či druhové číslovky. Počítání věcí ve třídě pomocí souborové a druhové číslovky.						Podtrhávání číslovek v textu. Poslech a přepis číslovek na slova. Čtení číslovek nahlas (zlomky, desetinná čísla, procenta). Čtení nahlas ve správném pádu. Práce s grafy – hledání informací. Mluvený projev (analytik/čka televizního vysílání).						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkově cvičení na číslovky v knize příliš zastoupena nejsou. Výjimkou jsou zejména kapitoly, které je přináší jako novou gramatiku. Jelikož se jedná pouze o dvě kapitoly, typy cvičení jsou poměrně vyrovnané. Je zahrnuto alespoň jedno poslechové cvičení a studenti jsou vedeni k užití probíraných tvarů v reálných situacích (moderátor).

Tabulka 57 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B2

Lekce	1	2	3	4	5	6					
Typy cvičení	x	x	x	x	x	P	M	Č	Ps	V	G
						x	x	x	x	x	✓
Cvičebnice	x	x	x	x	x	Dopisování různých slovních druhů do textu ve správném tvaru (včetně číslovek).					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 58 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B2

Lekce	7						8						9						10
Typy cvičení	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	P	M	Č	Ps	V	G	x
	x	x	✓	x	x	✓	x	✓	x	x	x	✓	x	x	x	✓	✓	✓	
Cvičebnice	K číslovce se tvoří správný tvar substantiva. Práce se statistikou – doplňování správného tvaru číslovky do vět.						Počítání oblečení na obrázcích. Dopisování správné číslovky a tvaru do textu (různé druhy).						Čtení příkladů nahlas. Dopisování správného tvaru do textu (zlomky a desetinná čísla).						x

(Zdroj: vlastní zpracování)

Cvičebnice zahrnuje podobné typy cvičení jako učebnice. Velkým pozitivem pracovního sešitu jsou části pojmenované *Zopakujte si!*, kde autoři opakují gramatiku jevů, které by již studenti na dané úrovni měli znát a připojují k ní cvičení (taktéž nalezneme cvičení v učebnici, která naopak odkazuje na pracovní sešit).

4.5.3 Série Basic Czech

Tato série knih svým rozsahem pokrývá největší škálu úrovní. Díky tomu studentům předkládá nejširší sortiment jednotlivých druhů číslovek. Autoři postupují systematicky, berou v úvahu obtížnost a frekvenci jednotlivých typů. Při předkládání nových typů číslovek se však nevrací k tomu, co by studenti již měli znát a tuto znalost předpokládají jako kompletní. Pokud tedy studující mají mezi číslovkami nějaké mezery, musí si najít potřebné informace sami či za pomoci vyučujícího, což je trochu v protikladu s obecně doporučovaným spirálovitým stylem výuky.

4.5.4 Série Česky krok za krokem

Učebnice z této série postupují taktéž systematicky a spirálovitě. Pravidelně se vrací k již probraným gramatickým jevům a odkazují na potřebná místa k dohledání gramatických pravidel či je v drobných poznámkách znovu vysvětlují. Druhý díl opakuje to, co již má být známo z nižších úrovní. Studenti by po jejich dokončení měli dosáhnout úrovně B1.

4.5.5 Série Čeština expres

Knihy publikované v této řadě dovedou studenty zhruba do poloviny úrovně A2. Učebnice mají mezi sebou velkou návaznost. Jednotlivé druhy číslovek jsou prezentovány v logické posloupnosti, přičemž je přihlíženo k tomu, aby zpočátku byly představeny nejjednodušší a nejfrekventovanější formy. Autoři publikace využívají odkazování do Appendixů předchozích dílů pro gramatická vysvětlení již probraných a znovu opakovaných číslovek.

4.5.6 Série Čeština pro cizince

Tyto publikace pokrývají dvě vyšší úrovně B1 a B2. Pracují tedy s tím, že studenti již nějaké znalosti číslovek a celého gramatického systému mají. Přesto je struktura knih koncipovaná tak, že v každé kapitole autoři seznamují studenty s novou gramatikou a zároveň v sekci *Zopakujte si!* připomínají to, co by již mělo být osvojeno. V této části v učebnici sice nejsou gramatické vysvětlivky, ty ovšem mohou studenti nalézt v příslušném pracovním sešitě taktéž v sekci *Zopakujte si!*, díky čemuž slouží nejen jako cvičebnice, ale také jako gramatický Appendix.

4.6 Výsledky analýzy pro úroveň A1

Následující tabulky shrnou jednotlivé počty typů cvičení v učebnicích. Tento způsob shrnutí výsledků umožní uceleněji si utvořit přehled o jednotlivých učebnicích. V tabulkách je uveden celkový počet jednotlivých cvičení společně s procentuálním vyčíslením v celkovém poměru k učebnici. V každé tabulce je oddělena učebnice od pracovního sešitu a pak je vyčíslen také celkový stav pro konkrétní učební materiál.

4.6.1 Čeština expres 1

Tabulka 59 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČE 1

Typy cvičení	učebnice		pracovní sešit		CELKEM	
Poslech	10	47,62 %	0	0 %	10	32,26 %
Mluvení	4	19,05 %	7	63,64 %	11	35,48 %
Čtení	3	14,29 %	2	18,18 %	5	16,13 %
Psaní	1	4,76 %	1	9,09 %	2	6,45 %
Výslovnost	3	14,29 %	1	9,09 %	4	12,90 %
Gramatika	0	0 %	0	0 %	0	0 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulky lze vyčíst, že v celkovém počtu cvičení jsou nejhojněji zastoupena cvičení mluvní a poslechová. Nejméně jsou zastoupena cvičení čistě zaměřená na gramatický dril, což je v souladu s cíli učebnice, která má sloužit „pro přežití“.

4.6.2 Čeština expres 2

Tabulka 60 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČE 2

Typy cvičení	učebnice		pracovní sešit		CELKEM	
Poslech	4	30,77 %	0	0 %	4	19,05 %
Mluvení	5	38,46 %	1	12,50 %	6	28,57 %
Čtení	3	23,08 %	2	25,00 %	5	23,81 %
Psaní	1	7,69 %	3	37,50 %	4	19,05 %
Výslovnost	0	0 %	1	12,50 %	1	4,76 %
Gramatika	0	0 %	1	12,50 %	1	4,76 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 60 má taktéž nejméně zastoupenou výslovnost společně s gramatickými cvičeními. V kontrastu s tímto faktem nejčastější cvičení jsou mluvního charakteru. Na druhém místě jsou cvičení procvičující čtení, jež jsou relativně hojně zastoupena v pracovním sešitu. Poslechová a psací cvičení jsou vyrovnaná.

4.6.3 Basic Czech 1

Tabulka 61 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici BC 1

Typy cvičení	učebnice		testy		CELKEM	
Poslech	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Mluvení	6	42,86 %	0	0 %	6	33,33 %
Čtení	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Psaní	5	35,71 %	2	50,00 %	7	37,89 %
Výslovnost	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Gramatika	3	21,43 %	2	50,00 %	5	27,78 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tato učebnice je svou strukturou odlišná od ostatních, což se odráží i v užitých typech cvičení. Pozitivním faktem je, že nejfrekventovaněji jsou využívána cvičení vyžadující studentovu mluvenou produkci. Na druhé straně nejsou zastoupena cvičení zaměřená na poslech, výslovnost a čtení. To může být limitující v procesu osvojování a následném užívání jazykových struktur.

4.6.4 Český krok za krokem 1 (1-12)

Tabulka 62 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČKZK 1 (1–12)

Typy cvičení	učebnice		pracovní sešit		CELKEM	
Poslech	18	37,50 %	0	0 %	18	21,18 %
Mluvení	14	29,17 %	8	21,62 %	22	25,88 %
Čtení	3	6,25 %	9	24,32 %	12	14,12 %
Psaní	4	8,33 %	10	27,03 %	14	16,47 %
Výslovnost	9	18,75 %	7	18,92 %	16	18,82 %
Gramatika	0	0 %	3	8,11 %	3	3,53 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Nejnovější z učebnic na této úrovni má cvičení velmi rovnoměrně rozmístěné. Zcela minimálně jsou zastoupena gramatická cvičení, což je ovšem velmi pozitivně kompenzováno zbylými cvičeními.

4.6.5 A1 – Celkový přehled

Tabulka 63 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni A1

Typy cvičení	učebnice		doplňkové materiály		CELKEM	
Poslech	32	33,33 %	0	0 %	32	20,51 %
Mluvení	29	30,21 %	16	26,67 %	45	28,85 %
Čtení	9	9,38 %	13	21,66 %	22	14,10 %
Psaní	11	11,46 %	16	26,67 %	27	17,31 %
Výslovnost	12	12,50 %	9	15,00 %	21	13,46 %
Gramatika	3	3,12 %	6	10,00 %	9	5,77 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkové údaje ukazují, že ve vybraných učebnicích převládají cvičení zaměřená na mluvenou produkci, což je vzhledem k převládající teorii výuce cizích jazyků velmi žádoucí. Oproti tomu, cvičení trénující výslovnost, jsou zastoupena méně, což by na nejnižší úrovni, bylo vhodné změnit. Právě výslovnost může velmi ovlivnit celkovou srozumitelnost studentova projevu. Zcela nejméně jsou využívány čistě gramatické drily, ovšem místo nich jsou ve vysoké frekvenci využívány další typy, jež jsou ve studijních materiálech užity v rovnoměrném zastoupení, ale jak je patrné z tabulek, liší se četnost typů v jednotlivých publikacích.

4.7 Výsledky analýzy pro úroveň A2

Vzhledem k tomu, že Čeština expres 3 nepřinesla nové informace, v tomto přehledu není uvedena.

4.7.1 Basic Czech II

Tabulka 64 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici BC 2

Typy cvičení	učebnice		testy		CELKEM	
	Poslech	1	11,11 %	0	0 %	1
Mluvení	4	44,44 %	0	0 %	4	40,00 %
Čtení	2	22,23 %	0	0 %	2	20,00 %
Psaní	1	11,11 %	1	100 %	2	20,00 %
Výslovnost	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Gramatika	1	11,11 %	0	0 %	1	10,00 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Odlišná struktura celé série je patrná i z této tabulky. Opět zcela dominují aktivity zaměřené na mluvenou produkci a je opomíjena výslovnost. Dalších cvičení v knize není moc, přesto jsou poměrně vyvážená, ačkoli počet výskytů nepředstavuje reprezentativní vzorek.

4.7.2 Česky krok za krokem 1 (13–24)

Tabulka 65 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČKZK 1 (13–24)

Typy cvičení	učebnice		pracovní sešit		CELKEM	
	Poslech	2	18,18 %	0	0 %	2
Mluvení	2	18,18 %	2	12,50 %	4	14,81 %
Čtení	4	36,37 %	6	37,50 %	10	37,04 %
Psaní	1	9,09 %	1	6,25 %	2	7,41 %
Výslovnost	1	9,09 %	0	0 %	1	3,70 %
Gramatika	1	9,09 %	7	43,75 %	8	29,63 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

V této oblasti nejvíce dominují aktivity zaměřené na práci s textem společně s gramatickými cvičeními, což je ale způsobeno cvičeními v pracovním sešitě, jenž je primárně zaměřený na doplňkové samostudium.

4.7.3 A2 – Celkový přehled

Tabulka 66 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni A2

Typy cvičení	učebnice		doplňkové materiály		CELKEM	
Poslech	3	15,00 %	0	0 %	3	8,11 %
Mluvení	6	30,00 %	2	11,76 %	8	21,62 %
Čtení	6	30,00 %	6	35,30 %	12	32,43 %
Psaní	2	10,00 %	2	11,76 %	4	10,81 %
Výslovnost	1	5,00 %	0	0 %	1	2,70 %
Gramatika	2	10,00 %	7	41,18 %	9	24,33 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Rozdílné typy analyzovaných publikací mají vliv na celkové výsledky této kategorie. Dominantní jsou čtecí cvičení a hned za nimi cvičení mluvní. Téměř zcela je opět opomíjena výslovnost. Toto může být způsobeno vyšší úrovní, kde by již měla být výslovnost osvojena.

4.8 Výsledky analýzy pro úroveň B1

4.8.1 Česky krok za krokem 2

Tabulka 67 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČKZK 2

Typy cvičení	učebnice		pracovní sešit		CELKEM	
Poslech	3	15,79 %	1	6,25 %	4	11,43 %
Mluvení	1	5,26 %	0	0 %	1	2,86 %
Čtení	0	0 %	2	12,50 %	2	5,71 %
Psaní	4	21,05 %	4	25,00 %	8	22,86 %
Výslovnost	6	31,58 %	0	0 %	6	17,14 %
Gramatika	5	26,32 %	9	56,25 %	14	40,00 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 67 ukazuje odlišené výsledky, než byly výsledky předchozí. V celkovém přehledu dominují cvičení gramatická, ale při podrobnějším prozkoumání vidíme, že tento výsledek je ovlivněn pracovním sešitem. Ten je opět zamýšlen jako doplňkový materiál pro samostudium. Zcela minimálně jsou zastoupena cvičení na mluvenou produkci, ovšem na druhou stranu je v materiálech poměrně dost cvičení věnujících se výslovnosti. Tento fakt může pomoci studentům odstranit špatné výslovnostní návyky.

4.8.2 Čeština pro cizince B1

Tabulka 68 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČPC B1

Typy cvičení	učebnice		cvičebnice		CELKEM	
Poslech	2	11,76 %	0	0 %	2	5,88 %
Mluvení	4	23,53 %	0	0 %	4	11,76 %
Čtení	2	11,76 %	0	0 %	2	5,88 %
Psaní	3	17,66 %	3	17,65 %	6	17,66 %
Výslovnost	4	23,53 %	6	35,29 %	10	29,41 %
Gramatika	2	11,76 %	8	47,06 %	10	29,41 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Druhá publikace pro tuto úroveň taktéž preferuje gramatická a výslovnostní cvičení. Produktivní cvičení (psaní, mluvená produkce) převažují nad aktivitami pasivními (čtení, poslech s porozuměním). Zde se jedná o dobře zvolené rozložení, jelikož studenti potřebují především jazyk aktivně používat.

4.8.3 B1 – Celkový přehled

Tabulka 69 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni B1

Typy cvičení	učebnice		doplňkové materiály		CELKEM	
Poslech	5	13,89 %	1	3,03 %	6	8,70 %
Mluvení	5	13,89 %	0	0 %	5	7,24 %
Čtení	2	5,56 %	2	6,06 %	4	5,80 %
Psaní	7	19,44 %	7	21,21 %	14	20,29 %
Výslovnost	10	27,78 %	6	18,18 %	16	23,19 %
Gramatika	7	19,44 %	17	51,52 %	24	34,78 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

V celkovém přehledu je patrné, že zatímco na nižších úrovních byly aktivity směřovány k produktivnímu užití především mluveného jazyka, na úrovni vyšší se již pozornost směřuje ke správnému gramatickému užití a korektní výslovnosti.

4.9 Výsledky analýzy pro úroveň B2

4.9.1 Basic Czech III

Tabulka 70 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici BC 3

Typy cvičení	učebnice		testy		CELKEM	
Poslech	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Mluvení	1	33,33 %	0	0 %	1	14,29 %
Čtení	0	0 %	1	25,00 %	1	14,29 %
Psaní	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Výslovnost	0	0 %	1	25,00 %	1	14,29 %
Gramatika	2	66,67	2	50,00 %	4	57,13 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tendence ke gramatické korektnosti je patrná i v tabulce 70. Naprosto převažují gramatická cvičení, což je opět dáno celkovou strukturou vybrané publikace. Obecně je ale cvičení v těchto publikacích malé množství a výsledky nelze příliš generalizovat.

4.9.2 Čeština pro cizince B2

Tabulka 71 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČPC B2

Typy cvičení	učebnice		testy		CELKEM	
	Poslech	1	5,89 %	0	0 %	1
Mluvení	5	29,41 %	1	11,11 %	6	23,08 %
Čtení	3	17,65 %	1	11,11 %	4	15,38 %
Psaní	2	11,76 %	1	11,11 %	3	11,54 %
Výslovnost	2	11,76 %	1	11,11 %	3	11,54 %
Gramatika	4	23,53 %	5	55,56 %	9	34,62 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Taktéž druhá publikace preferuje gramatická cvičení, ale zároveň zohledňuje cvičení mluvnická. Zcela minimálně je ovšem zastoupen poslech. Ten by bylo žádoucí řadit více, jelikož komplikovanější matematické výrazy jsou nejen těžké pro produkci, ale i z hlediska porozumění.

4.9.3 B2 – celkový přehled

Tabulka 72 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni B2

Typy cvičení	učebnice		cvičebnice		CELKEM	
	Poslech	1	5,00 %	0	0 %	1
Mluvení	6	30,00 %	1	7,69 %	7	21,21 %
Čtení	3	15,00 %	2	15,38 %	5	15,16 %
Psaní	2	10,00 %	1	7,69 %	3	9,09 %
Výslovnost	2	10,00 %	2	15,38 %	4	12,12 %
Gramatika	6	30,00 %	7	53,86 %	13	39,39 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na úrovni B2 je patrná tendence ke gramatické korektnosti, ale se snahou využívat cvičení trénující mluvenou produkci. Opomíjena není zcela ani výslovnost, což je oproti nižším úrovním velký rozdíl.

Tabulka 73 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení A1–B2

Typy cvičení	Celkový počet	
Poslech	42	14,24 %
Mluvení	65	22,03 %
Čtení	43	14,58 %
Psaní	48	16,27 %
Výslovnost	42	14,24 %
Gramatika	55	18,64 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkově se dá říci, že současné tendence jsou k využívání aktivit mluvních orientovaných na procvičování probírané gramatiky. Z předchozích přehledů je zřejmé, že každá publikace má individuální přístup. Pro konkrétní výukové situace je potřeba vědět, jací studenti budou kurz navštěvovat, jaké jsou jejich potřeby a také studijní možnosti.

V této diplomové práci bude navržen pracovní list, ve kterém bude snaha o vyvážené procvičení všech zkoumaných oblastí.

5 Analýza korpusu

Analýza projevů, které jsou součástí korpusu, vychází ze zjištěných problémů při studiu češtiny jako cizího jazyka, jež jsou popsány výše. Jejím cílem je zjistit především charakter a četnost studentských chyb, což poslouží pro tvorbu adekvátních učebních postupů, ve kterých budou zohledněny jednak výsledky této analýzy a jednak výsledky analýzy učebnic. Analýza má potvrdit či vyvrátit problémy popsané v literatuře.

V současné době je k dispozici několik korpusů projevů nerodilých mluvčích. Pro tento výzkum byl zvolený CzeSL-SGT, jelikož se jedná o anotovaný korpus. Při bližším pohledu se ukázalo, že tato anotace je zcela nespolehlivá, protože probíhá automaticky. Namátkově byly analyzovány tvary číslovek, přičemž automatická anotace byla porovnávána s anotací vlastní a téměř všechny korpusové tvary byly chybně vyhodnocené. Práce s automatickou anotací byla tedy vynechána a všechny tvary byly analyzovány individuálně a následně anotovány.

V analýze bude postupováno stejným způsobem, který je použit pro anotování daného korpusu. Uváděny budou atributy *word* (původní slovní tvar), *lemma* (reprezentativní tvar), *tag* (slovnědruhové a morfologické značky původního tvaru), k čemuž budou přidány ještě atributy *word1*, *lemma1*, *tag1* pro opravené tvary. Každý nesprávný tvar obsahuje atribut *gs*, jenž uvádí, zda se jedná o pravopisnou (s) či gramatickou (g) chybu. Následně bude určen konkrétní typ chyby *err*⁴¹ (Rosen, 2015).

5.1 Stavba vzorku

Při přípravě výzkumu bylo vycházeno z doposud zjištěných informací prezentovaných v práci. V předchozí části práce byl představen systém českých číslovek, jeho problémové části z pohledu cizinců a jejich zpracování v učebnicích. Do vzorku byly zahrnuty primárně číslovky, jež by měly být vyučovány na úrovni A1⁴², jelikož právě zde je položen základ pro další studium. Analyzovány jsou však vybrané číslovky na všech čtyřech úrovních, tedy A1, A2, B1 a B2. Zahrnuty byly ty typy číslovek, které jsou podle odborné literatury považovány za problematické⁴³. Zkoumány jsou číslovky, a) u nichž existují varianty pro odlišné rody (*jeden, dva*), b) tvary disponující výslovností s vloženým *-u-* (*sedum, osum*), c) číslovka *tři*, jejíž nesprávná délka vokálu může znamenat gramatickou nesprávnost, d) vokalizace

⁴¹ Pro určení konkrétního typu chyby byly zavedeny také značky, které nejsou k dispozici v korpusovém popisu: *Num* – *chyba v použitém čísle*, *Cas* – *chybný pád*, *Gender* – *špatný rod*.

⁴² Dle doporučení z české verze popisu úrovně A1.

⁴³ Lemma: *jeden, dva, v dva, v třináct, dvacet, devadesát, dva tisíc, devět tisíc, dvakrát, pětkrát, sedum, osum, první, druhý, tři*..

předložek u lemmat *v dva*, *v třináct*, e) dvojice *dvacet x devadesát*, *dva tisíce x devět tisíc*, f) řadové číslovky *první*, *druhý*, g) tvary násobných číslovek *dvakrát*, *pětkrát*.

Dotaz byl pokládán prostřednictvím jazyka CQL ve formátu *lemma*. Ve snaze přiblížit se co nejvíce autentickému studentovu jazyku byla zvolena dvě omezení pro vyhledávání – musí se jednat o rukopis, který byl napsán bez pomůcek. Jelikož byly texty psány ručně, nemohly být využívány automatické opravy, které poskytují počítačové softwary. Jelikož k psaní textů nebyly využívány žádné pomůcky, jedná se pravděpodobně pouze o studentovi znalosti, protože si v procesu psaní nemohli najít chybějící gramatické či lexikální informace.

5.2 Lemma JEDEN

Cílem je zjistit, jak jsou zastoupeny chyby v deklinaci a zároveň chyby, jež značí nevhodné užití rodové varianty příslušné číslovky. Předpokladem je, že na úrovních A2 a B1 se budou více objevovat chyby v deklinaci, jelikož se jedná o komplikovaný deklinační systém, a právě zde si studenti tyto gramatické prvky nejvíce fixují. Na úrovni B2 by již znalost deklinace měla být kompletní, takže by chybovost měla být nižší. Druhým předpokladem je, že se stoupající úrovni budou klesat chyby v rodových variantách.

Tabulky s jednotlivými chybnými i anotovanými výskyty jsou uvedeny v přílohách této práce.

5.2.1 A1

Po zadání dotazu bylo vyhledáno celkem 351 výskytů z toho 50 se po vlastním prozkoumání ukázalo chybných. Celkem pět výskytů obsahovalo chyby, které nebyly pouze jednoho typu, nýbrž se jednalo o chyby kombinované, dohromady se tedy objevilo 55 chyb, což znamená 14,25 % chybných tvarů.

Tabulky 74 a 75 ukazují příklady prvních čtyř výskytů. V tabulce 74 jsou uvedeny chybné tvary s kontextuálním umístěním i s opraveným tvarem. Tabulka 75 předkládá anotované tvary. V kategorii *word*, *lemma*, *tag* jsou tvary z korpusu, zatímco *word1*, *lemma1* a *tag1* jsou tvary přehodnocené. Tyto čtyři příklady představují chyby v použitém gramatickém rodu.⁴⁴

⁴⁴ Kompletní přehled viz Příloha 1 a 2.

Tabulka 74 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni A1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, dva stole , jeden skříň , jeden židle ,	jeden	radio , televize a jedna obrazka . Manželka díva se	jedno rádio
čte knihu . Nalevo je jeden obraz . Nahoře je	jeden	okno a jeden lampa . Napravo je jeden lavice a	jedno okno
okno a jeden lampa . Napravo je jeden lavice a	jeden	televize a jeden magnetofon . Jak jsem se zlobil ,	jedna televize
na jsou televize a radio . Taky je stůl a	jedno	, muž sedí na židle , on je čist .	jeden muž

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 75 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jedno	jeden	CINS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 76 – Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	34	61,82 %
Typ	5	9,09 %
Cas	6	10,91 %
SingCh	4	7,27 %
RedunChar	5	9,09 %
Num	1	1,82 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výsledky ukazují, že pro studenty je nejobtížnější používání správné rodové varianty, což potvrzuje původní očekávání. Vzhledem k odlišenému prezentování této číslovky v učebnicích (nejprve jeden tvar a zbylé později v publikaci *Čeština expres* oproti všem najednou v publikaci *Basic Czech*) to může být způsobeno nejen neznalostí rodu patřičného jména, ale také neznalostí dalších forem této číslovky. Další typy chyb jsou převážně vyrovnané. Na této úrovni jazyka je repertoár pádů u studentů omezený, proto se očekává, že studenti budou více v deklinaci chybovat na úrovních vyšších.

5.2.2 A2

Druhá hodnocená úroveň má výsledky obdobné. Celkem je zde 342 výskytů z toho 45 chybných, celkem jde o 13,16 % chyb. Kombinované chyby se objevují u osmi výskytů a dohromady je zaznamenáno 53 chyb. Podle očekávání se zde snížila chybovost ve jmenném rodě, jelikož s tím by měli být studenti již seznámeni, ale na druhou stranu se zvýšil výskyt chyb v deklinaci. Tato skutečnost může být způsobena rozšiřujícím se repertoárem jednotlivých pádů.

Čtyři příkladové tvary na úrovni A2 jsou chyby v pádech a opět jmenném rodu⁴⁵.

Tabulka 77 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni A2

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
Muž , žena a babička . Vpředu stojí stul a	jednou	židle . Na židle sidet muž a čtít noviny .	jedna židle
vepředu je okno nahoře je lampa ; uprostřed taky mame	jedna	holka diva se na televizi . Oslava narozenin Minulý pátek	jednu holku
. minulý sobota jsem měla narozeniny . Tak měla jsem	jeden	velký patry . V 7 hodiny sobotu večer viš sam	jednu party
Polska Jemenu jse Adam . Mám jedenáct lét . Mám	jedna	sestra . Moje sesta má třináct let . bídlím v	jednu sestru

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 78 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
jednou	jeden	CIFS7	jedna	jeden	CIFS4	g	Cas
jedna	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 79 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	25	47,17 %
Typ	5	9,43 %
Cas	15	28,30 %
SingCh	3	5,67 %
RedunChar	5	9,43 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.2.3 B1

Na této úrovni je počet výskytů již nižší. Objevuje se 260 výskytů. 32 je chybných a celkem 4 výrazy obsahují kombinované chyby (u jednoho výrazu jsou celkem chybně tři prvky). Na této úrovni je 12,31 % chybných jevů. Největší frekvence chyb spočívá v nesprávném užití jmenného rodu, následovaném chybnou deklinací. Hodnoty v tabulce výsledků jsou velmi podobné předchozí úrovni, přesto jistý pokles počtu chyb je zde patrný a potvrzuje to původní hypotézu. I v tomto případě čtyři první vybrané tvary zachycují chyby ve jmenném rodu⁴⁶.

⁴⁵ Kompletní přehled Příloha 3 a 4.

⁴⁶ Kompletní přehled Příloha 5 a 6.

Tabulka 80 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni B1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, 2 roky . Mam 2 batř jedn малы a	jeden	velky a mam velky sestra . Tak je všechno ,	jednoho bratra
, a proto není často ůstal s rodičem . Jenom	jeden	cestování do Guizhou města s mně a mamince . Jeli	jedno cestování
měl u přímoře . Každé rano , chci plavat na	jeden	hodinu , možna můžu chytat rybu . Pak , můžu	jednu hodinu
, který se taky projednáva v rodině . Zustav na	jednom	variantě , zasnubovat . Když obě rodiny souhlasí vdat svich	jedné variantě

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 81 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
jeden	jeden	CIIS4	jednoho	jeden	CIMS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jednom	jeden	CIZS6	jedné	jeden	CIFS6	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 82 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	17	45,95 %
Typ	1	2,70 %
Cas	10	27,03 %
SingCh	4	10,81 %
RedunChar	4	10,81 %
MissChar	1	2,70 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.2.4 B2

Poslední úroveň obsahuje 133 výskytů, přičemž 10 je nesprávných, což činí 7,62 % chybných výskytů. Kombinovaná chyba je zde pouze v jednom případě.

Oproti předchozím úrovním jsou tyto příklady v chybách pestřejší. Objevují se dvě chyby v pádovém systému, chyba ve jmenném rodu, nadbytečné užití mezery a v posledním případě jde o špatný typ číslovky⁴⁷.

Tabulka 83 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni B2

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
korupci i. Nakonec všude jsou své vyhodý a nevyhodý !	Jedním	letním večerem jsem jela na dovolenou se svými spolužáky .	Jednoho letního večera
světa . Skoro každý člověk během svého života cestoval alespoň	jeden	krát . Každý má své důvody pro cestování , proto	jedenkrát
je byl velmi nepříjemný protože výuka nás vůbec nebávala .	Jednom	jsme mysleli na letné prazdniny . Když jsme skončili školu	Jednou
když to nutné můžou potrestat , i když mají jenom	jedné	dítě . To znamená , že když v rodině je	jedno dítě

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁴⁷ Kompletní přehled Příloha 7 a 8.

Tabulka 84 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
Jedním	jeden	CIZS7	jednoho	jeden	CIZS2	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
Jednom	jeden	CIZS6	jednou	jednou	Cv---	g	SingCh
jedné	jeden	CIFS2	jedno	jeden	CINS4	g	Gender/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 85 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	7	63,61 %
Cas	2	18,18 %
SingCh	1	9,09 %
RedunChar	1	9,09 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Z tabulky 85 lze vyčíst, že samotný vzorek není příliš reprezentativní, jelikož celkový počet výskytů je pouze jedenáct chyb. Výsledek sice ukazuje tendence o snižující se chybovosti ve studentských projevech, ale nebylo by dobré tyto výsledky o typech chyb příliš generalizovat. Zde stačí jedna změna a výsledky budou výrazně odlišné.

Tabulka 86 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	83	53,21 %
Cas	33	21,15 %
RedunChar	15	9,62 %
SingCh	12	7,69 %
Typ	11	7,05 %
Num	1	0,64 %
MissChar	1	0,64 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

U číslovky je evidentní, že čím je vyšší studentova jazyková úroveň, tím klesá chybovost v užití. Zároveň se potvrdily problémy uváděné v literatuře, které upozorňují na problematiku jmenného rodu. Na všech úrovních zcela dominují chyby vycházející z nevhodného užití rodové varianty, jež se s vyšší jazykovou úrovní snižují. Potvrdily se také předpoklady o deklinačních chybách. Na nejnižší úrovni studenti nedisponují všemi pády, proto i chybovost je nižší, zatímco na dalších dvou úrovních se chybovost zvyšuje a na úrovni B2 již opět klesá.

5.3 Lemma DVA

Stejně jako v předchozím lemmatu je cílem zjistit, zda se budou nejčastější chyby objevovat v nevhodném užití rodové varianty a deklinaci. Oproti předchozímu typu, jenž disponuje třemi variantami, zde jsou varianty pouze dvě (*dva* pro maskulinum, *dvě* pro femininum a neutrum).

5.3.1 A1

Počet výskytů je celkem 146 a 18 tvarů je chybných. Procento chyb činí 12,33 %. Ve dvou případech jde o kombinaci chyb.⁴⁸ Osmdesát procent chyb je způsobeno špatnou rodovou variantou. Stejně jako v předchozích případech může být důvodem neznalost rodu příslušného jména. Z výsledků lze vyčíst potvrzení pro hypotézu, že právě rod je v počátcích studia nejvíce problematický. Zbylé chyby jsou vyrovnané a zahrnují špatný pád a samotný typ číslovky, ovšem jedná se pouze vždy o dva výskyty, což nelze generalizovat⁴⁹.

Tabulka 87 - Příklady chyb lemmatu dva na úrovni A1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
To je maló , ale pěknó město . Jsou tady	dva	divadla a jeden párk . V divadle někde davají zajimave	dvě divadla
zastavka . V obývake je dva okna , v loznice	dva	okna a v tualeta je okno . je taky garaž	dvě okna

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 88 - Anotované tvary lemmatu dva na úrovni A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pro toto lemma jsou uváděny příkladově pouze dva chybné výskyty⁵⁰, jelikož celková četnost těchto slovních tvarů je výrazně nižší. Příklady vybrané v tabulkách 87 a 88 potvrzují teorii, že chyby budou způsobeny především užitím špatné rodové varianty.

Tabulka 89 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	16	80 %
Typ	2	10 %
Cas	2	10 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.3.2 A2

Z celkového počtu 127 výskytů je chybných 14 a jeden z nich obsahuje kombinované chyby, přičemž celkově je zde 11,02 % chybných výrazů. Opět převládají chyby v nesprávně použité rodové variantě. Další dvě chyby jsou v chybném pádu a tvaru *dvakrát*, který je psán s mezerou. Vzhledem k počtu dalších chyb lze říci, že naprosto převládají chyby v rodě, což jsou i případy prezentovaných příkladů v tabulkách 90 a 91⁵¹.

⁴⁸ Když byla tato číslovka analyzována v korpusu, automatická anotace nezaznamenala ani jeden chybný výskyt.

⁴⁹ Kompletní přehled Příloha 9 a 10.

⁵⁰ Kompletní přehledy jsou v Příloze.

⁵¹ Kompletní přehled Příloha 11 a 12.

Tabulka 90 - Příklady chyb lemmatu dva na úrovni A2

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, protože cesta z mého národního města do Tokia trvá	dvě	dny autobusem , a nemohla jsem spát v autobusu a	dva dny
, že řízek je moje oblíbené jídlo !) a	dva	velká piva . Ten číšník nebyl velmi hodný , ale	dvě piva

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 91 - Anotované tvary lemmatu dva na úrovni A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 92 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	13	86,66 %
RedunChar	1	6,67 %
Cas	1	6,67 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.3.3 B1

Chybných výskytů 9,89 % a jedná se o 9 výrazů z 91, přičemž kombinované chyby se objevují pouze v jednom případě. Typy chyb jsou zde více vyrovnané než v předchozích případech. Stejně procento chyb představují chyby v rodě a v nesprávném psaní tvaru *dvakrát* (s mezerou). Po jedné chybě je zastoupena deklinace a špatná koncovka⁵².

Tabulka 93 - Příklady chyb lemmatu dva na úrovni B1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
hezké programy . Večer uděláme tradiční jídla . Asi za	dvě	nebo tři dny budeme na návštěvu . To je moc	dva dny
lete hraju tenis . Když jsem studovala na univerzitě ,	dva	krat se dostávala cenu . V zimě jsme běžne s	dvakrát

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 94 - Anotované tvary lemmatu dva na úrovni B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvě	dva	CIHP	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvakrát	dvakrát	Cv---	g	RedunChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulky 93 a 94 prezentují chybu v rodě, jež je i na této úrovni nejvyšší společně s chybou ve špatném zapisování číslovky *dvakrát*, která je psána s mezerou, což je případ druhé příkladové chyby.

⁵² Kompletní přehled Příloha 13 a 14.

Tabulka 95 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	4	40 %
Cas	1	10 %
RedunChar	4	40 %
SingCh	1	10 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.3.4 B2

Na poslední úrovni je celkem 36 výskytů z toho chybně jeden, kde je nevhodně užitá koncovka. Procentuálně je zde 2,78 % chyb. Chyby nelze generalizovat a lze předpokládat, že na vyšších úrovních již tato číslovka nečiní potíže⁵³.

Tabulka 96 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni B2

Typy chyb	Počet	Procenta
SingCh	1	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 97 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	33	71,74 %
Cas	4	8,70 %
RedunChar	5	10,87 %
SingCh	2	4,35 %
Typ	2	4,35 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Celkový souhrn potvrdil předpoklad o klesající chybovosti. Stejně jako u číslovky *jeden* dominují chyby v rodové variantě, které zcela převažují nad dalšími typy. Deset procent chyb je způsobeno chybným psaním číslovky *dvakrát*, jež je zapisována s mezerou, takže se při filtraci objeví i v tomto lemmatu a tyto chyby tvoří necelých jedenáct procent chyb z celého vzorku.

5.4 Lemma V DVA

V této části je cílem ověřit problematické užití vokalizovaných prepozic, jež bývá často opomínáno. Pokud je použita chybně i samotná číslovka, není její analýza uvedena v této části, nýbrž v části předchozí na příslušné úrovni.

⁵³ Kompletní přehled Příloha 15 a 16.

5.4.1 A1

Z deseti výskytů jsou chybně použity čtyři, což tvoří 40 % chyb. Všechny čtyři představují chybně užitou vokalizaci⁵⁴.

Tabulka 98 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	4	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.4.2 A2

Z celkového počtu sedmi výskytů je špatných pět. Procentuálně chybovost dosahuje 71,43 %. Stejně jako na úrovni A1 jsou špatně vokalizované předložky, přičemž je vokalizace vynechávána⁵⁵.

Tabulka 99 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	5	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.4.3 B1

Ze tří výskytů jsou chybně výskyty dva, což činí 66,67 % špatného použití, tj. vynechání vokalizace. V jednom případě není chybně samotná vokalizace, nýbrž celé užití nevhodné prepozice⁵⁶.

Tabulka 100 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	1	50 %
Typ	1	50 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.4.4 B2

Na této úrovni byly zaznamenány pouze tři výskyty, z toho jeden chybný. Toto představuje 33,33 % chyb. Opět se jedná o vynechávání vokalizace⁵⁷.

Tabulka 101 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni B2

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	1	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁵⁴ Kompletní přehled Příloha 17 a 18.

⁵⁵ Kompletní přehled Příloha 19 a 20.

⁵⁶ Kompletní přehled Příloha 21 a 22.

⁵⁷ Kompletní přehled Příloha 23 a 24.

Tabulka 102 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	11	91,67 %
Typ	1	8,33 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

V případě vokalizace již neplatí, že čím vyšší úroveň, tím menší chybovost. Může to být ovšem způsobeno poměrně malým výskytem skrze všechny úrovně. Celkové počty těchto prepozic jsou velmi nízké, kvůli čemuž by nebylo vhodné výsledky generalizovat. Lze ale vysledovat jisté tendence k vynechávání vokalizace u těchto předložek.

5.5 Lemma V TŘINÁCT

Druhým zástupcem vokalizace prepozic je lemma *v třináct*, jež bývá využíváno například pro vyjádření času. Toto lemma sem bylo zařazeno především kvůli nízkému počtu výskytů v předchozím případě a ověření přechozích výsledků.

5.5.1 A1

Ze čtyř výskytů jsou všechny chybné. Vždy je vokalizace ve studentských projevech nevhodně vynechávána⁵⁸.

Tabulka 103 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	4	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.5.2 A2

Stejně jako na úrovni A1 jsou zde všechny výskyty chybné, přičemž se jedná o pět výskytů vynechávání vokalizace⁵⁹.

Tabulka 104 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	5	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.5.3 B1

Zde byla vokalizace vynechána v jediném výskytu z celkového počtu tří a počet chyb činí 33,33 %⁶⁰.

⁵⁸ Kompletní přehled Příloha 25 a 26.

⁵⁹ Kompletní přehled Příloha 27 a 28.

⁶⁰ Kompletní přehled Příloha 29 a 30.

Tabulka 105 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	1	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.5.4 B2

V korpusu po zadaných filtrech nebyl pro tuto úroveň zaznamenán ani jediný výskyt.

Tabulka 106 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
MissChar	10	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na dvou úrovních je chybovost stoprocentní. Pokud se v tomto lemmatu objevila chyba, vždy se jednalo právě o nevokalizovanou prepozici. Stejně jako u lemmatu *v dva* není četnost příliš vysoká, přesto je evidentní, že vokalizace prepozic v kombinaci s číslovkami může být pro studenty problematická a bývá často opomíjena.

5.6 Lemma DVACET

Následující pasáže budou věnovat pozornost číslovkám *dvacet* x *devadesát*. V mluvené produkci jsou jejich tvary velmi často špatně produkovány a dochází k nedorozumění. Cílem je zjistit, zda se tyto problémy objevují i v produkci psané.

5.6.1 A1

Úroveň A1 v korpusu zaznamenává 84 záznamů, přičemž 2 jsou chybné. Jeden z těchto výrazů obsahuje chybu kombinovanou. Dohromady chyby činí 2,38 %. Je tedy zřejmé, že tato číslovka velké problémy nečiní. Ve dvou případech byl špatně použitý pád a v jednom případě byl špatně zvolen samotný typ⁶¹.

Tabulka 107 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dvacet na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
Cas	2	66,67 %
Typ	1	33,33 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.6.2 A2, B1, B2

Na úrovni A2 lze nalézt 27 výskytů, na B1 4 nálezy a na úrovni B2 je výskyt pouze jeden. Žádný z nich však není chybný.

⁶¹ Kompletní přehled Příloha 31 a 32.

5.6.3 Zhodnocení lemmatu DVACET

Z uvedených výsledků je patrné, že v psané produkci tato číslovka nepředstavuje problém. Problémová deklinace, která je například u číslovky *jeden*, je zjednodušena existencí pouze dvou tvarů. V mluvené produkci bývají zaměňovány sufixy *-cet* a *-desát*, z toho důvodu bylo pro kontrolu zadáno také lemma *dvadesát*, avšak nebyly nalezeny žádné výsledky.

5.7 Lemma DEVADESÁT

V tomto případě byl nalezen pouze jeden výskyt na úrovni B2, který byl zcela správně. Nelze tedy provést srovnání s předchozím tvarem. I zde bylo zadáno lemma *devacet*, ovšem také výsledku.

5.8 Lemma DVA TISÍCE

Do vzorku byly zařazeny také tvary *dva tisíce* a *devět tisíc*, aby zde byly zastoupeny i číslovky vyšších hodnot, se kterými se studenti setkávají již v počátcích studia.

5.8.1 A1

Korpus obsahuje pouze jediný výskyt, jenž je chybný. Chyba se objevuje v základní číslovce, kde je použita špatná rodová varianta, i ve slově *tisíc*⁶².

Tabulka 108 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva tisíce na úrovni A1

Lemma	Typy chyb	Počet	Procenta
Dva	Gender	1	100 %
Tisíc	Num	1	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.8.2 A2, B1, B2

Úroveň A2 nezaznamenává žádný výskyt. Zbylé dvě úrovně mají po jednom výskytu, které jsou již korektní.

Ačkoli výsledky ukazují pro úroveň A1 jediný výskyt, který je špatně, nelze těmto výsledkům přikládat velkou závažnost. Další úrovně chyby neobsahují, ale opět se jedná o izolované výskyty. Analýza tohoto tvaru tedy nepřináší žádné adekvátní informace.

5.9 Lemma DEVĚT TISÍC

Toto lemma nemá v korpusu pod zvolenými kritérii ani jeden výskyt napříč zkoumanými úrovněmi. Pro analýzu tedy není použitelné.

⁶² Kompletní přehled Příloha 33 a 34.

5.10 Lemma DVAKRÁT x PĚTKRÁT

S násobnými číslovkami se studenti setkávají prakticky od počátku studia. Z tohoto důvodu byly zařazeny dva typy z této kategorie. Jejich relativně jednoduchá forma a nepřítomnost deklinace by studentům neměly činit potíže.

Pro lemmata těchto číslovek bylo ovšem taktéž nalezeno naprosté minimum výskytů. Číslovka *dvakrát* na úrovni A1 zaznamenává čtyři tvary, A2 tři nálezy, B1 dva výskyty a B2 výskyt jeden. Ani jeden z nalezených tvarů není použit chybně.

U číslovky *pětkrát* jsou pouze dva výskyty na úrovni B2, taktéž se nejedná o chybné tvary.

Z předchozího lemmatu *dva* je patrné, že studenti občas mají tendence psát tyto tvary s mezerou, což v mluvené komunikaci není problém, ovšem v psané produkci je toto tvar chybný. Vyučující by tedy neměl zapomínat tato pravidla zmiňovat.

5.11 Lemma SEDUM x OSUM

Tyto číslovky byly zahrnuty pro ověření, zda si studenti uvědomují, že varianty s vloženým *-u-* jsou typické pouze pro mluvený jazyk a jejich psaná forma je nepřipustná. Korpus nenalezl jediný výskyt ani pro jednu z těchto číslovek. Z toho lze odvodit, že rozdíl mezi psaným a mluveným jazykem si studenti uvědomují.

5.12 Lemma PRVNÍ

U řadových číslovek existuje předpoklad, že chybně bude použita diakritika a také deklinace.

5.12.1 A1

Z 82 výskytů je 9 chybných, přičemž dva výskyty obsahují chyby kombinované, dohromady chyby představují 10,98 %. Z výsledků je evidentní, že nejvíce studenti chybují v délce vokálů. Zbylé chyby mají téměř vždy po jednom výskytu, tudíž není možné výsledky příliš generalizovat. Jelikož znalost deklinace je na úrovni A1 ještě omezená, chyby zde téměř nejsou⁶³.

⁶³ Kompletní přehled Příloha 35 a 36.

Tabulka 109 - Příklady chyb lemmatu první na úrovni A1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
dvánácte . Zatím koupam se jáko žabka , v pul	první	. V třináct hodin obědvam se v restauraci . V	jedné
ovládá světem - nejčastější řada všech businessmanu , vše udělat	prvním	a dostát s toho více výhody , než ostatní .	první
. Centr není daleko . Škola je v hotelu na	první	patře A proto musí vstavát v 8 hodin rano a	prvním

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 110 - Anotované tvary lemmatu první na úrovni A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
první	první	CrXS4	jedné	jeden	CIFS2	g	Typ
prvním	první	CrZS7	první	první	CrZS1	g	Cas
první	první	CrXS6	prvním	první	CrZS6	g	Gender/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulky 109 a 110 ukazují tři chybné tvary, přičemž jeden z nich obsahuje kombinaci chyb. V prvním případě je použitý špatný typ číslovky, druhý a třetí případ mají špatný pád a třetí tvar má dále i nevhodný rod.

Tabulka 111 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	1	9,09 %
Typ	1	9,09 %
Cas	2	18,18 %
Tail	1	9,09 %
Unspec	1	9,09 %
Quant0	5	45,46 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.12.2 A2

Úroveň A2 obsahuje 108 záznamů. Jedenáct je chybných a tři výskyty jsou chyby kombinované, což činí celkem 10,19 % chyb. Výsledky na druhé úrovni jsou pestřejší než na úrovni nižší. Celkový počet chyb je však velmi nízký, než aby mohly být chyby generalizovány. Nejvíce se opět chybí v délce vokálů⁶⁴.

Tabulka 112 - Příklady chyb lemmatu první na úrovni A2

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
přijel do Prahy v příští tyden , protože já končím	prvni	semestr a můžu odpočívát . Jěště , skoro v Praze	první
mi podporovat . Je veselá a chitrá , a je	prvni	človek kteremu chci zavolat , když mám nejaký problem .	první

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁶⁴ Kompletní přehled Příloha 37 a 38.

Tabulka 113 - Anotované tvary lemmatu první na úrovni A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
prvni	první	CrH/IS4	první	první	CrH/IS4	s	Quant0
prvni	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulky 112, 113 uvádí příklady tvarů, ve kterých byla vynechávána délka vokálů, což je ve výsledku nejčetnější kategorie chyb.

Tabulka 114 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
SingCh	3	21,43 %
Typ	2	14,29 %
Cas	2	14,29 %
Quant0	4	28,56 %
RedunChar	3	21,43 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.12.3 B1

Zde bylo vyfiltrováno 77 výskytů z toho 10 chybných. Na této úrovni jsou kombinované chyby celkem v šesti případech. Tyto chyby dohromady tvoří 12,99 %. Jednotlivé typy chyb jsou poměrně vyrovnané a žádné nedominují⁶⁵.

Stejně jako na předchozí úrovni, následující dvě tabulky ukazují vynechávání délky vokálů u řadových číslovek.

Tabulka 115 - Příklady chyb lemmatu první na úrovni B1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
Den ! Michalovi . Tady je moje ted' zivot .	Prvni	, od poděli do patku , studuju češtinu ve škole	první
ma dobře economy , politic , . . . na	prvni	pohled že fotbal je mimitary země . Nečtu si knihy	první

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 116 - Anotované tvary lemmatu první na úrovni B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
Prvni	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
prvni	první	CrXS4	první	první	CrXS4	s	Quant0

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁶⁵ Kompletní přehled Příloha 39 a 40.

Tabulka 117 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	2	12,50 %
Cas	3	18,75 %
Quant0	3	18,75 %
Tail	3	18,75 %
Unspec	3	18,75 %
RedunChar	1	6,25 %
SingCh	1	6,25 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.12.4 B2

Ze třiceti nalezených výskytů je pouze jeden špatný a chybné jsou pouze 3,33 %. Jediná chyba představuje předpokládanou chybu v délce vokálů⁶⁶.

Tabulka 118 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Quant0	1	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 119 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	3	7,15 %
Cas	7	16,67 %
RedunChar	4	9,52 %
SingCh	4	9,52 %
Typ	3	7,15 %
Tail	4	9,52 %
Unspec	4	9,52 %
Quant0	13	30,95 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Ze závěrečného přehledu je patrné, že nejvíce problematická je délka vokálů, jež je často vynechávána. Druhým typem jsou chyby v deklinaci. Zbylé druhy chyb jsou velmi vyrovnané. V tomto případě neplatí, že se stoupající jazykovou úrovní klesá chybovost studentů.

5.13 Lemma DRUHÝ

Lemma *druhý* je zařazeno jakožto další zástupce řadových číslovek. Oproti předchozímu typu však disponuje odlišnými rodovými koncovkami, které mohou v praxi představovat problém. Vzhledem k tomu, že tento tvar má stejnou deklinaci jako tvrdý typ adjektiv, která je komplikovanější než deklinace měkká u číslovky *první*, očekává se zde také větší chybovost.

⁶⁶ Kompletní přehled Příloha 41 a 42.

5.13.1 A1

Ze 47 výskytů je 7 chybně. Toto není vysoké číslo, přesto typy chyb odpovídají předpokladům. Jeden z výskytů představuje chybný tvar kombinovaný. Celkem se jedná o 14,89 % chyb. Z osmi chyb jich pět spočívá ve špatné rodové koncovce. Zbylé tři jsou chyby deklinační. Žádné další chyby na této úrovni zaznamenané nejsou⁶⁷.

Tabulka 120 - Příkladchyby lemmatu druhý na úrovni A1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
. Největší překvapení pro mě byl lidi . Oni má	druhý	mentalitet , odevávají se a myslí jinak . Muj nejoblíbenější	druhou mentalitu
na Karlov most . Potom pujdem do Václavské náměstí v	druhou	klub . A taki mužem nekdou ne pojti protoje muj	druhého klubu

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 121 - Anotované tvary lemmatu druhý na úrovni A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
druhý	druhý	CrMS4	druhou	druhý	CrFS4	g	Gender
druhou	druhý	CrFS4	druhého	druhý	CrYS2	g	Gender/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulky 120, 121 ukazují dvě chyby, z nichž jedna je kombinace dvou chyb. V obou případech se jedná o špatný rod číslovky. Ve druhém případě je navíc i špatný pád.

Tabulka 122 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	5	62,5 %
Cas	3	32,5 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.13.2 A2

Zde je celkem 63 výskytů z toho 3 chybně a jeden výskyt jsou chyby kombinované. Výsledkem jsou čtyři chyby představující 4,76 % chyb z celkového vzorku pro danou úroveň. Z uvedených čísel je opět patrné, že výsledky jsou spíše tendenční a vzhledem k počtu výskytů by nebylo vhodné je generalizovat. Polovinu chyb tvoří špatné rodové koncovky, zatímco druhá polovina jsou chyby deklinační⁶⁸.

Tabulka 123 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	2	50 %
Cas	2	50 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁶⁷ Kompletní přehled Příloha 43 a 44.

⁶⁸ Kompletní přehled Příloha 45 a 46.

5.13.3 B1

Z 55 výskytů jsou 3 chybně a dva tvary obsahují chyby kombinované, což je celkem 5,45 % chyb. Tři z chyb spadají do kategorie nesprávného gramatického rodu. Po jednom výskytu jsou zastoupeny chybná deklinace a číslo⁶⁹.

Tabulka 124 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	3	60 %
Cas	1	20 %
Num	1	20 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.13.4 B2

Poslední zkoumaná úroveň má celkem 48 výskytů a pouze jeden tvar je chybný v deklinaci. Procentuálně se jedná o 2,08 %. Tyto výsledky vzhledem k počtu opět není žádoucí generalizovat⁷⁰.

Tabulka 125 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Cas	1	100 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 126 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Gender	10	55,56 %
Cas	7	38,89 %
Num	1	5,55 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Podobně jako v případě základních číslovek, u nichž existují rodové varianty, i v tomto případě chyby v rodě představují největší počet chyb. Ze součtu všech chyb tyto tvoří téměř 56 %. Necelých 39 % představují chyby deklinační. Celkové počty zaznamenaných chyb jsou obecně velmi nízké a tyto výsledky je lepší vidět spíše jako tendence. Vstupní hypotézy byly sice v analýze potvrzeny, ale pro větší validitu výsledků by bylo nutné mít větší vzorek chybných projevů. Opět téměř platí, že čím vyšší je studentova jazyková úroveň, tím nižší je procento chyb v jeho projevu.

⁶⁹ Kompletní přehled Příloha 47 a 48.

⁷⁰ Kompletní přehled Příloha 49 a 50.

5.14 Lemma TŘI

Tato základní číslovka byla zařazena z toho důvodu, aby bylo možné porovnat, jak studenti ovládají deklinaci, jež v některých případech vyžaduje odlišné délky vokálů. Délka vokálů bývá zejména na nižších úrovních často vynechávána.

5.14.1 A1

Na nejnižší úrovni je 85 výskytů z toho 16 chybných, což tvoří 18,82 % chyb. Podle očekávání je největší množství chyb v délce vokálů. Vynechávání délky je ovšem pouze v jednom případě, oproti tomu byla ve třinácti případech použita nadbytečně, což je případ i dvou příkladů, které jsou uvedeny v tabulkách 127, 128⁷¹.

Tabulka 127 - Příklady chyb lemmatu tři na úrovni A1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
hodiny byla už doma . Četla zajímavou knihu . Ve	Tří	hodiny šla do budovy . Myslím , že přicházila na	tři hodiny
. To bylo moc zajímavé . Studuju španělský jazyk už	Tří	měsíce a mluvila jsem španělsky s lidmi . To bylo	tři měsíce

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 128 - Anotované tvary lemmatu tři na úrovni A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 129 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni A1

Typy chyb	Počet	Procenta
Quant1	13	81,25 %
Quant0	1	6,25 %
SingCh	1	6,25 %
RedunChar	1	6,25 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.14.2 A2

Z celkového počtu 89 výskytů je nesprávných 12. Tyto chyby tvoří 13,48 % a druhá úroveň tímto vykazuje téměř totožné výsledky jako úroveň první. Vynechávání délky je opět v jednom případě, zatímco v deseti jevech je užita nadbytečně⁷².

⁷¹ Kompletní přehled Příloha 51 a 52.

⁷² Kompletní přehled Příloha 53 a 54.

Tabulka 130 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni A2

Typy chyb	Počet	Procenta
Quant1	10	76,93 %
Quant0	1	7,69 %
Cas	1	7,69 %
RedunChar	1	7,69 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.14.3 B1

Na úrovni B1 je 12,73 % chyb. Ve vzorku bylo nalezeno 55 výskytů z toho 7 špatně. Počet chyb k celkovému poměru klesá a dohromady je velmi nízký. Stejně jako na nižších úrovních dominují chyby v dlouhých vokálech na špatných pozicích⁷³.

Tabulka 131 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni B1

Typy chyb	Počet	Procenta
Quant1	5	71,42 %
Quant0	1	14,29 %
RedunChar	1	14,29 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

5.14.4 B2

Poslední analyzovaná úroveň obsahuje 19 výskytů z toho 2 chybné, přičemž se dohromady jedná o 10,53 %. V jednom případě je špatně deklinace, ve druhém je délka vokálu vynechána. Vzhledem k celkovému počtu výskytů opětovně není žádoucí výsledky generalizovat⁷⁴.

Tabulka 132 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Quant0	1	50 %
Cas	1	50 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 133 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři A1 – B2

Typy chyb	Počet	Procenta
Quant1	28	75,68 %
Quant0	4	10,81 %
SingCh	1	2,70 %
RedunChar	3	8,11 %
Cas	1	2,70 %

(Zdroj: vlastní zpracování)

Podle očekávání se velké procento chyb objevuje právě v délce vokálů. Oproti původnímu předpokladu, že nejvíce chyb bude spočívat ve vynechávání délky vokálů, se v analyzovaném vzorku vyskytlo největší množství chyb naopak v kladení délky na nesprávné pozice. Vynechána byla délka skrze všechny úrovně pouze ve čtyřech případech. Tři nálezy zachycují číslovku *tříkrát*, která byla psána s mezerou.

⁷³ Kompletní přehled Příloha 55 a 56.

⁷⁴ Kompletní přehled Příloha 57 a 58.

5.15 Shrnutí výsledků

Z celkových výsledků je patrné, že v případě číslovek, jež disponují rodovými variantami (*jeden, dva, druhý* apod.), je nutné zaměřit pozornost právě na problematiku jmenného rodu. U několika výskytů je zřejmé, že chyba není způsobena neznalostí gramatického pravidla, nýbrž špatným určením rodu příslušného jména. Očekávané deklinační chyby sice nejsou zastoupeny v takové frekvenci, přesto se v celkových přehledech umísťují na druhém místě v četnosti.

Další vstupní hypotéza předpokládala, že prepozice, jež mají být vokalizovány, budou užity s nevokalizovanou formou. Celkový analyzovaný soubor sice netvoří tak obsáhlý soubor jevů, které by mohly být hodnoceny, přesto je evidentní, že studenti v tomto prvku chybují a je dobré na něj v procesu výuky zaměřit více pozornosti. Vynechání vokalizace pravděpodobně nebude znamenat nedorozumění, ovšem může ztížit proces porozumění mluvenému studentovu projevu.

Třetí oblast se soustředila na správné psaní základních číslovek *dvacet* a *devadesát*. Tyto podle zjištěných výsledků netvoří žádný problém v osvojovacím procesu a problémy s jejich tvary jsou typické spíše pro mluvené projevy. U číslovky *devadesát* je nutno zohlednit, že v psaných textech nebyla prakticky použita. Z tohoto důvodu není možné vyvozovat závěry, jež by přinesly něco nového. Zcela totožně dopadly i tvary *dva tisíce* a *devět tisíc*. V korpusech prakticky nejsou výskytů těchto tvarů, proto nelze vyvodit, jak velký problém při osvojování jazyka tvoří.

Ze základních číslovek se může objevit problém u tvarů základních číslovek *sedm* a *osm*. Jelikož pro mluvený projev jsou typické tvary s vloženým *-u-*, v korpusu tyto tvary zaznamenány nejsou. Lze z toho usuzovat, že studenti znají rozdíl mezi jejich psanou a mluvenou formou.

Násobné číslovky (v tomto případě tvary *dvakrát* a *pětkrát*) podle zjištěných výsledků v procesu osvojování velký problém nepředstavují, což potvrzuje původní očekávání. Při analýze tvarů *jeden, dva* a *tři* bylo zaznamenáno několik tvarů právě těchto násobných číslovek, jež byly psány s mezerou, což může být jeden z problémů, na který je potřeba zaměřit pozornost.

Řadová číslovka *první* je problematická zejména kvůli vynechávané délce vokálů, což ovšem pro komunikaci nepředstavuje závažný problém, jenž by bránil porozumění. Oproti tomu číslovka *druhý* se vyznačuje špatným použitím rodových variant a chybnou deklinací.

Základní číslovka *tři* byla zařazena primárně pro zjištění chybovosti délky vokálů, a to bylo potvrzeno. Původně se očekávalo, že délka bude v psaném projevu vynechávána, ovšem výsledky ukazují, že větší procento chyb tvoří nevhodné umístování délky na místech, kde být nemá. Ačkoli tento fakt nebrání porozumění konkrétně této číslovce, v jiných případech může jít o zcela jiné slovo.

Pro další část práce jsou na základě výsledků zvoleny základní číslovky *1–10*. V další části práce bude navržen co nejlepší postup, jak tyto číslovky vyučovat, aby byly zohledněny problémy, které se při jejich osvojování objevují a zároveň byly rovnoměrně zastoupena cvičení věnující se všem dovednostem a připravující studenty na reálný život mimo jazykové lekce.

6 Pracovní listy

V následující části práce jsou prezentovány tři pracovní listy, které představí navrhovaný způsob výuky vybraných jevů. U každého je uveden stručný popis, organizace výuky, cílová skupina, potřebný čas, potřebné pomůcky, cíl lekce a metodika. Tyto pracovní listy jsou výstupem poznatků, které byly získány v průběhu psaní práce. Pro výuku byly zvoleny takové gramatické jevy, jež činí studentům problémy, což bylo popsáno v odborné literatuře a potvrzeno analýzou korpusových projevů. Aktivity jsou zvoleny tak, aby bylo procvičováno mluvení, psaní, čtení i poslech včetně gramatické složky. Každá aktivita je doplněna obrázkem, který symbolizuje, o jaký typ aktivity se jedná (tužka – psaní, ústa – mluvení, ucho – poslech, ABC – gramatika, kniha – čtení).

První z nich ukazuje postup při výuce základních číslovek na škále 0–10 a s tím související problematiku jmenného rodu substantiv a jeho rozpoznávání. Jedno ze cvičení se zaměřuje na nácvik výslovnosti hlásky ř.

Hlavním tématem druhého listu je akuzativ sg. a násobné číslovky. Při práci s ním si studenti zopakují, jak se rozpoznává jmenný rod, který je pro úspěšné používání správných akuzativních forem nezbytný. Celá situace je zasazena do kontextu komunikace v restauraci, díky čemuž se studenti naučí, jak v takových situacích komunikovat česky.

Třetí pracovní list učí studenty používat správné formy nominativu a akuzativu plurálu (tvary pro maskulinum animatum sem s ohledem na úroveň zařazeny nejsou). Během aktivit bude zopakována konjugace jednotlivých slovesných typů.

6.1 Pracovní list 1.

Anotace pracovního listu:

Při práci s tímto materiálem se rozšíří slovní zásoba studentů, naučí se číslovky na škále 0–10 včetně rodových variant číslovky *jedna* a s tím spojený jmenný rod. Komunikačním cílem této aktivity bude sdělení a získání telefonního čísla. V průběhu práce budou trénovány percepční i produkční dovednosti studentů.

Organizace výuky:

Skupina dvou a více studentů.

Cílová skupina:

Cizojazyční studenti, úroveň: A1 začátečníci, Slované i Neslované.

Čas:

80–90 minut

Pomůcky:

Papírky se jmény věcí v učebně. Kartičky s číslicemi a písmeny z české abecedy (jsou uvedeny v aktivitě č. 8).

Cíl:

Primárním cílem je osvojení číslovek na škále 0–10 a jmenného rodu. Každý studující by měl být schopen číslovkám rozumět, když slyší jejich mluvenou podobu, dokázat je vyslovit a správně slovně napsat. Na konci lekce by student měl znát jmenný rod v češtině a základní způsob jeho identifikace.

Dílním cílem je trénink fonemického sluchu a produkce českých hlásek (se zaměřením na ř).

Metodika:

Před začátkem lekce učitel umístí na předměty ve třídě (či v jiné místnosti, kde výuka probíhá) lístečky s jejich názvy. Tyto papírky by měly být umístěny tak, aby byly pro studenty dobře čitelné.

1. Aktivita: Na začátku lekce učitel rozdá studentům křížovku, ke které patří sada osmi obrázků. Na nich jsou vyobrazeny významy internacionálních slov či slov,

jež bývají cizincům v ČR známé od počátku jejich pobytu (např. pivo). Studenti wpisují slova do křížovky a tajenku jim tvoří slova *jedna, dva*, což je hlavní téma následujících aktivit. (5 minut)

2. Aktivita: V první části druhé aktivity je vyžadováno čtení dialogu, jemuž předchází dvě otázky, na které mají studenti nalézt odpovědi v textu. Vyučující ověří, zda studenti rozumí otázkám a dá jim čas na tiché čtení.

Po ověření odpovědí na otázky přidělí učitel studentům role a nechá je text přečíst nahlas, čímž trénuje výslovnost. Po čtení textu je prostor pro vysvětlení nových slov.

Ve druhé části této aktivity studenti pracují s tabulkou, do které doplňují koncovky na základě textu. V něm jsou využity odlišné barvy pro poslední písmeno substantiv (jejichž obrázky jsou v tabulce), což má po doplnění tabulky vyvolat povědomí o rozdílech mezi slovy. (10 minut)

3. Aktivita: V dalším kroku se vyučující zeptá, jaký je rozdíl mezi slovy v tabulce, a proč si studenti myslí, že se používají různé typy číslovky *jedna*. Pro vysvětlení má k dispozici tabulku, která opět využívá barevné značení k odlišení rodů. (5 minut)

4. Aktivita: Po získání odpovědi a přečtení tabulky studenti vyplňují cvičení, v němž spojují správný tvar číslovky *jedna* se jménem. Vyučující nejprve studenty nechá správné odpovědi napsat a poté je přečíst nahlas. (5 minut)

5. Aktivita: Učitel se zeptá „Co je ve třídě?“ (či v místnosti, kde probíhá výuka). Studenti okolo sebe vidí lístečky se slovy na předmětech. Mohou trénovat spojení číslovky a jména a zároveň si tím obohacovat slovní zásobu. (5 minut)

6. Aktivita: Učitel napíše na tabuli číslice 0–10. Studenti mají v pracovním listu taktéž tyto číslice, u nichž jsou neúplné tvary slov. V nabídce nad číslicemi jsou celé tvary slov a jejich úkolem je neúplná slova podle předlohy doplnit.

Když mají studenti jednotlivé tvary doplněné, nechá je učitel slova napsat k číslicím na tabuli. Po doplnění těchto tvarů vyučující nahlas a zřetelně říká jednotlivé tvary a studenti po něm opakují. Pravděpodobně se bude muset pozastavit u tvarů *tři, čtyři*, jelikož obsahují pro studenty těžkou hlásku *ř*.

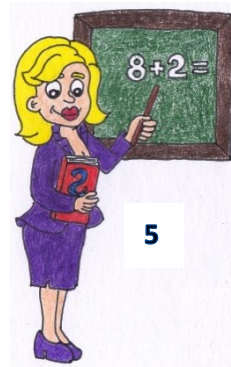
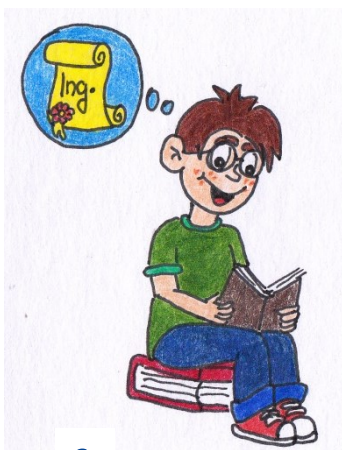
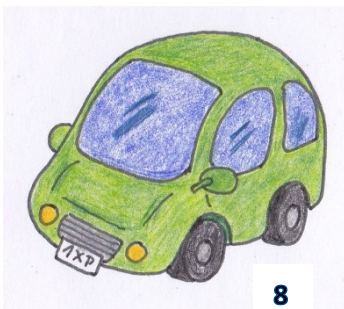
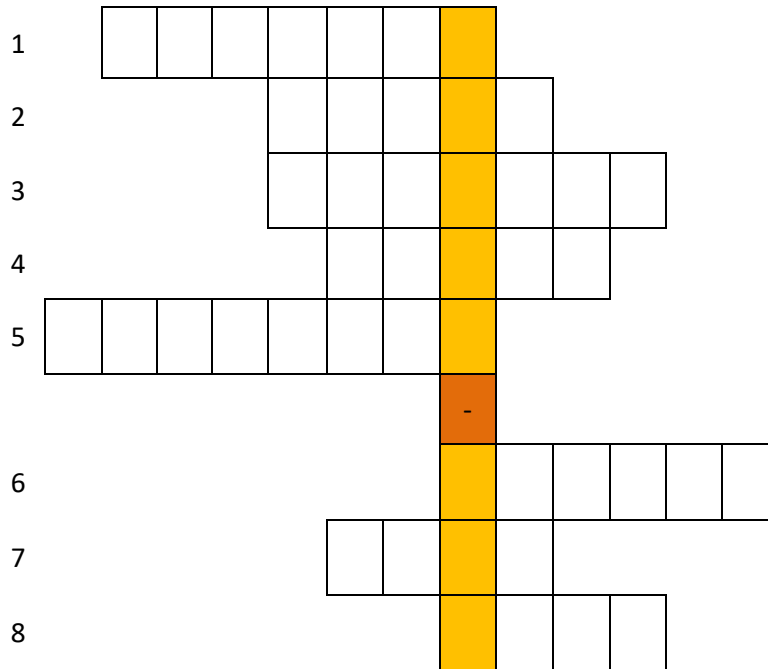
Nácvik této hlásky probíhá tak, že učitel vyzve žáky, aby produkovali opakovaně *r* [rrrrrrrrrrrrrr]. Zdůrazní a ukáže, že mezi horními a dolními zuby je mezera. V momentě, kdy studenti udrží dlouhé [rrrrrrrrrrrrrr] učitel ukáže, aby dali zuby k době, čímž vznikne požadovaný zvuk českého *ř*. Pak učitel dá studentům čas, aby si tento zvuk mohli procvičit, a sám kontroluje, zda tak činí správně.

Během tohoto cvičení je ukázán rozdíl mezi psaním číslice jedna a sedm. Tento rozdíl mají studenti i ve svých pracovních listech. (15 minut)

7. Aktivita: V průběhu diktátu diktuje probírané číslovky v různém pořadí nejprve učitel. Podle počtu studentů ve skupině si každý připraví určitý počet čísel a diktuje je svým spolužákům. Studenti tedy mají možnost procvičit si sluchové vnímání, psanou formu i vlastní mluvenou produkci. (10 minut)
8. Aktivita: Tato aktivita může být použita i jako zahřívací aktivita na následující lekci. V tomto případě nebude během lekce použita. Před jejím začátkem učitel rozstříhá kartičky s číslicemi a českou abecedou (Její složení záleží na učiteli a potřebách studentů. Zde jsou vynechány dlouhé vokály a *q*.) a zopakuje výslovnost jednotlivých hlásek a čísel. Poté položí kartičky na stůl a zřetelně říká jednotlivé hlásky a číslice. Úkolem studentů je co nejrychleji danou kartičku chytit. Další kolo může probíhat tak, že předříkávající jsou studenti. (5 minut)
9. Aktivita: Hra na principu lodí. Studenti jsou rozděleni do dvojic a dostanou variantu A nebo B. Nejprve si zakreslí tvary do plánku a pak se střídají v dotazech na políčka. Učitel by měl jednotlivé páry sledovat a korigovat chyby, které se v projevech objeví. (10 minut)
10. Aktivita: Role-play. V poslední aktivitě má učitel připravené vizitky podle počtu studentů. Každý z nich obdrží jednu vizitku a tabulku, do níž bude doplňovat chybějící telefonní čísla. Studenti se dotazují navzájem a diktují si telefonní čísla. Na konci aktivity by měly být řečeny správné výsledky (ideálně je napsat na tabuli), aby měl každý šanci si zkontrolovat své odpovědi. (10 minut)

Pracovní list 1.

1. Co je to? Doplňte.

2. Seznamujeme se na lekci.

a) Jaký telefon má Klára? Jaký telefon má Marek?

Klára: Ahoj, Kamile!
 Kamil: Čau, Kláro, jak se máš?
 Klára: Dobře. Kdo to je?
 Kamil: To je jeden nový student. Jmenuje se Marek. A tamhle je jedna nová studentka. Jmenuje se Irena.

...

Klára: Ahoj Marku, já jsem Klára. Taky studuju češtinu. Prosím tě, jaký máš telefon?
 Marek: Ahoj, Kláro. Moje číslo je +420 731 698 124. A tvoje?
 Klára: Děkuju. Moje číslo je +420 608 975 124.
 Marek: Díky. Měj se hezky.
 Klára: Ty taky. Ahoj.

b) Doplňte koncovky.

ABC...

Maskulinum ina.	Maskulinum an.	Femininum	Neutrum
JED..	JED..	JED..	JED..
			

3. Jmenný rod

ABC...

	Kategorie I	Kategorie II	Kategorie III	Kategorie IV
Maskulinum animate (Ma)	Student <i>Tvrký + obojetný konsonant.</i>	muž, učitel <i>Měkký konsonant + sufix -tel.</i>	-	-
Maskulinum inanimate (Mi)	hotel <i>Tvrký + obojetný konsonant.</i>	čaj <i>Měkký konsonant.</i>	-	-
Femininum	učitelka <i>Vokál -a.</i>	restaurace <i>Vokál -e/-ě.</i>	tramvaj <i>Měkký konsonant.</i>	místnost <i>Suffix -ost.</i>
Neutrum	auto <i>Vokál -o.</i>	moře <i>Vokál -e/-ě.</i>	náměstí <i>Vokál -í.</i>	-

Tvrký konsonant: *h, ch, k, r, d, t, n*

Měkký konsonant: *ž, š, č, ř, d', t', ň, c, j*

Obojetný konsonant: *b, f, l, m, p, s, v, z*

4. Počítejte ABC...

př.: jedno město

1. student, pivo, auto, dům, učitelka, hotel, doktor, radost, nádraží, učitel, počítač, restaurace, banka, brokolice, most, náměstí, skříň, kniha

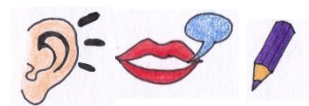
.....

.....

5. Co je ve třídě?

6. A jak je to dál? Napište. Poslouchejte a opakujte.

osm, tři, nula, šest, deset, dva/dvě, sedm, čtyři, pět, devět

N..A	D../.VĚ	T..	.T.Ř.	P.T	.E.T	S.D.	.S.	.E.Ě.	.E.E.
0	2	3	4	5	6	7	8	9	10

POZOR! Jedna vs. sedm.

1

vs.

7

7

7. Diktát.

Pište, co slyšíte.

1)

6)

2)

7)

3)

8)

4)

9)

5)

10)

8. Chňapačka.

<u>0</u>	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>T</u>
<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>Ť</u>
<u>10</u>	<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>	<u>Č</u>	<u>V</u>
<u>D</u>	<u>Ď</u>	<u>E</u>	<u>F</u>	<u>G</u>	<u>X</u>
<u>H</u>	<u>CH</u>	<u>I</u>	<u>J</u>	<u>K</u>	<u>Y</u>
<u>L</u>	<u>M</u>	<u>N</u>	<u>Ň</u>	<u>O</u>	<u>Z</u>
<u>P</u>	<u>R</u>	<u>Ř</u>	<u>S</u>	<u>Š</u>	<u>Ž</u>

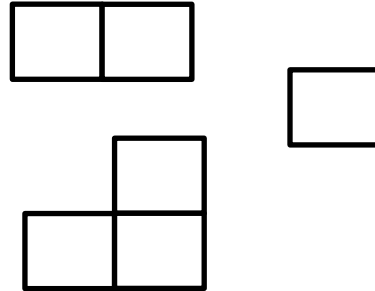
9. Lodě.

Student A

př. A: 6c. B: Ano x ne/hotovo

6c	3	2	0
4a	8	9	10
1	5	7	2a
3b	8c	10b	4d

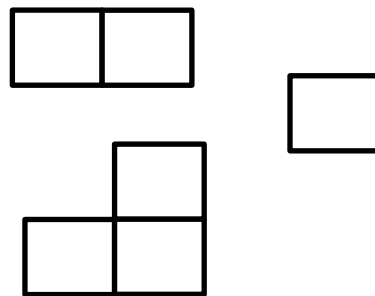

Student B

př. A: 6c. B: Ano x ne/hotovo

6c	3	2	0
4a	8	9	10
1	5	7	2a
3b	8c	10b	4d

10. Jaký telefon má...?

	Jazyková škola PÍSMENKO	Restaurace MŇAMKA	Praktický doktor A. Novák
Telefonní číslo			

Jazyková škola PÍSMENKO mob.: +420 785 965 213 pondělí – pátek: 7:00–13:00	Restaurace MŇAMKA rezervace: + 216 45 65 87	Praktický doktor A. Novák Praha tel. +420 605 128 434
---	---	--

6.2 Pracovní list 2.

Anotace pracovního listu:

Při práci s tímto pracovním listem studenti získají slovní zásobu z oblasti jídla, pití a restaurace. Naučí se komunikovat s číšníkem a tvořit gramaticky správné věty s akuzativními formami i s pomocí násobných číslovek. V průběhu práce s materiálem si studenti procvičí percepční i produkční dovednosti a vyzkouší si situace, do kterých se mohou dostat mimo jazykové lekce.

Organizace výuky:

Skupina dvou a více studentů.

Cílová skupina:

Cizojazyční studenti, úroveň: A1 začátečníci, Slované i Neslované.

Čas:

90 minut

Pomůcky:

Papírky se jmény věcí v učebně. Obrázky jídla a pití (zde jsou již součástí pracovního listu v aktivitě 1). Obrázky s číslicemi. Kartičky se značkou N pro nominativ a A pro akuzativ (součást cv. 5). Vytisknutý jídelní lístek z restaurace. Obrázek interiéru restaurace. Sada obrázků z restaurace pro každého studenta.

Cíl:

Primárním cílem tohoto materiálu je naučit studenty používat tvary akuzativu sg., násobných číslovek ve spojení s akuzativem sg. a komunikovat v restauraci. Po skončení tohoto celku by měli být schopni si objednat a zaplatit, přičemž dokáží odlišit, jakým způsobem (dohromady, zvlášť, hotově či kartou). Dílčím cílem zopakovat si jmenný rod a jeho rozpoznávání a obohatit si slovní zásobu na téma restaurace, jídlo a pití.

Metodika:

Před začátkem lekce učitel umístí na předměty ve třídě (či v jiné místnosti, kde výuka probíhá) lístečky s jejich názvy. Tyto papírky by měly být umístěny tak, aby byly pro studenty dobře čitelné.

1. Aktivita: Na začátku první aktivity učitel vyvěsí obrázky s jídlem před studenty tak, aby na ně všichni viděli. Zeptá se jich, jaké jídlo a pití v češtině znají. Studenti mohou říkat názvy jídel a nápojů, které sami znají, a pokud nastane situace, že jejich slovní zásoba je na toto téma omezená, obrázky mohou sloužit jako podklad pro pojmenování. Zatímco studenti říkají jednotlivá slova, vyučující píše jejich názvy na tabuli, ideálně různými barvami do skupin podle rodů. (5 minut)
2. Aktivita: Před druhou aktivitou učitel připne na tabuli obrázek interiéru restaurace a zeptá se studentů „Co to je?“, čímž je nasměruje k tématu nové aktivity. Gestem naznačí, že budou poslouchat dialog a v pracovním listu jim ukáže čtyři obrázky, ke kterým musí napsat správné číslo podle toho, v jakém pořadí se objeví v dialogu. Sám pak napíše na tabuli slova: *1000 Kč, polévka, pivo, kola*. Po skončení poslechu ukáže na první obrázek a zeptá se, zda to bylo číslo jedna, dva atd. Když se studenty zkontroluje výsledky, přesunou se na druhou část tohoto cvičení. Studenti mají před očima tři otázky k textu. Vyučující s nimi otázky projde, ověří porozumění a dá studentům čas na tiché čtení a zodpovězení otázek. Po zodpovězení otázek mohou studenti nahlas přečíst dialog, aby si procvičili mluvenou formu jazyka. Zároveň mají prostor pro porozumění textu a vysvětlení neznámých slov. (15 minut)
3. Aktivita: Další aktivita je zaměřena na vysvětlení akuzativu sg. Studenti jsou vyzváni, aby na základě textu doplnili tabulku správnými koncovkami. Tabulka pracuje s barevným značením pro jednotlivé jmenné rody. Vyučující studentům vysvětlí, kdy (s jakými slovesy, která studenti zatím znají) se akuzativ používá a následně se vrátí ke slovům, jež má od počátku napsaná na tabuli. Nahoru napíše *Dám si*: a společně se studenty drilují akuzativní formy. (10 minut)
4. Aktivita: Co vidíme? Studenti mají seznam slov (netýkají se pouze jídla) a dostanou prostor pro napsání správných tvarů akuzativu sg. Po zkontrolování se jich vyučující zeptá, co vidí a studenti tvoří akuzativní formy slov, která mají okolo sebe na lístečkách. (10 minut)
5. Aktivita: Zvedání karet. Před začátkem aktivity učitel rozdá studentům vždy dvě karty (ideálně jinak barevné), přičemž jedna bude značit nominativ a druhá akuzativ. Jako demonstraci této aktivity učitel řekne např.: „*To je studená kola.*“ a zvedne kartičku značící nominativ, „*Dám si horkou čokoládu.*“ a tentokrát zvedne kartičku s akuzativem. Ujistí se, že studenti rozumí, začne jim diktovat věty a oni zvedají správnou kartu. (5 minut)

6. Aktivita: Studenti spojují psanou formu násobných číslovek s jejich slovním tvarem.
7. Aktivita: Vyučující má v ruce sadu obrázků jídla a nápojů a zároveň kartičky s číslicemi. Vždy zvedne jedno číslo a jeden obrázek jídla a studenti tvoří věty s násobnými číslovkami a správnými tvary akuzativu (Např.: *Dám si dvakrát kolu.*). Před začátkem aktivity učitel jednu větu ukáže jako příklad a napíše ji na tabuli. (10 minut)
8. Aktivita: Role-play. A) Studenti dostanou přidělené jednotlivé role (hosté x číšník) a od vyučujícího dostanou kartičky se slovy. Na základě těchto slov vytvoří autentické dialogy z restaurace. V tomto kroku mají přímo daná slova, která musí používat.
B) Tato část hry bude založena na reálném jídelním lístku z restaurace. Vyučující vytiskne jídelní lístek (o kterém si bude myslet, že mu budou studenti schopni porozumět) a opět určí role studentů. Tentokrát bude jejich volba slov vázaná na jídelní lístek a celá situace bude podobnější reálným situacím mimo lekci. (20 minut)
9. Aktivita: Psaní dialogu. Studenti od učitele dostanou sadu obrázků, na kterých bude interiér restaurace (různé typy), číšník, dva hosté a jídlo. Jejich úkolem bude napsat krátký příběh, v němž popíšu situaci a napíšu dialogy mezi lidmi. Tato aktivita může být zadána i jako domácí úkol. (15 minut)

Pracovní list 2.

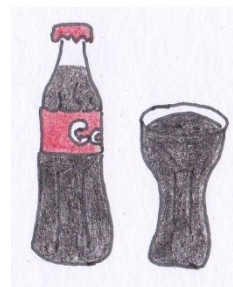
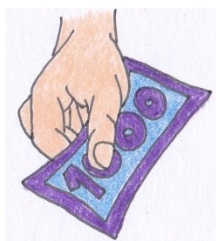
1. Brainstorming. Jaké jídlo a pití už znáte?

2. V restauraci.

a) Poslouchejte a seřaďte obrázky podle pořadí v dialogu.

b) Čtete a odpovězte na otázky.

- Kdo nemá rád řízek?
- Co pijou Kamil a Martin?
- Platí hotově nebo kartou?

Číšník: Dobrý den, máte vybráno?
 Klára: Dobrý den, ano. Já si dám jednu Colu.
 Kamil: Já si dám neperlivou vodu a Martin si dá taky Colu.
 Číšník: A co si dáte k jídlu?
 Martin: Dám si jeden vepřový steak a brambory.
 Klára: Já nemám ráda vepřový steak, dám si gulášovou polévku a sýrové rizoto.
 Kamil: Pro mě, prosím, jednoho pečeného lososa a vařenou brokolici.

 Číšník: Prosím, tady to je. Dobrou chuť.
 Kamil: Děkujeme.

 Číšník: Dáte si ještě něco?
 Kamil: Ano, prosíme jedno světlé pivo, jeden pomerančový džus a dvakrát kávu.

 Martin: Zaplatíme.
 Číšník: Samozřejmě. Dohromady nebo zvlášť?
 Martin: Dohromady.
 Číšník: Hotově nebo kartou?
 Martin: Hotově.
 Číšník: Prosím, tady je účet. Je to 568 korun.
 Martin: 600 korun, děkujeme.
 Číšník: Moc děkuji a na shledanou.

3. Akuzativ sg.

Doplňte tabulku podle textu.

	Nominativ sg.	Akuzativ sg.	
Maskulinum animate (Ma)	Jeden pečený losos. Jeden kvalitní losos.	Dám si jedn__ pečen__ losos__ . Dám si jedn__ kvalitního losos__ .	jeden > jedn__ / ý > ___ konsonant + _ / í + __
Maskulinum inanimate (Mi)	Jeden vepřový steak. Jeden kvalitní čaj.	Dám si jed__ vepřový steak. Dám si jeden kvalitní čaj.	ý = ý / konsonant = konsonant í = í / konsonant = konsonant
Femininum	Jedna dobrá polévka. Jedna kvalitní brokolice.	Dám si jedn__ dobr__ polévk__ . Dám si jednu kvalitní brokolici.	jedna > jedn__ / á > __ / a > _ í = í / e > _
Neutrum	Jedno světlé pivo.	Dám si jedn__ světl__ piv__ .	é = é / o = o

4. Co vidíte?

Používejte akuzativ sg. Např.: Vidím nového studenta.

Vidím: grilovaný losos, červené rajče, česneková polévka, hezký dům, nový lektor, česká lekce, staré auto, černý mobil, hodná učitelka, světlé pivo, kvalitní rýže, starší student, mladší sestra, velký muž, dobrý počítač, hezké metro, vepřový řízek.

.....

.....

.....

.....

Co vidíte ve třídě?

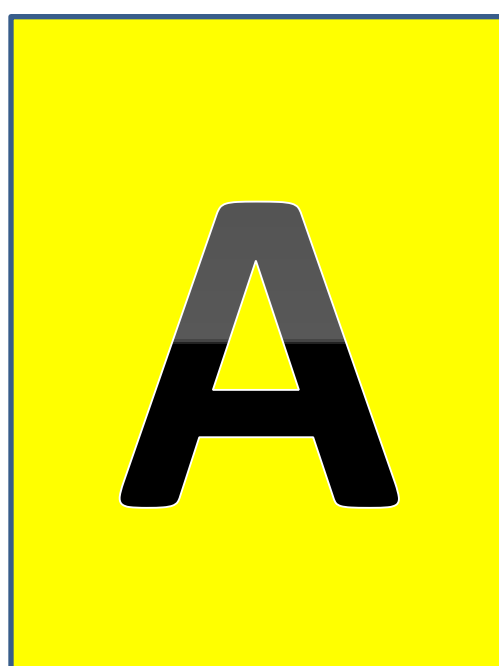

.....

.....

.....

5. Co slyšíte?

Sada vět pro vyučujícího:

Dám si zeleninovou polévku. To je Staroměstské náměstí. To je hodný pes. Mám nový mobil. Chci karamelovou zmrzlinu. Česká Kofola je dobrá. Houskový knedlík není dobrý. Mám rád grilovaného lososa. To je moje pivo. Vidím Pražský hrad. Hovězí guláš je dobrý. Nemám nové číslo. To je smažený kapr. Chci pečené kuře.

6. Kolikrát si dáte...?

a) *Spojte.*

1x

pětkrát

2x

jedenkrát / jednou

3x

šestkrát

4x

dvakrát

5x

tříkrát

6x

čtyřikrát

b) *Odpovídejte.*

Např.: Dám si dvakrát kolu.

7. Rolová hra.

Jste v restauraci. Zahrajte tuto situaci.

Číšník

Host 1

Host 2

Pití?

- černá káva

- zelený čaj

Jídlo?

- nechtít – polévka

- hovězí vývar

- zeleninové rizoto

- kuřecí řízek a brambory

Dezert?

- jablečný štrúdl

- nechtít – dezert

- chtít zaplatit

Dohromady x zvlášť?

- zvlášť

- hotově

H₁ 327 Kč

H₂ 286 Kč

6.3 Pracovní list 3.

Anotace pracovního listu:

Během práce s materiálem si studenti zopakují slovní zásobu pro různé lokality a také potraviny. Naučí se používat tvary číslovky *dva/dvě* v závislosti na jménu. Získají znalosti plurálních koncovek substantiv u frekventovaných typů a procvičí si komunikaci v obchodě.

Při práci s materiálem budou trénovány všechny řečové dovednosti.

Organizace výuky:

Skupina dvou a více studentů.

Cílová skupina:

Cizojazyční studenti, úroveň: A1 začátečníci, Slované i Neslované.

Čas:

70 minut

Pomůcky:

Obrázky různých pokrmů.

Cíl:

Hlavním cílem je naučit studenty používat správné tvary číslovky dva ve spojení s plurálovou formou počítaného jména a komunikovat v různých typech obchodů. Dílčím cílem je procvičování konjugace jednotlivých slovesných typů.

Metodika:

1. Aktivita: Před začátkem aktivity rozdá učitel studentům pracovní listy, na nichž mají obrázky čtyř lokalit. Pracovní listy jsou ale otočené rubem nahoru, takže studenti obrázky nevidí. Učitel studentům naznačí, že budou poslouchat a zeptá se jich: „*Jaká je to lokalita?*“ Otázku napíše na tabuli a pustí nahrávky čtyř dialogů. Po poslechu si studenti zkontrolují své odpovědi a učitel napíše na tabuli druhou otázku? „*Co tam děláme?*“ Během odpovědí je procvičována konjugace jednotlivých sloves. Ideální pořadí je takové, aby obchod byl popisován jako poslední. (15 minut)
2. Aktivita: Před začátkem čtecí aktivity si studenti přečtou otázky k textu a vyučující ověří, zda jim porozuměli. V odpovědích bude vyžadována gramatika,

kteřá je hlavním tématem tohoto výukového materiálu. Studenti dostanou čas na četní a hledají odpovědi na otázky. Po kontrole správných odpovědi nechá vyučující text dva studenty přečíst nahlas a dá jim prostor na dotazy. (10 minut)

3. Aktivita: V přímé návaznosti na čtecí cvičení studenti vyplňují tabulku správnými koncovkami pro číslovku *dva*⁷⁵ a následně probírají typické plurálové koncovky, které mají opět barevně zvýrazněny v textu. (5 minut)
4. Aktivita: Učitel se na začátku drilové aktivity zeptá studentů, co kupují a nechá je zapsat si správné odpovědi a teprve poté jsou tyto odpovědi kontrolovány. Učitel při kontrole vyzve studenty, aby správné odpovědi šli napsat na tabuli, čímž je aktivizuje a zároveň mají všichni před očima správnou odpověď. (5 minut)
5. Aktivita: Popis jídla. Učitel před začátkem aktivity rozdá obrázky různých pokrmů (zde je součástí materiálu obrázek špaget). Studenti svá jídla pojmenují a z instrukcí ví, že potřebují tolik surovin, aby mohli pokrm připravit pro čtyři osoby. Říkají tedy vyučujícímu, co všechno potřebují, a v jakém množství. Učitel kontroluje, zda používají správně plurální formy. (10 minut)
6. Aktivita: Po kontrole odpovědi jsou studenti vybídnuti, aby si napsali nákupní seznam, čímž si procvičí psanou formu. Vyučující v průběhu kontroluje jejich tvorbu a případné chyby koriguje. (5 minut)
7. Aktivita: Role-play. Studenti dostanou přidělené role prodavač a zákazník. Podle svých nákupních seznamů musí v obchodě nakoupit. Připraví si dialogy, které pak zahrají svým spolužákům. Role se vždy vystřídají, aby si všichni mohli vyzkoušet roli zákazníka i prodavače. (20 minut)

⁷⁵ Jelikož je materiál určen pro začátečníky na úrovni A1, jsou záměrně vynechány tvary pro maskulinum animatum, které disponuje mnoha změnami ve slovních tvarech.

Pracovní list 3.

1. V obchodě.

- Poslouchejte. Jaká je to lokalita?⁷⁶
- Co tam děláme?

1

2

3

4

⁷⁶ 1. Dialog – U lékaře.

Lékař: Dobrý den, co vám je?

Pacient: Dobrý den, bolí mě v krku a mám teplotu.

Lékař: Otevřete ústa a řekněte á.

Pacient: Á.

Lékař: Ano, to je angína. Musíte týden ležet a brát antibiotika. Příští týden přijďte na kontrolu.

2. Dialog – V obchodě.

Prodavač: Tady je váš nákup. Je to celkem 543 korun.

Zákaznice: Kartou, prosím.

Prodavač: Můžete. Dejte PIN a zmáčkněte OK. – Tady je účet.

Zákaznice: Děkuji. Na shledanou.

3. Dialog – V restauraci.

Host: Prosím Vás, dám si ještě červené víno a pro manželku bílé víno.

Číšník: Ano, tady to je. Dáte si ještě dezert?

Host: Ano. Jednou palačinky a jednou čokoládovou zmrzlinu. Děkujeme.

4. Dialog – Na letišti.

Divka: Prosím tě, musím jít. Za chvíli mi letí letadlo.

Kluk: A kam letíš?

Divka: Mám dovolenou, tak letím na týden do Itálie.

Kluk: Užij si to a měj se, ahoj.

Divka: Děkuju. Ahoj.

c) Čtěte a odpovězte na otázky.

- Co kupuje zákazník?
- Kolik kupuje cibule?

Prodavač: Dobrý den!
 Zákazník: Dobrý den. Prosím Vás, máte červené papriky, saláty a jablka?
 Prodavač: Ano, máme. Kolik chcete?
 Zákazník: Prosím dvě papriky, dva saláty a dvě jablka. Přítelkyně připravuje salát a já musím nakoupit.
 Prodavač: Rozumím. Nechcete také cibuli?
 Zákazník: Jé, ano. Prosím tři červené cibule. A to je všechno. Děkuji.
 Prodavač: Je to 126 korun.
 Zákazník: Tady to je. Děkuji. Na shledanou.
 Prodavač: Děkuji. Na shledanou a hezký den.

2. Nominativ/akuzativ pl.

Doplňte tabulku podle textu.

Maskulinum ina.	Femininum	Neutrum
DV..	DV..	DV..
		
TŘI / ČTYŘI	TŘI / ČTYŘI	TŘI / ČTYŘI
<i>dobré</i> <i>kvalitní</i> HOTELY POČÍTAČE	<i>dobré</i> <i>kvalitní</i> UČITELKY RESTAURACE	<i>dobrá</i> <i>kvalitní</i> AUTA

3. Co kupujete?

Používejte akuzativ pl. a správný tvar číslovky. Např.: Kupuju (2) dobrý salát – dva dobré saláty.

Kupuju: (3) červená paprika, (2) zelený salát, (1) světlé pivo, (2) hořká čokoláda, (4) nové auto, (4) černý čaj, (2) zelená brokolice, (2) červené víno, (3) žlutá cibule, (1) vepřový guláš, (1) fialový lilek, (3) bílé mléko

.....

.....

.....

.....

4. Jdeme nakupovat a vařit.

- Jaké je to jídlo?
- Chcete ho vařit pro 4 kamarády.
- Co musíte koupit?

5. Napište nákupní seznam.

Špagety pro čtyři:

.....

.....

.....

.....

6. Rolová hra.

Jste v obchodě. Musíte nakoupit podle předchozího seznamu.

Závěr

Cílem této práce bylo představit systém českých číslovek tak, jak se je učí studenti češtiny jako cizího jazyka, věnovat pozornost jejich prezentaci v učebnicích češtiny pro cizince a na základě analýzy textů v žákovském korpusu vybrat problémové jevy, pro které byly v závěru navrženy pracovní listy, jež jsou shrnutím získaných poznatků.

Teoretické zázemí práce v první kapitole poskytly normativní příručky češtiny určené pro české studenty bohemistiky, jež byly porovnávány s příručkami primárně určenými pro zahraniční studenty. Tímto porovnáním byl systém zredukován pouze na ty typy číslovek, které jsou důležité pro samotný proces výuky, a byla jim v práci věnována primární pozornost. Jsou to číslovky základní, řadové, násobné, druhové, souborové a podílové. U daných číslovek byly popsány jednotlivé typy deklinace, jež je problémová existencí velkého množství jednotlivých deklinačních typů. Při popisu výslovnosti bylo zjištěno, že největší obtíže činí krácení a dlužení vokálů na nesprávných pozicích, výslovnost české hlásky *ř* a vokalizace prepozic, která bývá často vynechávána. V části o výslovnosti byly popsány také chyby typické pro určité jazyky. První část práce představila slovtvorné prostředky pro jednotlivé typy číslovek, jež jsou různým způsobem znázorňovány v učebních materiálech.

Druhá kapitola obsahovala popis číslovek v české verzi Společného evropského referenčního rámce na jednotlivých úrovních. Popisovány byly úrovně A1 až B2.

Třetí kapitola představila některá obecná didaktická doporučení pro výuku gramatiky a konkrétnější doporučení pro výuku jednotlivých typů číslovek.

Praktická část práce předložila ve čtvrté kapitole analýzu vybraných učebnic vydaných po roce 2006, určených pro široké spektrum studentů čili bez speciálního zaměření. Učebnice byly posuzovány z vertikálního i horizontálního hlediska. Z vertikálního hlediska se porovnávaly na sebe navazující série jednotlivých publikací. Horizontální hledisko umožnilo zkoumat učebnice napříč úrovněmi. Pozornost byla věnována tomu, jak a kdy jsou jednotlivé číslovky prezentovány. V tomto bodu se zkoumalo, zda se využívá signální gramatika pro prezentaci gramatiky. Z výsledků je evidentní, že nejčastěji se používá barevné označení pro jednotlivé jmenné rody a také kapitálky pro zvýraznění koncovek či sufixů. Zkoumalo se, jak jsou číslovky propojeny s tématem lekce a v neposlední řadě, jaký charakter mají cvičení, jež jsou využita pro jejich procvičení. Jedná se o cvičení poslechová, mluvní, čtecí, psací, výslovnostní nebo čistě gramatická. Pokud k učebnici patří pracovní sešit, byl stejným způsobem probírán i tento. V tomto kroku bylo pozorováno, zda jsou jednotlivé typy cvičení rozloženy rovnoměrně, či zda některé typy převládají. Výsledky ukazují, že

celkově v učebnicích převládají cvičení orientovaná na mluvenou produkci, ale velmi se to liší napříč jednotlivými publikacemi. Posun je také patrný napříč úrovněmi. Zatímco na nižších úrovních dominují cvičení, jež se zaměřují především na mluvenou produkci, na úrovních vyšších (B1, B2) je již tendence ke gramatické korektnosti.

Pátá kapitola představuje analýzu textů v žákovském korpusu CzeSL-SGT. Vzorek obsahoval všechny typy číslovek, které se studenti učí, a jež byly v literatuře popsány jako problémové. Do vzorku byly zařazeny základní číslovky disponující rodovou variantou, která se ve výsledcích ukázala jako největší obtíž. Na druhém místě v četnosti jsou chyby v deklinaci. Pozornost se věnovala také vokalizaci prepozic, kde bylo zaznamenáno pouze malé množství chyb. Bezproblémové (a s nízkými či nulovými výskyty) jsou psané formy číslovek *dvacet*, *devadesát*, *dva tisíce*, *devět tisíc*, *sedm* a *osm*. U násobných číslovek se nejvíce objevuje v psané formě nevhodně psaná mezera. Poslední oblastí byla délka vokálů číslovek, kterou zastupovala číslovka *tři*. Chyby se v této oblasti objevují nevhodným umístěním délky na pozicích, kde být nemá. Stejný problém se objevuje v kategorii řadových číslovek. Tyto problémy sice příliš neovlivňují samotné porozumění, ale deformují studentův projev.

Šestá kapitola přinesla tři pracovní listy prezentující základní číslovky a související gramatické jevy. První pracovní list je určen pro výuku číslovek nula až deset s důrazem na varianty číslovky *jedna*. Při výuce se studenti naučí poznávat jmenný rod jednotlivých substantiv a procvičí si percepci a produkci jednotlivých hlásek. Druhý pracovní list předkládá akuzativ sg, s tím související problematiku jmenného rodu a užití násobných číslovek pro vyjádření vyššího množství počítaných jmen. Ve třetím pracovním listu se studenti naučí používat rodové varianty číslovky *dva* a tvary nominativu a akuzativu pl. Z hlediska situací pracovní listy naučí studenty se seznamovat a žádat o číslo, komunikovat v restauraci a v obchodě.

Pro další rozvoj této oblasti by bylo dobré vytvořit příručku, která se bude věnovat jednotlivým typům číslovek, jež jsou probírány na vyšších úrovních (zejména číslovky souborové a druhové). Doposud neexistuje návod, jak s jednotlivými typy číslovek pracovat. V dalším zkoumání by bylo dobré detailněji se věnovat číslovkám na úrovních C1 a C2, zda a jak se s nimi studenti na těchto vysokých úrovních při svém studiu setkávají a co činí a nečiní problémy.

Seznam pramenů

- ADAM, Robert, 2015. *Morfologie. Příručka k povinnému předmětu bakalářského studia oboru ČJL*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2800-4.
- CVEJNOVÁ, Jitka a kolektiv, 2014. *Referenční popis češtiny: Pro účely zkoušky z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR - A1, A2* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2018-04-21]. ISBN 978-80-7481-076-3. Dostupné z: http://trvaly-pobyt.cestina-pro-cizince.cz/uploads/Dokumenty/referencni_popis_2014.pdf.
- CVRČEK, Václav a kolektiv, 2010. *Mluvnice současné češtiny 1. Jak se píše a jak se mluví*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1743-5.
- Czech Step by Step* [online]. [Cit. 15.02.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cestina_expres_1.html.
- Czech Step by Step* [online]. [Cit. 26.02.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cestina_expres_2.html.
- Czech Step by Step* [online]. [Cit. 03.03.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cesky_krok_za_krokem_1.html.
- Czech Step by Step* [online]. [Cit. 01.03.2018]. Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/ucitele/ucitele_cesky_krok_za_krokem_2.html.
- Czech Step by Step*. Lekce 1. [online]. [cit. 27.01.2018] Dostupné z: http://www.czechstepbystep.cz/pdf/ucitele_ce_1_1.pdf
- ČADSKÁ, Milada, BIDLAS, Vladimír, CONFORTIOVÁ, Helena a TURZÍKOVÁ, Milada, 2005. *Čeština jako cizí jazyk, úroveň A2: Podle „Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme“*. Praha: MŠMT.
- ČECHOVÁ, Marie a kolektiv, 1996. *Čeština - řeč a jazyk*. Praha: ISV. ISBN 80-85866-12-9.
- Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.
- HÁDKOVÁ, Marie, LÍNEK, Jan a VLASÁKOVÁ, Kateřina, 2005. *Čeština jako cizí jazyk: Úroveň A1. Podle „Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme“*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- HÁDKOVÁ, Marie a MAERTIN, J. Jessica, 2006. *The course of Czech grammar*. Dubicko: INFOA, ISBN 80-7240-351-6.
- HAIČKOVÁ, Zuzana a VACULA, Richard, 2012. Nejčastější výslovnostní chyby v češtině mluvčích slovanských a asijských jazyků. In: *Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ)*. Praha: Akropolis, s. 113–128. ISBN 978-80-7470-027-9.

- HOLUB, Jan, ADAMOVIČ, Ana a kol, 2005. *Čeština jako cizí jazyk: Úroveň B2. Podle „Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme“*. Praha: MŠMT. ISBN 80-260-1461-8.
- HRDLIČKA, Milan, 2016. Bylo nás tam pět a půl. In: *Vo vobecný češtině a jiné příběhy*. Praha: Karolinum, s. 40–45. ISBN 978-80-246-3242-1.
- HRDLIČKA, Milan, 2002. *Cizí jazyk čeština*. Praha: ISV nakladatelství. Jazykověda. ISBN 80-85866-98-6.
- HRDLIČKA, Milan, 2009. *Gramatika a výuka češtiny jako cizího jazyka: K prezentaci gramatiky českého jazyka v učebnicích češtiny pro cizince*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1527-1.
- HRDLIČKA, Milan, 2011a. K prezentaci skloňování číslovek ve vybraných českých gramatikách. *Issledovanija po slavjanskim jazykam*. Roč. 1, č. 16, s. 151–155. ISSN 0000-0000.
- HRDLIČKA, Milan, 2011b. K užívání českých číslovek a číselných výrazů: (se zřetelem k češtině jako cizímu jazyku). *Studie z aplikované lingvistiky*. Roč. 2, č. 2, 11–22. ISSN 1804-3240.
- HRDLIČKA, Milan, 2010. *Kapitoly o češtině jako cizím jazyku*. Plzeň: Západočeská univerzita. ISBN 978-80-7043-867-1.
- INTEGRAČNÍ CENTRUM PRAHA. *Manuál výuky českého jazyka pro cizince*. Praha: Integrační centrum Praha, ©2015.
- JANDA, Laura a TOWNSEND, Charles, 2000. *Czech*. München: LINCOM Europa. ISBN 978-38-9586-142-0.
- KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, RUSÍNOVÁ, Zdenka a GREPL, Miroslav, 2012. *Příruční mluvnice češtiny*. Vydání druhé, opravené. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7106-624-8.
- KOMÁREK, Miroslav, KOŘENSKÝ, Jan, PETR, Jan a VESELKOVÁ, Jarmila, 1986. *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. Praha: Academia.
- KOPŘIVOVÁ, Marie, 2002. *Český národní korpus na přelomu tisíciletí* [online]. [cit. 2017-13-08]. Dostupný z WWW: <http://ucnk.ff.cuni.cz/stahni.php#marie>.
- KYSELÁKOVÁ, Dana a PAVLÍKOVÁ, Ludmila, 1992. *Česká gramatika pro zahraniční posluchače medicíny – 1. díl (hláskosloví, tvarosloví)*. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 80-210-0517-3.
- MALINOVSKÝ, Milan, 1995. „Redukce“ gramatiky. *Slovo a slovesnost*. Roč. 56, č. 3, s. 218–222.

- POLDAUF, Ivan a ŠPRUNK, Karel, 1968. *Čeština jazyk cizí: Mluvnice češtiny pro cizince*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- ROSEN, Alexandr, 2015. CzeSL-SGT: korpus češtiny nerodilých mluvčích s automaticky provedenou anotací. In: *WIKI Český národní korpus* [online]. 2015, [cit. 2018-08-05]. Dostupné z WWW: <http://utkl.ff.cuni.cz/~rosen/public/2014-czesl-sgt-cs.pdf>.
- SEDLÁČEK, Miloslav, 1972. K tvoření číslovek řadových. *Naše řeč*. Roč. 55, č. 1, 48–49.
- Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme, 2002*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0404-4.
- ŠÁRA, Milan a kolektiv, 2001. *Prahová úroveň. Čeština jako cizí jazyk*. Strasbourg: Council of Europe. ISBN 978-80-7043-867-1.
- ŠEBESTA, Karel, ŠKODOVÁ, Svatava a kolektiv, 2012. *Čeština – cílový jazyk a korpusy*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-848-9.
- ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra, 2010. *Čeština jako cizí jazyk dle SERR*. [online]. 15. 03. 2010 [cit. 2017-13-08]. Dostupné z WWW: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/8143/CESTINA-JAKO-CIZI-JAZYK-DLE-SERR.html>. ISSN 1802-4785.
- ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra, 2011. *Výuka češtiny z pohledu žáků-cizinců východoslovanského původu*. [online]. 25. 08. 2011 [cit. 2018-28-10]. Dostupné z WWW: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/GUH/9671/VYUKA-CESTINY-Z-POHLEDU-ZAKU-CIZINCU-VYCHODOSLOVANSKEHO-PUVODU.html>.
- TAHAL, Karel, 2010. *A grammar of Czech as a foreign language* [online]. Ústí nad Labem: Factum [cit. 2018-01-27]. Dostupné z: <http://www.factumcz.cz/K.Tahal-Grammar.pdf>.
- ZÍKOVÁ, Magdalena, 2012. Nejčastější výslovnostní chyby v češtině mluvčích slovanských a asijských jazyků. In: *Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka (AUČCJ)*. Praha: Akropolis, 2012, s. 113–128. ISBN 978-80-7470-027-9.

Seznam učebnic

- ADAMOVIĆ, Ana a HRDLIČKA, Milan, 2010. *Basic Czech III*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-1796-1.
- ADAMOVIĆ, Ana, IVANOVÁ, Darina a HRDLIČKA, Milan, 2006. *Basic Czech I*. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-1097-3.
- ADAMOVIĆ, Ana, IVANOVÁ, Darina a HRDLIČKA, Milan, 2007. *Basic Czech II*. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1320-8.
- BOCCOU KESTŘÁNKOVÁ, Marie, HLÍNOVÁ, Kateřina, PEČENÝ, Pavel a ŠTĚPÁNOVÁ, Dagmar, 2013. *Čeština pro cizince: úroveň B2: vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0178-4.
- BOCCOU-KESTŘÁNKOVÁ, Marie. ŠNAIDAUFVÁ, Gabriela a KOPICOVÁ, Lenka, 2010. *Čeština pro cizince: úroveň B1: vhodná pro všechny národnosti*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3345-3.
- HOLÁ, Lída, 2004. *New Czech step by step*. Praha: Akropolis. ISBN 80-903417-5-8.
- HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2010. *Čeština expres 1: [úroveň] A1/1 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87310-13-7.
- HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2011. *Čeština expres 2: [úroveň] A1/2 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87481-26-4.
- HOLÁ, Lída a BOŘILOVÁ, Pavla, 2014. *Čeština expres 3: [úroveň] A2/1 : [anglická verze]*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-032-3.
- HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a MALÁ, Zdena, 2016. *Česky krok za krokem 2*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-86903-92-7.
- HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-129-0.
- HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2016. *Česky krok za krokem 1: pracovní sešit 1–12*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-133-7.
- HOLÁ, Lída, BULEJČÍKOVÁ, Petra a PŘEVŘÁTILOVÁ, Silvie, 2017. *Česky krok za krokem 1: pracovní sešit 13–24*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-134-4.
- MALÁ, Zdena, 2012. *Česky krok za krokem 2: pracovní sešit 1–10*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-87481-66-0.
- MALÁ, Zdena, 2016. *Česky krok za krokem 2: pracovní sešit 11–20*. Praha: Akropolis. ISBN 978-80-7470-108-5.

REMEDIOSOVÁ, Helena a ČECHOVÁ, Elga, 2013. *Čeština pro ekonomy: nástavbový kurz češtiny pro cizince*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum. Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-246-2376-4.

REŠKOVÁ, Ivana a PINTAROVÁ, Magdalena, 1995. *Communicative czech: Elementary Czech*. Praha: Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy. ISBN 80-901947-2-9.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni A1	28
Tabulka 2 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni A2	29
Tabulka 3 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni B1	29
Tabulka 4 - Přehled číslovek v popisu české verze SERR na úrovni B2	29
Tabulka 5 – Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 1	38
Tabulka 6 – Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 1 II	38
Tabulka 7 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 1	41
Tabulka 8 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 1 II	41
Tabulka 9 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 2	42
Tabulka 10 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČE 2 II	42
Tabulka 11 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 2	44
Tabulka 12 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a pracovním sešitě ČE 2 II	44
Tabulka 13 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 1	45
Tabulka 14 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 1	47
Tabulka 15 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12)	47
Tabulka 16 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12) II	48
Tabulka 17 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12) III	48
Tabulka 18 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12)	50
Tabulka 19 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12) II	51
Tabulka 20 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (1-12) III	51
Tabulka 21 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (1-12)	52
Tabulka 22 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (1-12) II	52
Tabulka 23 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (1-12) III	52
Tabulka 24 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 2	53
Tabulka 25 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 2 II	54
Tabulka 26 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 2	55
Tabulka 27 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 2 II	55
Tabulka 28 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (13-24)	56

Tabulka 29 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (13-24) II.....	56
Tabulka 30 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 1 (13-24) III.....	56
Tabulka 31 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (13-24)..	57
Tabulka 32 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (13-24) II	57
Tabulka 33 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 1 (13-24) III	57
Tabulka 34 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (13-24).....	58
Tabulka 35 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 1 (13-24) II.....	58
Tabulka 36 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2.....	59
Tabulka 37 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2 II.....	59
Tabulka 38 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2 III.....	60
Tabulka 39 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČKZK 2 IV	60
Tabulka 40 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 2.....	62
Tabulka 41 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČKZK 2 II	62
Tabulka 42 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 2.....	62
Tabulka 43 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 2 II.....	63
Tabulka 44 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v pracovním sešitě k učebnici ČKZK 2 III.....	63
Tabulka 45 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B1	64
Tabulka 46 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B1 II.....	64
Tabulka 47 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B1	65
Tabulka 48 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B1 II.....	65
Tabulka 49 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B1	65
Tabulka 50 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B1 II	66
Tabulka 51 - Způsob prezentace číslovek v učebnici BC 3	66
Tabulka 52 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici a testech BC 3.....	67
Tabulka 53 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B2	68
Tabulka 54 - Způsob prezentace číslovek v učebnici ČPC B2 II.....	68
Tabulka 55 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B2	69
Tabulka 56 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek v učebnici ČPC B2 II.....	69

Tabulka 57 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B2.....	70
Tabulka 58 - Zastoupení cvičení zaměřených na formu a užití číslovek ve cvičebnici k učebnici ČPC B2.....	70
Tabulka 59 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČE 1	71
Tabulka 60 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČE 2	72
Tabulka 61 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici BC 1	72
Tabulka 62 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČKZK 1 (1-12)	73
Tabulka 63 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni A1	73
Tabulka 64 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici BC 2.....	74
Tabulka 65 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČKZK 1 (13-24)	74
Tabulka 66 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni A2	75
Tabulka 67 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČKZK 2	75
Tabulka 68 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČPC B1	76
Tabulka 69 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni B1.....	76
Tabulka 70 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici BC 3.....	76
Tabulka 71 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnici ČPC B2.....	77
Tabulka 72 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení v učebnicích na úrovni B2.....	77
Tabulka 73 - Celkové počty jednotlivých typů cvičení A1-B2.....	78
Tabulka 74 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni A1	81
Tabulka 75 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni A1	81
Tabulka 76 – Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni A1	81
Tabulka 77 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni A2	82
Tabulka 78 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni A2.....	82
Tabulka 79 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni A2.....	82
Tabulka 80 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni B1.....	83
Tabulka 81 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni B1	83
Tabulka 82 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni B1	83
Tabulka 83 - Příklady chyb lemmatu jeden na úrovni B2.....	83
Tabulka 84 - Anotované tvary lemmatu jeden na úrovni B2	84
Tabulka 85 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden na úrovni B2	84
Tabulka 86 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu jeden A1-B2.....	84
Tabulka 87 - Příklady chyb lemmatu dva na úrovni A1	85
Tabulka 88 - Anotované tvary lemmatu dva na úrovni A1	85
Tabulka 89 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni A1.....	85
Tabulka 90 - Příklady chyb lemmatu dva na úrovni A2	86
Tabulka 91 - Anotované tvary lemmatu dva na úrovni A2.....	86

Tabulka 92 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni A2.....	86
Tabulka 93 - Příklady chyb lemmatu dva na úrovni B1	86
Tabulka 94 - Anotované tvary lemmatu dva na úrovni B1	86
Tabulka 95 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni B1.....	87
Tabulka 96 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva na úrovni B2.....	87
Tabulka 97 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva A1-B2.....	87
Tabulka 98 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni A1.....	88
Tabulka 99 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni A2.....	88
Tabulka 100 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni B1.....	88
Tabulka 101 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva na úrovni B2.....	88
Tabulka 102 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v dva A1-B2.....	89
Tabulka 103 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct na úrovni A1	89
Tabulka 104 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct na úrovni A2	89
Tabulka 105 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct na úrovni B1	90
Tabulka 106 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu v třináct A1-B2	90
Tabulka 107 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dvacet na úrovni A1	90
Tabulka 108 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu dva tisíce na úrovni A1	91
Tabulka 109 - Příklady chyb lemmatu první na úrovni A1.....	93
Tabulka 110 - Anotované tvary lemmatu první na úrovni A1	93
Tabulka 111 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni A1	93
Tabulka 112 - Příklady chyb lemmatu první na úrovni A2.....	93
Tabulka 113 - Anotované tvary lemmatu první na úrovni A2	94
Tabulka 114 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni A2.....	94
Tabulka 115 - Příklady chyb lemmatu první na úrovni B1	94
Tabulka 116 - Anotované tvary lemmatu první na úrovni B1	94
Tabulka 117 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni B1	95
Tabulka 118 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první na úrovni B2	95
Tabulka 119 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu první A1-B2	95
Tabulka 120 - Příklady chyb lemmatu druhý na úrovni A1.....	96
Tabulka 121 - Anotované tvary lemmatu druhý na úrovni A1	96
Tabulka 122 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni A1	96
Tabulka 123 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni A2	96
Tabulka 124 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni B1	97
Tabulka 125 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý na úrovni B2	97
Tabulka 126 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu druhý A1-B2	97
Tabulka 127 - Příklady chyb lemmatu tři na úrovni A1	98
Tabulka 128 - Anotované tvary lemmatu tři na úrovni A1	98

Tabulka 129 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni A1	98
Tabulka 130 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni A2	99
Tabulka 131 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni B1	99
Tabulka 132 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři na úrovni B2	99
Tabulka 133 - Celkový počet jednotlivých typů chyb lemmatu tři 1-B2	99

Seznam příloh

Příloha 1 – Lemma jeden A1	138
Příloha 2- Anotované tvary lemmatu jeden A1	139
Příloha 3 - Lemma jeden A2	141
Příloha 4 - Anotované tvary lemmatu jeden A2.....	142
Příloha 5 - Lemma jeden B1	143
Příloha 6 - Anotované tvary lemmatu jeden B1	144
Příloha 7 - Lemma jeden B2	145
Příloha 8 - Anotované tvary lemmatu jeden B2.....	145
Příloha 9 - Lemma dva A1	146
Příloha 10 - Anotované tvary lemmatu dva A1.....	146
Příloha 11 - Lemma dva A2	147
Příloha 12 - Anotované tvary lemmatu dva A2.....	147
Příloha 13 - Lemma dva B1	148
Příloha 14 - Anotované tvary lemmatu dva B1	148
Příloha 15 - Lemma dva B2	148
Příloha 16 - Anotované tvary lemmatu dva B2.....	149
Příloha 17 - Lemma v dva A1	149
Příloha 18 - Anotované tvary lemmatu v dva A1.....	149
Příloha 19 - Lemma v dva A2	149
Příloha 20 - Anotované tvary lemmatu v dva A2.....	149
Příloha 21 - Lemma v dva B1	150
Příloha 22 - Anotované tvary lemmatu v dva B1	150
Příloha 23 - Lemma v dva B2	150
Příloha 24 - Anotované tvary lemmatu v dva B2.....	150
Příloha 25 - Lemma v třináct A1.....	150
Příloha 26 - Anotované tvary lemmatu v třináct A1	150
Příloha 27 - Lemma v třináct A2.....	151
Příloha 28 - Anotované tvary lemmatu v třináct A2	151
Příloha 29 - Lemma v třináct B1	151
Příloha 30 - Anotované tvary lemmatu v třináct B1	151
Příloha 31 - Lemma dvacet A1	151
Příloha 32 - Anotované tvary lemmatu dvacet A1	152
Příloha 33 - Lemma dva tisíc A1	152
Příloha 34 - Anotované tvary lemmatu dva tisíc A1	152
Příloha 35 - Lemma první A1	152
Příloha 36 - Anotované tvary lemmatu první A1	152

Příloha 37 - Lemma první A2	153
Příloha 38 - Anotované tvary lemmatu první A2	153
Příloha 39 - Lemma první B1	154
Příloha 40 - Anotované tvary lemmatu první B1	154
Příloha 41 - Lemma první B2.....	154
Příloha 42 - Anotované tvary lemmatu první B2	154
Příloha 43 - Lemma druhý A1	155
Příloha 44 - Anotované tvary lemmatu druhý A1	155
Příloha 45 - Lemma druhý A2	155
Příloha 46 - Anotované tvary lemmatu druhý A2	155
Příloha 47 - Lemma druhý B1.....	155
Příloha 48 - Anotované tvary lemmatu druhý B1	156
Příloha 49 - Lemma druhý B2.....	156
Příloha 50 - Anotované tvary lemmatu druhý B2	156
Příloha 51 - Lemma tři A1	156
Příloha 52 - Anotované tvary lemmatu tři A1.....	157
Příloha 53 - Lemma tři A2	157
Příloha 54 - Anotované tvary lemmatu tři A2.....	158
Příloha 55 - Lemma tři B1	158
Příloha 56 - Anotované tvary lemmatu tři B1	158
Příloha 57 - Lemma tři B2	159
Příloha 58 - Anotované tvary lemmatu tři B2.....	159

Přílohy

Příloha 1 – Lemma jeden A1⁷⁷

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, dva stole , jeden skříň , jeden židle ,	jeden	radio , televize a jedna obrazka . Manželka díva se	jedno rádio
čte knihu . Nalevo je jeden obraz . Nahoře je	jeden	okno a jeden lampa . Napravo je jeden lavice a	jedno okno
okno a jeden lampa . Napravo je jeden lavice a	jeden	televize a jeden magnetofon . Jak jsem se zlobil ,	jedna televize
na jsou televize a radio . Taký je stůl a	jedno	, muž sedí na židle , on je čist .	jeden muž
jezdím tramvají do hypermarketu . Nakupuju nějaká jídla v hypermarketu	jednu	za týden . V roce 2012 se vrátím do Koreje	jednou za týden
morávské víno , a koupili jsme šest láhvy vína .	Jeden	láhev je pro tebe . Brno je moc Hezké ,	jedna láhev
, každý víkend jezdily na různé výlety . Má jenom	jedný	chyby - je moc líná . Ráda spí dlouho a	jednu chybu
Tam jsou kuchyň a toaleta a pokoj . A ještě	jeden	velký garaž . Prosím , Tele : QQQ Nalevo je	jedna garaž
v dvacet tři hodin Ja jsem v disco pro kamarad v	jeden	hodin . Ja jsem do bar . To je mují	jednu hodinu
v hospodě a na nic nečekal . Potkal jsem tam	jedneho	čecha a zustali jsme tam a studuje angličtinu na univerzitě	jednoho Čecha
firmy a práci , do podniku jednoho vlastníka vkladat kapitát	jedneho	člověka . Jemu také patří veškerý výnos z podnikání .	jednoho člověka
. Návšivila bych Statní operu a šla do zoo .	Jednom	v Australii mají nektere zvířata , který bydlí jenom tam	Jenom
skříň , jeden židle , jeden radio , televize a	jedna	obrazka . Manželka díva se na televizi a muž čist	jeden obrázek
muzea a je jedna velká a krásná zoologická zahrada .	Jeden	z nejkrásnějších divadel je Divadlo opery a baletu . Tady	jedno z divadel
zrak . Pokoj ma jeden postel , dva stole ,	jeden	skříň , jeden židle , jeden radio , televize a	jednu skříň
do kina , nebo do divadla v patek . Ještě	jeden	krat se omluvam . Zapomněla jsem , že mám listky	jedenkrát
To je hezký pokoj . vepředu je malý stul a	jeden	jedna červené křislo a napravo je malá skřinka na skřini	jedno křeslo
ČR protože jsem chtěl evropské vzdělání . A Praha je	jedna	z nejkrásnějších měst v Evropě . Je tady všechno co	jedno z měst
ma jeden postel , dva stole , jeden skříň ,	jeden	židle , jeden radio , televize a jedna obrazka .	jednu židli
domů . To byla nezapomenutelná dovolená . Máme hodiny reálií	jednom	jedenkrat za týden , ale už trochu známe o ČR	jenom
. Vím , že musím dobře učít , abych měla	jednom	dobře povolání . Kam tedy půjdu do magistratury ? Jaké	jednou
York Tamže budu pracovat . Chci dítě l holčičku a	jedneho	kluka . Můj manžel bude se jmenovat Den . A	jednoho
nechtěl jet zpátky do města , ale jsem měl udělat	jednou	důležitou věc . Zatím se měj hezký . Tvůj Adam	jednu
obchod Globus na černém mostu a nakupuju sebe potravini na	jednu	tyden . Nakupuju sobie obvykle ovoce a zeleniny , maso	jeden
nekdo reaguje zle ! Nechtejí mě poslouchat . Skusila jsem	jeden	krát o tom přemluvit s mým českým kamarádem , a	jedenkrát
jsem dacoval na disco . Pak s kamarádem hospdě v	jeden	hodin . to je moje celý den . to je	jednu hodinu
je tři lidi . Jeden člověk spi na postele .	Jedna	sidi v židle . Jeden sidi za stolem a čte	jeden (člověk)
za minulé roky . V pokoji je tři	Jedna	člověk na posteli se jmenuje Adam . Je nemočný .	jeden člověk

⁷⁷ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

člověk .			
šli jsme do hospody na oběd a pak domu .	Jeden	krat za měsíc měli jsme test . To bylo hrozně	jedenkrát
zije v Ruska . Mam tam maminku , tatinka a	jednou	mladšou sestru . Maminka je inženýr . Často pracuje doma	jednu sestru
náměstí . Taky pojedeme do Zoo . Byla jsem tam	jeden	krat a to se mi moc líbilo . Imý překvápená	jedenkrát
davatcet tři let . Mám jednu dceru . Ona za	jednu	měsíc bude rok . Ona je hodná . Moje rodina	jeden měsíc
stoly rozmenit na oběd , když chce jíst . Ale	jedním	z nevyhod používání peněz je , že peníze jsou jenom	jednou z nevýhod
prosím vás , chci prodat Můj Byt Můj Byt má	jedna	pokoj , Jeden záchod . Když potřebujete garáže , Musíte	jeden pokoj
na mně v tomto pěkném městě . Na zvykání stačilo	jednoho	měsíce a pak už v Praze stalo prostě pěkné !	jeden měsíc
pokoj je malý a hezký . Je jeden záchod a	jeden	kuchyň , ale není obývací . Moje ubytovna je vedle	jedna kuchyň
v Rusku . Mam tam otca a maminku , a	jedny	mlady sestru Evu . Mám take babičku a dedečka .	jednu sestru
zajímavé . Když přihlásíš mi , přijedu k tebe ještě	jeden	krát . Na jaře máš dovolenu ? Kolik dny chtěla	jedenkrát
studovat . Určitě každý student mají problémy se studiem .	Jednou	z hlavních problémů je víza . Každý rok jsme podáváme	jedním z problémů
. Jaké problémy jsou spojené se studiem v ČR ?	Jedna	a velká probléma , jaká je spojená se studiem ,	jeden problém
způsoby podnikatelstva . Muži a ženy budeme vest podnikatelstvo na	jednom	úrovni . Rozdíl mezi vánočními tradicemi v Čechách a v	na jedné úrovni
celkem mít radost se svým životem . Na obrázku je	jeden	postel , kde spí nějaký člověk . Vpředu posteli je	jedna postel
televize , tyto spotřebice zesiluje jeho zrak . Pokoj ma	jeden	postel , dva stole , jeden skříň , jeden židle	jednu postel
způsoby podnikatelstva . Muži a ženy budeme vest podnikatelstvo na	jednom	úrovni . Vánoce Vánoce je jedním z nejdůležitějších křesťanských svátků	na jedné úrovni
je hezký pokoj . Vpředu je malý stůl a jeden	jedna	červené křeslo a napravo je malá skříňka na skřini je	jedno křeslo
oslavím své narozeniny . Na obrázku je jeden babička a	jeden	žena a jeden muž . Babička spí . Žena diva	jedna žena
Ale ještě nerád oslavím své narozeniny . Na obrázku je	jeden	babička a jeden žena a jeden muž . Babička spí	jedna babička
Starý muž čte noviny ve stole . Na stole je	jedna	talíř a radio je na skřini . Tři květiny jsou	jeden talíř
Nahoře je jeden okno a jeden lampa . Napravo je	jeden	lavice a jeden televize a jeden magnetofon . Jak jsem	jedna lavice
hospodu , šel jsem domů v půl noci . Konec	jeden	hezký den . Nejhorší den mého života . Byl horký	Konec jednoho dne

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 2- Anotované tvary lemmatu jeden A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jedno	jeden	CINS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jednu	jeden	CIFS4	jednou	jednou	Cv---	g	Typ
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jedný	jeden	CIFS2	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas/SingCh
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedného	jeden	CIYS2	jednoho	jeden	CIYS2	s	SingCh

jedneho	jeden	CIZS2	jednoho	jeden	CIZS2	s	SingCh
jednom	jeden	CIZS6	jenom	jenom	TT---	g	Typ
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jedna	jeden	CIFS4	g	Gender
jednom	jeden	CIZS6	jenom	jenom	TT---	g	Typ
jednom	jeden	CIZS6	jednou	jednou	Cv---	g	Typ
jedneho	jeden	CIMS4	jednoho	jeden	CIMS4	s	SingCh
jednou	jeden	CIFS7	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jednu	jeden	CIFS4	jeden	jeden	CIIS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jednou	jeden	CIFS7	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jednu	jeden	CIFS4	jeden	jeden	CIIS4	g	Gender
jedním	jeden	CIZS7	jednou	jeden	CIFS7	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIIS4	g	Gender/Cas
jednoho	jeden	CIZS2	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender/Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jedny	jeden	ChFP4	jednu	jeden	CIFS4	g	Num/Typ
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jednou	jeden	CIFS7	jedním	jeden	CIZS7	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jednom	jeden	CIZS6	jedné	jeden	CIFS6	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jednom	jeden	CIZS6	jedné	jeden	CIFS6	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jednoho	jeden	CIZS2	g	Gender/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 3 - Lemma jeden A2⁷⁸

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
Muž , žena a babička . Vpředi stojí stul a	jednou	židle . Na židle sidet muž a čtit noviny .	jedna židle
vepředu je okno nahoře je lampa ; uprostřed taky mame	jedna	holka diva se na televizi . Oslava narozenin Minulý pátek	jednu holku
. minulý sobota jsem měla narozeniny . Tak měla jsem	jeden	velký patry . V 7 hodiny sobotu večer víš sam	jednu party
Polska Jemenu jse Adam . Mám jedenáct lét . Mám	jedna	sestra . Moje sesta má třináct let . bídlím v	jednu sestru
to je tatínek . Čte noviny . Na stole leží	jedna	talíř . Vlevo na stěně visí obrázek . Na obrázku	jeden talíř
školy . Zkoušky jsou jako šans . Nebo kdy na	jedna	facultu chtějí hodně lidí , taky budou mít přijímací zkouy	jednu fakultu
Ve současnoj době ja je soukromý podnikatel . 8)	jeden	krat za rok jezdem na Ukrajinu na dovolenu 9)	jedenkrát
je chuťna . Myslím že , pojedeme dneska večer ještě	jedno	. Doufám že , pojedeme spolu . Měj se Hezky	jednou
se Adam . Můj bratr jmenuje se Adam . Mam	jedna	pes . Jmenuje se Adam . Bydlím v Praze .	jednoho psa
přesto musela jsem čekat tři hodiny v recepci koleje a	jedna	a půl hodiny před dveřemi mého pokoje . Na recepci	jednu a půl hodiny
, englysky , espáXXXlski ja jsem Eva a ja mam	jedna	sestrXXX a ja mam jedna brarru , muj tatínek je	jednu sestru
a s sýrem . Myslím , že navštívíme Bulharsko ještě	jeden	krat . Jak se Marcela seznámila se svým přítelem Maxem	jedenkrát
plavani . Setkali jsme se v za měli jsme spolu	jedneho	kamarad , kter y nas seznámil . Pro mně to	jednoho kamaráda
Ja rád tennis , ping-pong a fotbal . Ja mám	jedna	sestru . Muje tatínek je ředitel od Kraft . Muje	jednu sestru
dopis s dovoleny . Jsem na horách . Ted' už	jednu	tyden , a budu tady ještě jednu tyden . Včera	jeden týden
jedla a čestuju . Jedím na francousky lyceum . Mam	jeden	bratr , Adam a je 14 let . Ma rad	jednoho bratra
, Vyšehrad , Petřiny , Karlov Most . To je	jednou	z pervnich míst , kam jde všichni turistí . Večeři	jedno z míst
. Mám ráda malyny a rajcata Mám jednou pes a	jednou	Kotcko . . Bydlím v Praze 5 . Moje Jsem	jednu kočku
noviny . Já a literatura . Moc ráda čtu ,	jeden	z moji nejoblíbenější knihy je kniha Jonathana Safrana Focra "	jedna z knih
Dvakrát za tyden hraju tenes , dopoledne v 11:30 jenom	jeden	hodin potom jdu plavat v bazenu . V 13:00 hodin	jednu hodinu
to není velmi těžke , proto domácí ukol dělám jenom	jeden	krát () - ve středu v 19.00 . V	jedenkrát
. Ve 23.00 hodin Tancuju s kamaradem v diskotece .	Jeden	hodin jsme ještě v diskotece a pijeme pivo . Měj	V jednu hodinu
Moje teta odletěla z číny do španělska , je mi	jednom	3 měsíce . Večer jsem šel do cukrárny , odnesl	jenom
. Kradl , protože z něčeho žít musel . A	jedneho	dne spatřil na ulicích slušne oděného muže , který nesl	jednoho
. Ted' už jednu tyden , a budu tady ještě	jednu	tyden . Včera jsem vstala v 10 hodyn , pak	jeden týden
sedí na židli a čte noviny . Na stole leží	jedna	talíř . Tam nalevo v rohu leží jeden muž v	jeden talíř
jsem Eva a ja mam jedna sestrXXX a ja mam	jedna	brarru , muj tatínek je reditel a entreprisku . ja	jednoho bratra
kýrilice , ale češtinu pišeme latinštinou . V ruštine poslouhame	jedné	slovo , ale pišeme druhou slovo . Při kroužek ,	jedno slovo
budeme do restaurace , budeme jist dobré české jídlo znám	jeden	české restaurace tam ma moc dobé jídlo . budeš spat	jednu restauraci

⁷⁸ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

i když někdy jsme hadali . Pracuje jako ekonomistka v	jeden	firmu . Má hodně pracé , i když spolu na	jedné firmě
za domácí ukol měla " vyborné " a naopak :	jednu	tematu jsem dobře rozuměla , ale zkoušku jsem neudělala .	jednomu tématu
Na příštý den půjdeme do zoo . V Praze je	jeden	s největších zoo ve světě . Rad chodím tam často	jedna z největších
stole je květiny . Napravo je taky jedna televize ,	jeden	skříň a jednou rádio . Vpředu je stůl a židlo	jedna skříň
3 + 1 . Cena je trochu Je zařízený .	Jednom	nejsem spokojený stím , je daleko od centra , a	jenom
návštěva , ale tomu jsem moc rada protože narozeniny je	jeden	krat za rok . Babička pomáhá mamince , a pak	jedenkrát
. jsi 18 let a bydlí v Příže . Mam	jeden	batr , se jmenuje Adam a bude mít 21 let	jednoho bratra
koncerty v divadle , budeme tancovat na klubu . Nezapomňejte	jeden	věc : Potřebuju 3 knihy a 6 časopisů za španělské	jednu věc
jazyku . Také tam jsou hodně obnodu . Už mám	jedneho	kamarada . On je z Brna ale žije v Praze	jednoho kamaráda
v supermarketu . Potom , jsem uvařil oběd . V	jeden	třicet jsem chodil na procházku na několik hodin v parku	jednu třicet
Byli js hezký byt je zařízený a má terasu .	Jednom	nejsem spokojený s cenou . I když jsem prodal své	jenom
. Jak říká můj kamarad : " Bohužel narozeniny jenom	jeden	krat v roce " . Proto myslím , že narozeniny	jedenkrát
diskoteku . Tancovala jsem v dvacet tři hodin . V	jedno	hodin šli do hospody něco k piti . Jsem unavena	jednu hodinu
! Jak se máš ? Včera , jsem běhal na	jeden	hodin a pak jsem přečetl noviny . V jedenact dopoledne	jednu hodinu
na oběd do české restaurace . A potom pojedeme ještě	jedno	na procházku podle řeky . Protože v letě je hezké	jednou
Bydlím na adresa je . . Mam jedna šestra a	jeden	bratr . Moje maminka a tatínek pračujou v Praze .	jednoho bratra

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 4 - Anotované tvary lemmatu jeden A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
jednou	jeden	CIFS7	jedna	jeden	CIFS4	g	Cas
jedna	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jedna	Jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jedno	jeden	CINS1	jednou	jednou	Cv---	g	Typ
jedna	jeden	CIFS1	jednoho	jeden	CIMS4	g	Gender/Cas
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jedneho	jeden	CIYS2	jednoho	jeden	CIMS4	s	Cas/SingCh
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jednu	jeden	CIFS4	jeden	jeden	CIIS4	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednoho	jeden	CIMS4	g	Gender
jednou	jeden	CIFS7	jedno	jeden	CINS1	g	Gender/Cas
jednou	jeden	CIFS7	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender

jednom	jeden	CIYS6	jenom	jenom	TT---	g	Typ
jedneho	jeden	CIYS2	jednoho	jeden	CIYS2	s	SingCh
jednu	jeden	CIFS4	jeden	jeden	CIIS4	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jedna	jeden	CIFS1	jednoho	jeden	CIMS4	g	Gender/Cas
jedné	jeden	CIFS2	jedno	jeden	CINS4	g	Gender/Cas
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedné	jeden	CIFS6	g	Gender/Cas
jednu	jeden	CIFS4	jednomu	jeden	CIYS3	g	Gender/Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
jednom	jeden	CIYS6	jenom	jenom	TT---	g	Typ
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jeden	jeden	CIIS4	jednoho	jeden	CIMS4	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedneho	jeden	CIMS4	jednoho	jeden	CIMS4	s	SingCh
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jednom	jeden	CIYS6	jenom	jenom	TT---	g	Typ
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jedno	jeden	CINS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedno	jeden	CINS1	jednou	jeden	Cv---	g	Typ
jeden	jeden	CIIS1	jednoho	jeden	CIMS4	g	Cas/Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 5 - Lemma jeden B1⁷⁹

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, 2 roky . Mam 2 batř jedn малы a	jeden	velky a mam velky sestra . Tak je všechno ,	jednoho bratra
, a proto není často ůstal s rodičem . Jenom	jeden	cestování do Guizhou města s mně a mamince . Jeli	jedno cestování
měl u přímoře . Každé rano , chci plavat na	jeden	hodinu , možna můžu chytat rybu . Pak , můžu	jednu hodinu
, který se taky projednáva v rodině . Zustav na	jednom	variantě , zasnubovat . Když obě rodiny souhlasí vdat svich	jedné variantě
líto . Budeme pořadát všechno . " obsluha bral ještě	jedno	řízek a řekla " Protože jsme dělali chybu , cena	jeden řízek
lety už měli stres z školy . Když děti z	jednoho	třídý dostaly horší známky než jiné třídy ve stejném uroveň	jedné třídy
hrat v turnaji . Hral jsem moc dlužity zapas proti	jedneho	hrača . On byl starša než ja . V turnaji	jednomu hráči
pak pouze stala plavat . Ted' chodim do posilovny .	Jeden	krat b zimu jezdim v hory ližovat s tatinkem .	jedenkrát
je jedena ta postele , a jeho otec sedí vedle	jeden	stůl a čte noviny . Jak bude vypadat můj život	jednoho stolu
hodin jsem tancovala jazz v klubů . Poslední akce v	jedna	hodina , jsem byla v hospodě s můj kamaradem a	jednu hodinu
dovolenou . V České republice se mi líbí mnoho .	Jedné	je atmosféra , která je dobra pro mě , další	Jedno
Ja libím tancovat a celý večer tancovali . Pozde vypili	jedno	sklenici vino a potom jsem spala . Velka půsa .	jednu sklenici
, šla s kamarádku na pláži každý den . Byl	jeden	krát v minulém měsíci , Eva plavala v moři jako	jedenkrát

⁷⁹ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

. Mam rad fotbal . A hlavne že my fanoužky	jedneho	timu . Pak musili jsme odejit a patřeboli účet .	jednoho
na příklad měl jenom jeden kabát v zimě a taky	jedna	boty . Ted' obecná žena potřebuje alespoň tři za všechno	jedny boty
je važka . Náša skola Mám jednoho českého přítele a	jedneho	přítele matematumu a anglickeho . Mám rád studovat v Praze	jednoho přítele
Mám velmi mnoho kamarádů a kamarádek , ale važím jen	jedneho	z nich . Myslím že vážení člověk je velmi solidný	jednoho z nich
pamatek a taky krasnuch naměstí . Na Vanoce Praha je	jednou	z nejkrasnejších měst v Evropě . Taky v čechahty	jedním z měst
. Měl 30 dcer a 10 synů , měl ještě	jedné	nenarozené mládě . Jednou se král zozhodl že jeho děti	jedno mládě
maly kluk . a studoval jsem judo . Měl jsem	jeden	medal . Ale ted jezdim na kolo na 30 az	jednu medaili
Ve třide máme bíly hodiny , čtyři okna , jednXXX	jeden	televizi , jednu mapu . Praha je velká a hezká	jednu televizi
v moderni život fotbal neni jenom jeden sport . Když	jeden	země ma silny skupin (team) fotbal , tak	jedna země
Mám rada lehký sport , jako prochazku , cvičeny .	Jedno	za měsíc chodím na hory pěšký . Nebo jezdim na	jednou za měsíc
odpočivam , piju čaj s mlekem a medem . Od	jednou	do tři hodiny studuju , protože uz v příšty tyden	od jedné do tří
se jmenuje "Toronto Blue Jays " , a jsou	jednou	z nejlepších týmů na světě ! Ahoj kamarade ! Ja	jedním z týmů
hotově , protože to není výhodno . Skvělé prazdniny .	Jeden	krát ve svojim životě jsem měla zajimavější prazdniny . To	jedenkrát
Tak že , Já a Eva (moje přítelkyně)	jednou	dne zastavili u realitní kanceláře . Ale ta realitní kancelář	jednoho dne
. Už nechci mít takový hrozný zážitek . Tady ma	jeden	dobrou obsluhu . ona rekl chcete neco sladkeho nebo připaleny	jednu obsluhu
každý den . Čestina je važka . Náša skola Mám	jedneho	českeho přítele a jednoho přítele matematumu a anglickeho . Mám	jednoho přítele
hodin . Tancovala jsem ve dvacet tři hodin . V	jedna	hodina pila v Měj se hezký . Peníze - potřebujeme	jednu hodinu
vobčas nico ne rozuměl v tem co on mluvil v	jednim	jazyku , tak mohl zachytit něco v druhem , vyklad	jednom jazyku
musím studovat češtinu a nechodím do bazénu často , jenom	jeden	krát v týdnu . kdyz Vyhoda je , že když	jedenkrát

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 6 - Anotované tvary lemmatu jeden B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
jeden	jeden	CIIS4	jednoho	jeden	CIMS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jednom	jeden	CIZS6	jedné	jeden	CIFS6	g	Gender
jedno	jeden	CINS4	jeden	jeden	CIIS4	g	Gender
jednoho	jeden	CIZS2	jedné	jeden	CIFS2	g	Gender
jedneho	jeden	CIZS2	jednomu	jeden	CIZS3	s	Cas
Jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jeden	jeden	CIIS4	jednoho	jeden	CIZS2	g	Cas
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
Jedné	jeden	CIFS2	jedno	jeden	CINS1	g	Gender/Cas
jedno	jeden	CINS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jedneho	jeden	CIZS2	jednoho	jeden	CIZS2	s	SingCh
jedna	jeden	CIFS1	jedny	jeden	ChFP4	g	Typ/Cas/Gender
jedneho	jeden	CIZS2	jednoho	jeden	CIZS2	s	SingCh
jedneho	jeden	CIZS2	jednoho	jeden	CIZS2	s	SingCh

jednou	jeden	CIFS7	jedním	jeden	CIZS7	g	Gender
jedné	jeden	CIFS2	jedno	jeden	CINS4	g	Gender/Cas
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender
Jedno	jeden	CINS1	jednou	jednou	Cv---	g	MissChar
jednou	jeden	CIFS7	jedné	jeden	CIFS2	g	Cas
jednou	jeden	CIFS7	jedním	jeden	CIZS7	g	Gender
Jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
jednou	jeden	CIFS7	jednoho	jeden	CIZS2	g	Gender/Cas
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jedneho	jeden	CIMS4	jednoho	jeden	CIMS4	s	SingCh
jedna	jeden	CIFS1	jednu	jeden	CIFS4	g	Cas
jedním	jeden	CIZS7	jednom	jeden	CIZS6	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 7 - Lemma jeden B2⁸⁰

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
korupci i. Nakonec všude jsou své vyhody a nevýhody !	Jedním	letním večerem jsem jela na dovolenou se svými spolužáky .	Jednoho letního večera
světa . Skoro každý člověk během svého života cestoval alespoň	jeden	krát . Každý má své důvody pro cestování , proto	jedenkrát
je byl velmi nepříjemný protože výuka nás vůbec nebávil .	Jednom	jsme mysleli na letné prázdniny . Když jsme skončili školu	Jednou
když to nutné můžou potrestat , i když mají jenom	jedné	dítě . To znamená , že když v rodině je	jedno dítě
, nebo nemocnou mámu . Cíl každého živého tvora je	jedna	- VYŽIT , a maximalně využívat to co máme aby	jeden cíl
Prahu navštěvují hodně turistů , kteří v Praze jenom na	jedno	noc nebo ve městě jako bezdomovci , oni tady nežijou	jednu noc
patří k místům které stojí za návštěvu . To je	jeden	z nejstarších měst na Moravě , sahá až do 16	jedno z měst
. Teď oni jdou na procházku . Ten pan nosí	jeden	čepice a vese jednu hůrku . Ta paní má úplně	jednu čepici
. Je tu hezký příroda . Podle mě škola má	jedno	z důležitějších rolí života člověka . Je možné říct ,	jednu z rolí
nahora . Byt má velkou terasu . Pro byt patří	jeden	garaž , jsem rada nemusím parkovat na ulici . Utráclí	jedna garáž

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 8 - Anotované tvary lemmatu jeden B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
Jedním	jeden	CIZS7	jednoho	jeden	CIZS2	g	Cas
jeden	jeden	CIYS1	jedenkrát	jedenkrát	Cv---	g	RedunChar
Jednom	jeden	CIZS6	jednou	jednou	Cv---	g	SingCh
jedné	jeden	CIFS2	jedno	jeden	CINS4	g	Gender/Cas
jedna	jeden	CIFS1	jeden	jeden	CIYS1	g	Gender
jedno	jeden	CINS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	jeden	CIYS1	jedno	jeden	CINS1	g	Gender
jeden	jeden	CIIS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender

⁸⁰ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

jedno	jeden	CINS4	jednu	jeden	CIFS4	g	Gender
jeden	Jeden	CIYS1	jedna	jeden	CIFS1	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 9 - Lemma dva A1⁸¹

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
To je maló , ale pěknó město . Jsou tady	dva	divadla a jeden párk . V divadle někde davají zajimave	dvě divadla
zastavka . V obývake je dva okna , v loznice	dva	okna a v tualeta je okno . je taky garaž	dvě okna
v tualeta je okno . je taky garaž , pro	dva	auta . Čekam na tebe v Praze . V Praze	dvě auta
. Mýslim , že to je dost . To jsou	dva	města , kde jsem byla , a proto radim ti	dvě města
jako populární herec . Seznamil jsem se s Petrem před	dvě	měsíce . Pracuje jako učitel na univeržitě . Učí umění	dvěma měsíci
a klub XXX blízko je zastavka . V obývake je	dva	okna , v loznice dva okna a v tualeta je	dvě okna
zdarma) . Nový nabytek (italský křesla) ,	dva	okna . Ložnice (tam je skřin na šaty ,	dvě okna
vlakem do Olomouce , Budu Bydlít se můj můj Bratr	dvě	měsíce , protože potřejuje mě pomoc jeho obchod , Budu	dva měsíce
. Pojedu vlakem tři hodiny . Budu spát v hotelu	dvě	dny . Můžeme nakupovat v supermarketu . V poledne budeme	dva dny
řict , že moc ráda , že mi podařilo navštívít	dva	takových krásných českých města . Jsem z Finska . V	dvě města
půjdeme do klubu na diskoteku . Spát půjdu až ve	dva	. Samozřejmě můžu zarerovat pokoj v hotelu pro tebe .	dvě
dobrych klubů v Praze . Jeden je v centru a	dva	je blízko centra . Myslím , že půjdeme tam asi	druhý
Adam . Je nemočný . Adam spí protože nemočný .	Dvě	človek na křesle se jmenuje Eva . Je veselá ale	druhý
se na televizor . V pokoje je dva stůla a	dva	zidla . Na stule stojí kvetiny . V půl osme	dvě židle
pokoj je trouch mlády a nový . můj rodin mam	dvě	stůl . je stárý taký . Ted' je odpoledně .	dva stoly
útery , budeme jít do národního divadla . Koupím už	dva	jízdenky ! A pak můžeme jít do řeky . Jmenuje	dvě jízdenky
pěknó město , ktere se jmenuje QQQ . Jsou tady	dva	divadla a jeden park . V divadle někde davají zajimové	dvě divadla
, a má krásná rodina : manželku Evu , a	dvou	dceru . Adam je advokat , chytrý , pracovitý a	dvě dcery

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 10 - Anotované tvary lemmatu dva A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dvěma	dva	CIXP7	g	Gender/Cas
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender

⁸¹ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>..

dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	druhý	druhý	CrIS1	g	Typ
dvě	dva	CIHP1	druhý	druhý	CrIS1	g	Typ
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dvou	dva	CIXP2	dvě	dva	CIHP4	g	Gender/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 11 - Lemma dva A2⁸²

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, protože cesta z mého národního města do Tokia trvá	dvě	dny autobusem , a nemohla jsem spát v autobusu a	dva dny
, že řízek je moje oblíbené jídlo !) a	dva	velká piva . Ten číšník nebyl velmi hodný , ale	dvě piva
XXXdyž měli jsme svatba v roce 2008 . Bible má	dva	části . První čas je StarXXX Zákon a druhý čas	dvě části
Minuly rok on měl jednou překvapení pro mě . Koupil	dva	jízdenky do Londyna a byli jsme v Londyně 3 dny	dvě jízdenky
už je 36 let , pracuje jako policista , má	dva	děti a stárá se o nich . Doma , v	dvě děti
jsem obědvala . Měla jsem moc pekně jídlo . V	dva	hodiny jsem šla na prochazku z kamaradi . V pět	dvě hodiny
) . 2 tip je když student chodi do univerzity	dva	krat v rok a kazdy krat poslucha lektorži a zatim	dvakrát
moje Rodin Moje rodin mám 6 lidé . Ja mám	dva	sestra . Ja jsem Eva . Cinsky jmeno je Eva	dvě sestry
čekat dlouhoo na číšníka i jídla , nejdřív obejdali jsme	dva	gulášové polévky ale to je moc přesolená polévka . stěžoval	dvě polévky
pacauje na KB a my maminka ne pracouje . Mam	dvě	kamarady do skoly : Evu a Evu , jsou super	dva kamarády
novinach v Pařiži nebo v Londyně . Protože to jsou	dva	města kde muže dostat hodně peníze za sve prace .	dvě města
Eva a je mi 16 let . Bydlim a. Mám	dvě	bratr : Adam je 11 let a Adam je 7	dva bratry
Počasi bylo moc fajn a byl jsem veselý . Po	dvě	hodiny jsem vrátil domu a začínal jsem psát dopis pro	Po dvou hodinách
roky zpátky . A samořejme ona zapoměla . Měli jsme	dvě	těžké kufry , proto že jsme planovali navštěvu na měsíc	dva kufry

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 12 - Anotované tvary lemmatu dva A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvakrát	dvakrát	Cv---	g	RedunChar
dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender

⁸² Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

dva	dva	CIYP4	dvě	dva	CIHP4	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvě	dva	CIHP1	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIMP4	g	Gender
dvě	dva	CIHP4	dvou	dva	CIXP6	g	Gender/Cas
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 13 - Lemma dva B1⁸³

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
hezké programy . Večer uděláme tradiční jídla . Asi za	dvě	nebo tři dny budeme na návštěvu . To je moc	dva dny
lete hraju tenis . Když jsem studovala na univerzitě ,	dva	krat se dostavala cenu . V zimě jsme bežně s	dvakrát
v Trutnově (na horach) a jezdím s Evičkou	dva	krát měsíc . Tam se bavíme když je teplo a	dvakrát
koupili dům pro své rodinu v praze . Ona má	dvě	kluky , první kluk už chodí do základní školy ,	dva kluky
a jsem byl moc nespokojený . Tam nebudu si objednat	dva	krat ! Dnes jsem byl v bance pro novou kreditnu	dvakrát
Nejdřív jsme seděli u okna ale u okna taky byli	dvě	strašné lidi . Oni kouřili a mluvili velmi nahlas a	dva lidi
stejně , ale nemám moc rád politickou stranu . Máme	dvou	stranu ; vlevo a vpravo (jako všude) .	dvě strany
platit asi o dva tisíce méně . Mám spolu s	dvěmi	holkami obývací pokoj , kuchy mě nevádí . Můj pokoj	dvěma holkami
a take nad Itálií . V Itálie jsme byli už	dva	krat . Poprvé jsme ne byli v Vatikanu a proto	dvakrát

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 14 - Anotované tvary lemmatu dva B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvakrát	dvakrát	Cv---	g	RedunChar
dva	dva	CIYP1	dvakrát	dvakrát	Cv---	g	RedunChar
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIYP4	g	Gender
dva	dva	CIYP1	dvakrát	dvakrát	Cv---	g	RedunChar
dvě	dva	CIHP1	dva	dva	CIYP1	g	Gender
dvou	dva	CIXP2	dvě	dva	CIHP4	g	Cas/Gender
dvěmi	dva	CIXP7	dvěma	dva	CIXP7	s	SingCh
dva	dva	CIYP1	dvakrát	dvakrát	Cv---	g	RedunChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 15 - Lemma dva B2⁸⁴

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
odpověď . Miluju tě , tvá Eva Text začíná s	dvěmi	autorovými myšlenkami . První je , že člověk má mnoho	dvěma myšlenkami

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁸³ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁸⁴ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Příloha 16 - Anotované tvary lemmatu dva B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvěmi	dva	CIXP7	dvěma	dva	CIXP7	g	SingCh

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 17 - Lemma v dva A1⁸⁵

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
myju se a jdu spát asi v jednu hodinu nebo	v dvě	. Kde studovat a zít jsem myslel ještě ve škole	ve dvě
. Obědvala knedlíky a hovězky vyvar . Už byla doma	v dvě	hodiny . Četla zajímavou knihu . V tři hodiny půšla	ve dvě
jednu hodinu měla velký hlad . Obědvala v jídelne .	V dvě	hodiny četla knihu . Pak divála ses na televizi .	ve dvě
. Pak Kristýna měla oběd . Objednala si specialitu .	V dvě	hodiny byla už doma . Četla zajímavou knihu . Ve	ve dvě

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 18 - Anotované tvary lemmatu v dva A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 19 - Lemma v dva A2⁸⁶

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
bazenu . Pak jsem obědvala , chutnalo mi to .	V dvě	hodiny odpoledně jsem seznámila s kluky . B pět hodin	ve dvě
hodinu jsem obědvala . Měla jsem moc pěkně jídlo .	V dva	hodiny jsem šla na procházku z kamaradi . V pět	ve dvě
šla na oběd , po obědu setkala se sve kamaradami	v dvě	hodiny . Potom v pět hodin šli jsme do kina	ve dvě
. Na oběd jsem šla až v jednu hodinu .	V dvě	hodiny se jsem sešla s kamarádem . V pět hodin	ve dvě
jsem obědvala . Chutnalo mi to jídlo a pítí !	V dvě	hodiny jsem měla schůzku se svými kamarády . Procházili jsme	ve dvě

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 20 - Anotované tvary lemmatu v dva A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar

⁸⁵ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁸⁶ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 21 - Lemma v dva B1

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
budou koupit knižky co jsem čekal 10 dní , .	V dva	tydnu , přiduju moje teta a Muj střída , a	ZA dva
jídel , a ráno jsme to ochutnaly . Pak asi	v dvě	hodiny jsme šli na návštěvu k našim přátelům . A	ve dvě

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 22 - Anotované tvary lemmatu v dva B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	za	za	RR--4	g	Typ
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 23 - Lemma v dva B2⁸⁷

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
plavat víc , ale v jednu hodinu už čekat .	V dvě	hodiny jsem sešla s kamarády . V pět hodin jsme	ve dvě

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 24 - Anotované tvary lemmatu v dva B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	ve	v	Rv--4	g	MissChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 25 - Lemma v třináct A1⁸⁸

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
nakup . Ve sobota šel na výlet na hrad Karlštejn	v třináct	. V neděle hraju tenis v patnáct . Adam V	ve třináct
ve škole . Začíná lekce v devět hodin , zkončí	v třináct	hodin . O víkendu nestuduju . V neděly hraju tenis	ve třináct
Každý den lekce začínají v devět hodin ráno a končí	v třináct	hodin . Pak jdu do obchodu nakupovat , to je	ve třináct
Potom jsem spoval od jednácti třiceti do dvanácti třiceti .	V třináct	jsem nabyla na oběd . Potom sešla na stanice .	ve třináct

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 26 - Anotované tvary lemmatu v třináct A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁸⁷ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁸⁸ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Příloha 27 - Lemma v třináct A2⁸⁹

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
polevku a zmrzlinu . Jídlo mě chutnalo . Oběd byl	v třináct	hodin . V čtrnáct hodin jsem šla na procházku a	ve třináct
mám češtinu . Vyučování začíná v devět hodin a skončí	v třináct	. Potom obvykle jedu domů . V pondělí poslouchám rádio hudbu	ve třináct
. O víkend ráno mám volno , ale v sobotu	v třináct	hodin jedu na výlet na hrad Karlštejn , v nedele	ve třináct
" ping pong " ; a plavala jsem v bažen .	V třináct	hodin jedla jsem na oběd v restaurace . Měla jsem	ve třináct
vyučování a proto mám v sobotu výlet na hrad Karlštejn	v třináct	hodin odpoledne . A v neděli hraju tenis v patnáct	ve třináct

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 28 - Anotované tvary lemmatu v třináct A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 29 - Lemma v třináct B1⁹⁰

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
trochu a potom jsem plavala v bazénu . Obědvala jsem	v třináct	hodin protože jsem měla moc hlad . Odpoledne jsem šla	ve třináct

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 30 - Anotované tvary lemmatu v třináct B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
v	v	RR--4	ve	v	RV--4	g	MissChar

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 31 - Lemma dvacet A1⁹¹

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
let ? Určitě jinak , než dnes . Během minulých	dvacet	let život se mění rychle , a v srovnání s	dvaceti let
jeden druhému . Lidi jsou pracovitý . Měl jsem narozeniny	dvacet	čtvrtého prosince . Tam byly všechny kromě tebe . Mam	dvacátého čtvrtého

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁸⁹ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁹⁰ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁹¹ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Příloha 32 - Anotované tvary lemmatu dvacet A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvacet	dvacet	Cn-P4	dvaceti	dvacet	Cn-P2	g	Cas
dvacet	dvacet	Cn-P4	dvacátého	dvacet	CIIS2	g	Typ/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 33 - Lemma dva tisíc A1⁹²

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
tě nam moc chybilo . Jako dárek oni mě dali	dvě tisíc	korun Měj se hezký , těším se na odpověď ,	dva tisíce

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 34 - Anotované tvary lemmatu dva tisíc A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
dvě	dva	CIHP4	dva	dva	CIFS4	g	Gender
tisíc	tisíc	CIIS1	tisíce	tisíc	CIIP4	g	Num

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 35 - Lemma první A1⁹³

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
dvánácte . Zatím koupam se jáko žabka , v pul	první	. V třináct hodin obědvam se v restauraci . V	jedné
ovládá světem - nejčastější řada všech businessmanu , vše udělat	prvním	a dostát s toho více výhody , než ostatní .	první
. Centr není daleko . Škola je v hotelu na	první	patře A proto musí vstavát v 8 hodin rano a	prvním
dojem z přednášek na českých univerzitách Když jsem musela jit	první	krát na univerzitu , velmi jsem se balá , protože	poprvé
do ni bylo velmi chladno , okolo - 30 stupňů .	První	věc , kterou jsem se setkal s rodinou . V	První
Život na koleji VS život doma . Život na koleji	první	naše koleji nachází se blizko letište . PRAHA 6 Radčína	první
. a viš co říkala . Říkala Že musim zaplatit	první	polevka a ta polévka je přesolená není její chyba .	první
skříne leží magnetafon . V pokoje jsou 3 člověka .	První	člověk leží v postele . Druhý člověk sedí na křesle	První
uspěšny . sledni prazdnina byla veselým a krasným . Ja	první	den do večere byl doma s rodinou . My jeli	první

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 36 - Anotované tvary lemmatu první A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
první	první	CrXS4	jedné	jeden	CIFS2	g	Typ
prvním	první	CrZS7	první	první	CrZS1	g	Cas
první	první	CrXS6	prvním	první	CrZS6	g	Gender/Cas
první	první	CrXS1	poprvé	poprvé	Cr---	g	Tail/Unspec
první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0

⁹² Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁹³ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
První	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 37 - Lemma první A2⁹⁴

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
, že každá univerzita musí udělat vlastní hodnocení . Za	prvním	jsou přijímačky moc dobrá zkušenost pro mladé studenty . Také	Za prvé
že za 5 let dosáhnou velkých úspěchů , protože za	první	jsem optimistou , za druhé se snažím tohoto dosáhnout .	za prvé
musím studovat každý den . Bydlím v malem pokoje na	první	pátře . Můj pokoj je malý , ale hezký .	prvním
pracovat pro ně , několik věcí musím dělat . Za	první	, čtu se knihy o vědách . Za druhé ,	Za prvé
přijel do Prahy v příští týden , protože já končím	první	semestr a můžu odpočívat . Jště , skoro v Praze	první
mi podporovat . Je veselá a chitrá , a je	první	člověk kterému chci zavolat , když mám nějaký problém .	první
domů toliko před svítáním . Můj nejoblíbenější byl když muj	první	svatby výročí . Protože bylo práci den se sesli v	první
etnicka skupina Čechy , která se jmenuje jako Chodové .	Prvním	napsal o Chodech Dalimil v své kronice v roce 1040	první
na ping - pong od půl dvanáctého . V půl	prvního	jsem plavala . Ráda sportuju . V jednu hodinu jsem	V půl jedné
jsem hrála v tennis mým kamarádem . A v půl	prvního	jsem byla v bazenu . Můžu říct , že sportovala	V půl jedné
, na kterého nikdy nezapomenu . Kdy jsem šla do	první	tridy , poznamá jsem jednu učitelku . Byla ona mladá	první

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 38 - Anotované tvary lemmatu první A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
prvním	první	CrZS7	prvé	prvý	Cr-S1	g	RedunChar/SingCh
první	první	CrH/IS4	prvé	prvý	Cr-S1	g	RedunChar/SingCh
první	první	CrH/IS4	prvním	první	CrZS6	g	Cas
první	první	CrH/IS4	prvé	prvý	Cr-S1	g	RedunChar/SingCh
první	první	CrH/IS4	první	první	CrH/IS4	s	Quant0
první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
Prvním	první	CrZS7	první	první	CrXS1	g	Cas
prvního	první	CrZS2	jedné	jeden	ClFS2	g	Typ
prvního	první	CrZS2	jedné	jeden	ClFS2	g	Typ
první	první	CrFS1	první	první	CrFS1	s	Quant0

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁹⁴ Český národní korpus – CzeSL-SGT. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2014. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Příloha 39 - Lemma první B1⁹⁵

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
Den ! Michalovi . Tady je moje ted' zivot .	První	, od poděli do patku , studuju češtinu ve škole	první
ma dobře economy , politic , . . . na	první	pohled že fotbal je mimitary země . Nečtu si knihy	první
jsem student a nepracuju , ale chci pracovat . Za	první	chci pracovat v nejakém dobrém firmu o počítači . Potom	Za prvé
prvního počítače , jsem byl moc rozčilený . Měl jsem	prvního	: svého počítače v roce 1998 . Když jsem ho	První
Českou Republiku Už jsempo druhé v České Republice . Ještě	první	krát se mi moc tady líbilo . Poprvé jsem navštívila	poprvé
, kde zažijete mnoha zabavů na každem rohu . Ale	první	jdu do Karlova Mosta . Karlův most je nejstarší stojící	poprvé
kancelaře , kde driv objednali auto pro cestu . Naše	první	město bylo Madrid byli jsme ta asi čtyri dni .	první
uz těší na nejbliží Novy rok , který budeme slavít	první	krat v Česko . Které roční období mám rád .	poprvé
Je moc mladá , ale má tři děti . Jejím	prvním	ditěti Tereze je už 19 let . Eva ji polodila	prvnímu
Těším se na tvůj e-mail . Život Adama . Na	první	obrazu je student . Jmenuje se Adam . Studuje "	prvním

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 40 - Anotované tvary lemmatu první B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
První	první	CrXS1	první	první	CrXS1	s	Quant0
první	první	CrXS4	první	první	CrXS4	s	Quant0
první	první	CrIS4	prvé	prvý	Cr-S1	g	RedunChar/SingCh
prvního	první	CrMS2	první	první	CrIS4	g	Cas/Gender
první	první	CrXS1	poprvé	poprvé	Cr---	g	Tail/Unspec
první	první	CrXS1	poprvé	poprvé	Cr---	g	Tail/Unspec
první	první	CrXS1	první	první	CrXS1	g	Quant0
první	první	CrXS1	poprvé	poprvé	Cr---	g	Tail/Unspec
prvním	první	CrZS7	prvnímu	první	CrNS3	g	Cas/Gender
první	první	CrIS1	prvním	první	CrZS6	g	Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 41 - Lemma první B2⁹⁶

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
police a v levo je velký postel . Bydlím v	prvním	poschodi . Dům je cihlový . V mém domě žiji	prvním

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 42 - Anotované tvary lemmatu první B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
prvním	první	CrZS6	prvním	první	CrZS6	s	Quant0

(Zdroj: vlastní zpracování)

⁹⁵ Český národní korpus – CzeSL-SGT. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2014. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁹⁶ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. Český národní korpus – CzeSL-SGT. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

Příloha 43 - Lemma druhý A1⁹⁷

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
. Největší překvapení pro mě byl lidi . Oni má	druhý	mentalitet , odevají se a myslí jinak . Muj nejoblíbenější	druhou mentalitu
na Karlov most . Potom pujdem do Václavské náměstí v	druhou	klub . A taki mužem nekdou ne pojti protoje muj	druhého klubu
, to bylo zajímavé , protože jsem čekala na něco	druhé	. Libi si mi ta fakulta , a chtěla bych	druhého
dnes taková realita ? Dobrý den ! Vybrala jsem si	druhou	téma a zkusím ji napsat . Vždycky jsem muslila ,	druhé téma
do ZOO a pídívat se na zvířat . To je	druhý	největší zoo v Evropě , největší zoo je v Německu	druhá zoo
(Oslava narozenim) Mám narozeniny . Moje narozeniny byl	druhý	v červnu . Byl teplý den , jsme oslavili v	druhého června
slunce . Za stolem sedí člověk a čte noviny .	Druhé	student jedi v křesle , uprostred pokoje , a dívá	druhý student

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 44 - Anotované tvary lemmatu druhý A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
druhý	druhý	CrMS4	druhou	druhý	CrFS4	g	Gender
druhou	druhý	CrFS4	druhého	druhý	CrYS2	g	Gender/Cas
druhé	druhý	CrNS4	druhého	druhý	CrNS2	g	Cas
druhou	druhý	CrFS4	druhé	druhý	CrNS4	g	Gender
druhý	druhý	CrYS1	druhá	druhý	CrFS1	g	Gender
druhý	druhý	CrYS1	druhého	druhý	CrYS2	g	Cas
Druhé	druhý	CrNS1	druhý	druhý	CrYS1	g	Gender

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 45 - Lemma druhý A2⁹⁸

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
5 minut . To je šestposchodový dům . Bydlím v	druhé	poschodí . Mám dvě pokoji . Když vstoupíš byt ,	druhém poschodí
má dva části . První čas je StarXXX Zákon a	druhý	čas je NovXXX Zákon . Mám ráda NovXXX Zákon lepší	druhá část
s kamarádky a potom jsme tancovali celý noci . V	druhé	ledna jsem vrátila do Prahy protože měla jsem práce tady	druhého ledna

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 46 - Anotované tvary lemmatu druhý A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
druhé	druhý	CrNS4	druhém	druhý	CrNS6	g	Cas
druhý	druhý	CrYS1	druhá	druhý	CrFS1	g	Gender
druhé	druhý	CrFS6	druhého	druhý	CrYS2	g	Gender/Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 47 - Lemma druhý B1⁹⁹

⁹⁷ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

⁹⁸ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
výhral nejprvní místo v egyptě a 3 krád jsem výhral	druhý	místo , Ted' bůhuže nedělám žádní sport . Ahoj kamaradku	druhé místo
, ale tady je pořád zima a podzim . Za	druhý	, v Turecku není moc řidička , obvykle je řidič	Za druhé
a turistů . Ale když člověk cestuje a divá na	druhý	kultury , zakony a místa , on muže zachtet' žít	druhé kultury

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 48 - Anotované tvary lemmatu druhý B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
druhý	druhý	CrYS1	druhé	druhý	CrNS4	g	Cas/Gender
druhý	druhý	CrIS4	druhé	druhý	CrNS4	g	Gender
druhý	druhý	CrIS4	druhé	druhý	CrFP4	g	Gender/Num

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 49 - Lemma druhý B2¹⁰⁰

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
poloviční úvazek během svého studia . Když jsem byla na	druhé	kolo pohovoru , řekla jsem , že můžu pracovat kolem	na druhém kole

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 50 - Anotované tvary lemmatu druhý B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
druhé	druhý	CrNS1	druhém	druhý	CrZS6	g	Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 51 - Lemma tři A1¹⁰¹

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
hodiny byla už doma . Četla zajímavou knihu . Ve	tří	hodiny šla do budovy . Myslím , že přicházila na	tři hodiny
. To bylo moc zajímavé . Studuju španělský jazyk už	tří	měsíce a mluvila jsem španělsky s lidmi . To bylo	tři měsíce
stůl , okno , skřín televiza . V pokoje je	tří	lidi . Jeden člověk spi na postele . Jedna sidi	tři lidi
na vylět s českém kamarádem . Jeli jsme vlakem za	tří	hodin od Prahy - do Brna . Mluvili jsme česky	tři hodiny
květiny . Květiny jsou na stole . V pokoje jsou	tří	lidi . Jeden člověk leží v postele , druhy se	tři lidi
. Moji sousedi jsou milé a mají jeden pes a	tří	kočky . Chceš vidět můj byt ? Doufám , že	tři kočky
k moři . Vždycky je to různá místa . Před	třema	letami jsem navštívila Chorvatsko , moc se mi tam líbilo	třemi lety
. Eva Tady je Místnost . V , místnotsti je	tří	lidé . Na obrazku je člověk leží na posteli .	tři lidé
jsem šel nakupovat pro sebe novou skřín , hledal až	tří	hodiny od 15:00 do 18:00 hodin . Ale musím jít	tři hodiny
a spolehlví . Je studentka , studuje	tří	roků . Ma dobrého přátelé , se jmenuje Denis ,	tři roky

⁹⁹ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

¹⁰⁰ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

¹⁰¹ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

na univerzitě už			
pro tebe . Eva nota : - 3°C (minus	tří	stupňů Celsů) . Chtěl bych prodat můj byt .	tří stupně
vlakem . Vlak z Olomouce do Prahy jedí často -	tří	krat za den . Cesta trvá asi čtyři hodiny .	tříkrát
. vzpomínky a fotografie . Prodám velký dům . Máme	tří	ložnice a velkou zahradu . Máme bazén . Kuchyň je	tří ložnice
uprostřed města . Počkám na tebe tam mezi dvě a	tří	hodiny . O víkendu navštívíme mou rodinu ale můžeme taky	tří hodiny
NA STOLE JE KVĚTINY . JE BÍLÉ KVĚTINY . JE	TŘÍ	. TELEVIZE JE VEDLE STOL . SKŘÍŇ JE VEDLE TELEVIZE	tří televize
velký . Moje dcera jsou krásný . Na obrázku jsou	tří	lidí . Jeden člověk spí . ONA SE DÍVÁ TELEVIZÍ	tří lidi

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 52 - Anotované tvary lemmatu tři A1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
třema	tří	CIXP7	třemi	tří	CIXP7	g	SingCh
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant0
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP1	tříkrát	tříkrát	CvXP1	g	RedunChar
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant1

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 53 - Lemma tři A2¹⁰²

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
jedu na výlet na hrad Karlštejn , v nedele v	tří	hodiny odpoledne hráju tenis . Už se těším na víkend	tří hodiny
Těším se na tebe . Tvoje Eva . Přečetla jsem	tří	témata a chci napsat esej o českých silnicích . V	tří témata
pátek chci nakupovat , a proto jdu do obchodu v	tří	hodiny odpoledne , zkončím asi přes tři hodiny . O	tří hodiny
pokladně divadla . Jestli nechceš dlouho čekat na trávě číslo	tří	mužeš jít na 9 a 24 sejdeš se taky na	tří
. Vepředu stojí taky stůl a židle . Tam taky	tří	člověka . To je manžel který čte knihu , na	tří lidé
do obchodu v tři hodiny odpoledne , zkončím asi přes	tří	hodiny . O víkendu ráno mám volno , ale v	tří hodiny
mám volno a proto dlouho spím . Pak hrájs v	tří	hodiny . To byl můj obvyklý den . Tvoje kamarádka	tří hodiny
celé ráno budu studovat češtinu . potom budu nákup od	tří	hodiny do šest hodinu . V sobotu ráno ještě nemám	tří hodin

¹⁰² Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

. V další životě chci mít velkou rodinu , asi	tří	, možné čtyři dětí . Myslím to bude krásně .	tři děti
časem . Bydlím teď v tem . Můj být ma	tří	obýváky ale bohužel vedle klubu . Potřebuju nakupovat nový postele	tři obýváky
v Plzni " . Chci jsem hovořit o svého posledního	tří	měsíčního studia a život , myslím , že ta doba	tříměsíčním
hodné . Ve čtvrtek jdu do kina s Evou v	tří	hodiny a budu doma až v šest . V sobotu	tři hodiny

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 54 - Anotované tvary lemmatu tři A2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP1	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP1	tří	tří	CIXP2	g	Quant0
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP1	tříměsíčním	tříměsíční	AAIS6	g	RedunChar/Cas
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 55 - Lemma tři B1¹⁰³

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
taky . Už dlouho tebe nevidel . Myslím že asi	tří	roky . Doufám , že my půjdeme do nějakého českého	tři roky
najeli pěkný byt 3+1 , to znamená , že mám	tří	pokoje a kuchyň , ne jenom kuchynský koutek jak to	tři pokoje
jsme se na film v kině . Později v dvacet	tří	hodiny měli jsme párty . Tancevali jsme a pilí v	tři hodiny
a potom jsem viděla film v kině . V dvacet	tří	hodin jsem tancovala jazz v klubů . Poslední akce v	tři hodiny
jako ja . On je bohatší než ja . Má	tří	děti a velký dum blízko parku . Opravdu , nemám	tři děti
dve hodiny odpoledne končím a jedu domu objedvat . Od	tří	do čtři hodiny odpočívám , a dívám si na televizi	Od tři
Vždycky , když sportuju nebo cvičím dobrou náladu . Obvykle	tří	krát za týden chodím do bazénu . Tam plavu a	tříkrát

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 56 - Anotované tvary lemmatu tři B1

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
tří	tří	CIXP1	tří	tří	CIXP2	g	Quant0

¹⁰³ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.

tří	tří	CIXP1	tříkrát	tříkrát	CvXP1	g	RedunChar
-----	-----	-------	---------	---------	-------	---	-----------

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 57 - Lemma tři B2¹⁰⁴

levý kontext	nalezený tvar	pravý kontext	opravený tvar
nám , aby ten byt byl zařízeny a měl alespoň	tří	postele . Nevádilo se nám taky bude to panelák nebo	tří postele
Vybrali si cestu " Historická Vídeň " . Průvodce mluvil	třem	jazyky : anglicky , francouzsky , italsky , a také	třemi jazyky

(Zdroj: vlastní zpracování)

Příloha 58 - Anotované tvary lemmatu tři B2

word	lemma	tag	word1	lemma1	tag1	gs	err
tří	tří	CIXP2	tří	tří	CIXP4	g	Quant1
třem	tří	CIXP3	třemi	tří	CIXP7	g	Cas

(Zdroj: vlastní zpracování)

¹⁰⁴ Ústav českého národního korpusu FF UK, 2014. *Český národní korpus – CzeSL-SGT*. [online]. [cit. 16. 4. 2018]. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>.